

**UCHWAŁA NR XIX/250/2016
RADY MIASTA BOLESŁAWIEC**

z dnia 23 marca 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej
Bolesławiec na lata 2016-2025**

Na podstawie art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.z 2015 r. poz. 163, zmiany: Dz. U. z 2015 r. poz. 693, 1045, 1058, 1240, 1310, 1359, 1607, 1830) w zw. z art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U.z 2015 r. poz. 1515, zmiany: Dz. U. z 2015 r. poz. 1045, 1890).

Rada Miasta Bolesławiec uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Bolesławiec na lata 2016 – 2025, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Bolesławiec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Jarosław Kowalski

*Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XIX/.../2016.
z dnia 23 marca 2016 r.*

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY MIEJSKIEJ BOLESŁAWIEC
NA LATA 2016 - 2025**

Bolesławiec 2016 r.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
I Analiza lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej	6
1.1 Dane demograficzne	6
1.2 Stan oświaty i wykształcenie	9
1.3 Polityka mieszkaniowa i zasoby lokalowe	12
1.4 Rynek pracy w Bolesławcu	17
1.5 Bezpieczeństwo i porządek	23
II Problemy społeczne wg mieszkańców Bolesławca ustalone na podstawie badania ankietowego	25
III Identyfikacja dominujących problemów społecznych w perspektywie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu.	40
3.1 Podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i formy przyznawanej pomocy	40
3.1.1 Klienci korzystający ze świadczeń pomocy społecznej	43
3.1.2 Rodziny korzystające ze świadczeń rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego	46
3.1.3 Gospodarstwa domowe korzystające z dodatków mieszkaniowych	50
3.2 Ubóstwo i inne powody przyznawania pomocy społecznej	52
3.2.1 Ubóstwo	52
3.2.2 Bezrobocie	54
3.2.3 Niepełnosprawność i długotrwała choroba seniorów	55
3.2.4 Niewydolność ekonomiczna i opiekuńczo-wychowawcza rodzin z dziećmi	59
3.2.5 Bezdomność	62
3.2.6 Alkoholizm	64
3.2.7 Przemoc w rodzinie	64
IV Zasoby infrastrukturalne: instytucje sektora publicznego i organizacje pozarządowe	68
4.1 Jednostki sektora publicznego	68

4.2	Sektor pozarządowy	72
V	Analiza SWOT	76
VI	Misja	79
VII	Priorytetowe cele polityki społecznej miasta Bolesławiec, w tym cele operacyjne, zadania, wskaźniki	80
7.1	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji społecznych i opiekuńczo-wychowawczych	81
7.2	Rozwijanie systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych oraz zapewnienie im pełnego udziału w życiu społecznym	82
7.3	Tworzenie warunków sprzyjających aktywności zawodowej i podejmowaniu zatrudnienia	84
7.4	Rozwijanie systemu ograniczającego marginalizację grup społecznych z powodu uzależnień, przemocy w rodzinie i bezdomności	86
VIII	Wdrażanie strategii – monitoring i ewaluacja	90
	Spis wykresów	92
	Spis tabel	95

Wprowadzenie

Podstawą prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bolesławiec na lata 2016 – 2025, jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Art.17 ust.1 pkt 1 cyt. ustawy mówi m.in., iż „zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym jest opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję, wyznacza główne cele i zadania, których wdrożenie powinno w znaczący sposób przyczynić się do rozwiązania wielu ważnych kwestii społecznych oraz zminimalizować negatywne skutki rozpoznanych lokalnie problemów społecznych. Dokument powinien stanowić podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają poprawić warunki życia mieszkańców Bolesławca, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej. W niniejszej Strategii definiuje się istniejące problemy, wyznacza najważniejsze priorytety i wskazuje na metody ich rozwiązywania. Wdrażanie głównych celów Strategii wymagać będzie wykorzystania potencjału wszystkich podmiotów działających w sferze polityki społecznej, w tym również na poziomie powiatu. Znaczenie strategii jako ważnego elementu zarządzania na każdym poziomie polityki społecznej jest nie do przecenienia, bowiem odpowiednio zaprojektowana i wdrażana polityka społeczna, szczególnie na poziomie lokalnym - jest swoistą inwestycją, która pozytywnie wpływa i kształtuje poziom życia wszystkich mieszkańców. Działania podejmowane w zakresie integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, sprzyjają spójności społecznej i przyczyniają się do większej aktywności środowiskowej.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W jej opracowaniu posłużono się danymi uzyskanymi z badania ankietowego - ankiety wypełnione przez przedstawicieli władz lokalnych, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji, sądownictwa, przedstawicieli organizacji pozarządowych, zainteresowanych mieszkańców Bolesławca. Szczegółowe wyniki ankiety przedstawiono i omówiono w załączniku do niniejszej Strategii pn. „Raport z wyników ankiety na temat problemów społecznych w Bolesławcu”. Wykorzystano również informacje uzyskane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz dane przekazane przez Powiatowy Urząd Pracy, Komendę Powiatową Policji, Straż Miejską, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, inne instytucje

i organizacje z terenu miasta Bolesławca, a także dane będące w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miasta . Również opinie wygłoszone podczas konferencji zorganizowanej 17 listopada 2015 r. na potrzeby opracowania niniejszej Strategii posłużyły jako materiał dowodowy. Ostateczny kształt dokumentowi nadał Zespół pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu w składzie: Lidia Dudek, Danuta Owczarek, Edyta Rutyna, Agnieszka Baszczyj.

W pierwszej części Strategii przedstawiono aktualną sytuację społeczną Bolesławca. Następnie dokonano analizy problemów społecznych wraz z przedstawieniem zasobów instytucjonalnych działających w obszarze wykluczenia społecznego. W dalszej kolejności w ramach warsztatów wypracowano analizę SWOT, sformułowano misję oraz zaplanowano cele i kierunki działań, które stanowią podstawę rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych.

Dokument opracowany na lata 2016 – 2025 jest zgodny z założeniami strategicznych dokumentów polityki społecznej na poziomie europejskim, krajowym i samorządowym jednocześnie umożliwiając aplikację środków finansowych zewnętrznych, głównie z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej.

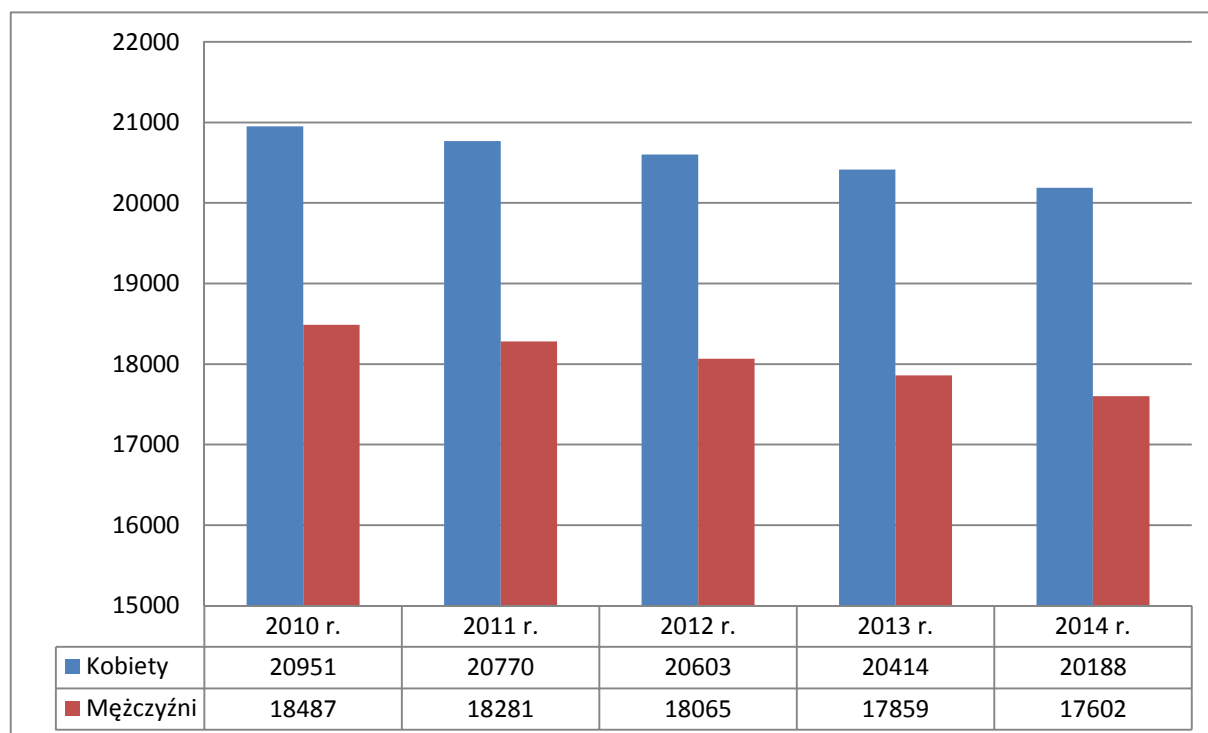
Jednocześnie należy wskazać, iż w niniejszym dokumencie w analizie demograficznej miasta posłużono się danymi pozyskanymi z UM Bolesławiec z ewidencji ludności. Natomiast dane Głównego Urzędu Statystycznego różnią się od nich dość znacznie – są wyższe, bowiem porównując dane z UM na koniec 2014 r. w Bolesławcu zamieszkiwało 37.790 osób, a wg danych GUS - 39.464 osób (w tym 18.640 mężczyzn i 20.824 kobiet). Różnica wynosi 1.674 i wynika z faktu, że GUS opracowuje swoje dane na tzw. bazie wyjściowej, którą są wyniki ze spisu powszechnego ostatnio przeprowadzonego w 2011 r. Zbierając dane do spisu powszechnego ankieterzy spisują tych mieszkańców miasta, którzy wskazują dane miasto jako miejsce swojego długotrwałego pobytu (co najmniej 12 miesięcy). Tak powstała baza w kolejnych latach modyfikuje się (aktualizuje) wg danych pozyskiwanych z właściwych urzędów gmin, a dotyczą one liczby urodzeń, liczby zgonów, migracji wewnętrznej oraz wyjazdów zagranicznych.

I Analiza lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej

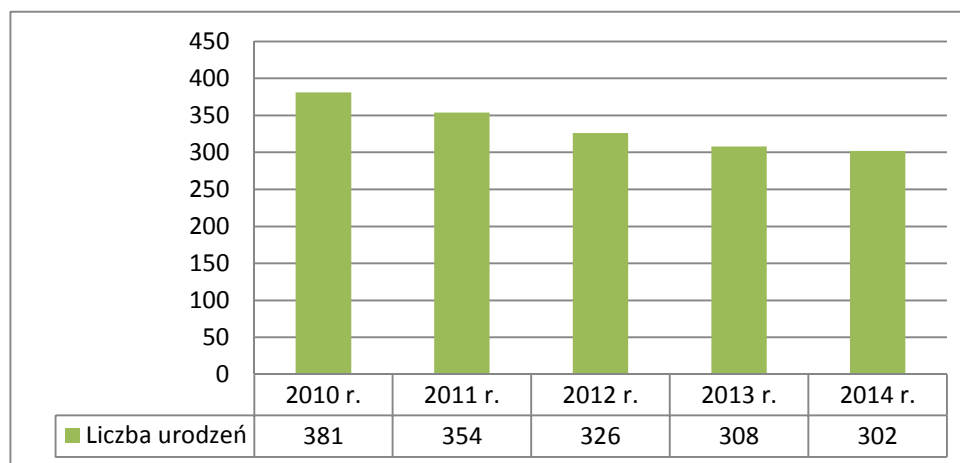
1.1 Dane demograficzne

Ogólna liczba mieszkańców miasta Bolesławiec w latach 2010-2014 systematycznie się zmniejszała i wynosiła odpowiednio: 39.438, 39.051, 38.668, 38.273, 37.790 osób. Zmniejsza się również liczba urodzeń. Przedstawiają to wykresy poniżej.

Wykres 1. Liczba mieszkańców miasta Bolesławiec w latach 2010-2014 z podziałem na płeć

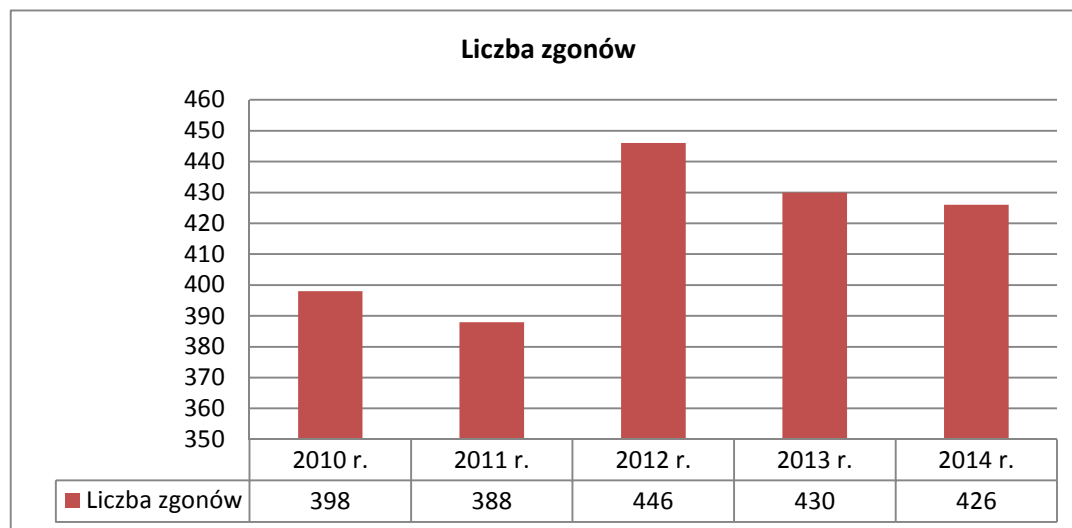

Wykres 2. Liczba urodzeń w latach: 2010-2014

Nie trudno zauważyć, że kobiety stanowią większą część mieszkańców bo 53 %, a mężczyźni 47 % . Jednocześnie obserwuje się wysoką liczbę zgonów wśród mieszkańców, wyższą niż liczba urodzeń co świadczy o ujemnym przyroście naturalnym i stanowi jeden z czynników wpływających bezpośrednio na zmniejszanie się liczby mieszkańców naszego miasta.

Wykres 3. Liczba zgonów w latach 2010 - 2014

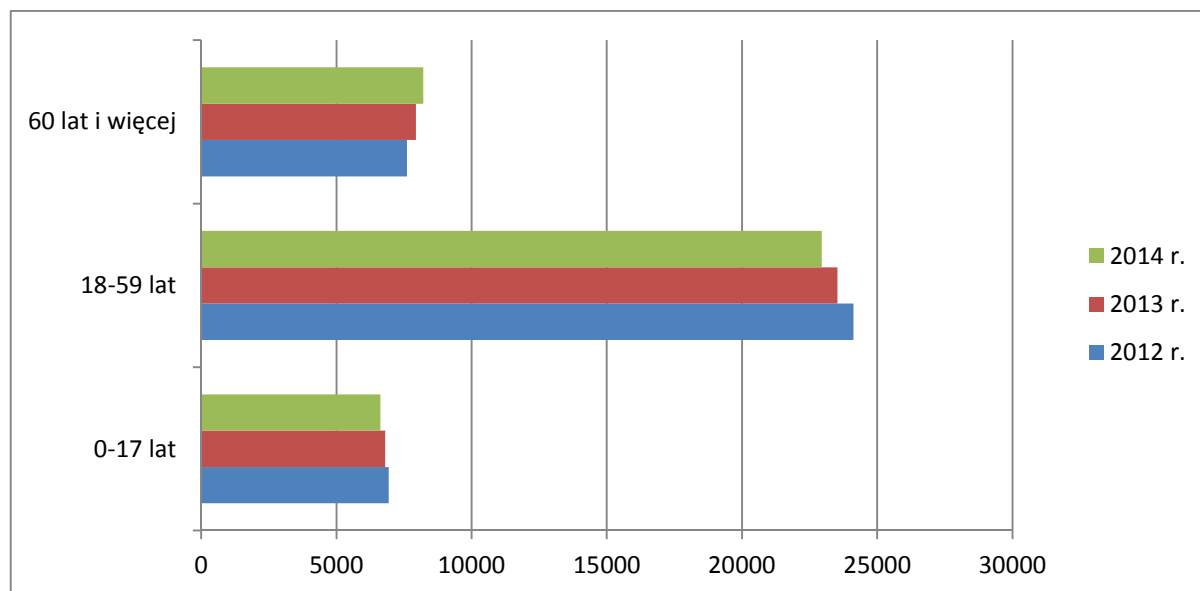
Analizując strukturę wiekową mieszkańców Bolesławca należy stwierdzić, że przybywa osób starszych w wieku powyżej 60. roku życia i stanowi ponad 15 % ogólnej liczby bolesławian, grupa ta jest większa od grupy osób młodych, nieaktywnych zawodowo o prawie 85% ! Fakt ten świadczy o starzeniu się naszego społeczeństwa, a jego przyczyn należy dopatrywać się co najmniej kilka:

- 1) niska rozrodczość powodująca brak zastępowalności biologicznej pokoleń, co prowadzić będzie do stałego zmniejszania się najmłodszych grup wiekowych w ogólnym zaludnieniu;
- 2) poprawa warunków bytowych, opieki i profilaktyki zdrowotnej oraz wysokiej świadomości w zakresie własnego zdrowia co wpływa na stopniowe wydłużanie się czasu trwania życia;
- 3) odpływ ludności z miasta na otaczające je obszary wiejskie;
- 4) odpływ ludności w poszukiwaniu pracy, również poza granice podregionu, dotyczy to głównie osób młodych.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący jak zmienia się struktura wiekowa mieszkańców Bolesławca w latach 2012-2014. Wyraźnie widać tendencję wzrostu grupy osób w wieku 60

lat i więcej (w 2014 r. liczyła ona 8.213 osób) , a zmniejszanie się grupy dzieci i młodzieży (6.629 osób) oraz grupy osób w wieku aktywności zawodowej (22.948 osób).

Wykres 4. Struktura wiekowa mieszkańców w latach 2012 – 2014

Powyższe znajduje odzwierciedlenie w prognozie demograficznej Głównego Urzędu Statystycznego dla Polski w okresie do 2035, w której pokazuje się systematyczny spadek ludności oraz istotne zmiany w jej strukturze. Dotyczy to przede wszystkim struktury wieku. Do roku 2035 zmniejszy się procentowy udział mieszkańców Polski w wieku do 65 lat, zaś zwiększy się w grupie powyżej 65 roku życia. Szczególnie duży wzrost nastąpi w grupie powyżej 80 roku życia.

Z dniem 01 stycznia 2016 r. weszła w życie **ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych**, której przedmiotem regulacji jest określenie zakresu monitorowania i przedstawiania informacji o sytuacji osób w podeszłym wieku, podmiotach uczestniczących w realizacji tego zadania i źródła jego finansowania.

Wzrastający udział procentowy osób starszych w mieście wymaga od władz lokalnych realizacji odpowiedniej polityki senioralnej, wzmocnienia działań mających na celu odpowiedź na problemy i potrzeby tej kategorii osób. Polityka senioralna powinna być zaprojektowana horyzontalnie, tzn. powinna być spójna z polityką państwa w obszarze zabezpieczenia społecznego, rynku pracy, zdrowia, edukacji, infrastruktury, mieszkalnictwa i innych. Generalnym celem polityki senioralnej powinno być wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości prowadzenia w dalszym

ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych.

Ważnym elementem działań wynikającym z powyższego założenia jest propagowanie zachowań prozdrowotnych, szczególnie w zakresie zdrowego żywienia i aktywności fizycznej. W Bolesławcu powstały już ogólnodostępne strefy sportu i rekreacji – na Osiedlu Kwiatowym, na terenie Stadionu i w Parku Miejskim – wyposażone w urządzenia do ćwiczeń fizycznych. Konieczne wydaje się położenie nacisku na kampanie informacyjne, mające na celu zmianę świadomości społeczeństwa odnośnie roli osób starszych w społeczeństwie, zasobów tej grupy osób i konieczności istnienia przywilejów, jako formy zadośćuczynienia i rekompensaty za wysiłek we współtworzeniu kapitału społecznego i ekonomicznego społeczności lokalnej, a nie jako obciążenia budżetowego. W ramach działań aktywizujących seniorów należy rozwijać siłę wsparcia środowiskowego, umożliwiać dostęp do dóbr kultury, rozrywki, wypoczynku, edukacji, wspierać i promować inicjatywy nie tylko na rzecz osób starszych ale też korzystać z potencjału i doświadczenia seniorów w działaniach podejmowanych wobec innych grup społecznych. Poza tym z całą pewnością należy spodziewać się wzmożonego zapotrzebowania na usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w zakresie rehabilitacji, pielęgnacji oraz na całodobowe świadczenia opiekuńcze w Zakładach Opiekuńczo-Lecznicznych. Zadaniem miasta będzie zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, przygotowanie i wprowadzanie specjalnych programów osłonowych.

Równolegle należałoby wzmocnić elementy polityki prorodzinnej, zachęcającej młodych ludzi do zakładania rodzin i wychowywania co najmniej 2 dzieci. Stwarzanie dużych możliwości na znalezienie zatrudnienia, własnego mieszkania, bogata oferta edukacyjna systemu oświatowego, przyjazna sieć komunikacji miejskiej – to jedne z ważniejszych obszarów działania władz w tym zakresie.

1.2 Stan oświaty i wykształcenie mieszkańców

Poziom wykształcenia mieszkańców Bolesławca obrazują poniżej tabele opracowane przez Główny Urząd Statystyczny we Wrocławiu.

Tabela 1. Ludność Bolesławca w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia oraz płci w 2011 r.

wyszczególnienie	Ogółem	Poziom wykształcenia							
		wyższy	policealny	średni	zasadniczy zawodowy	gimnazjalny	podstawowy ukończony	podstawowy nieukończony i bez wykształcenia	nieustalony
OGÓŁEM.....	35609	5384	1318	10835	7946	1300	5498	416	2912
w tym:									
MĘŻCZYŹNI	16661	2232	403	5015	4684	667	2197	116	1347
KOBIETY	18948	3152	915	5820	3262	633	3301	300	1565

Z powyższych danych wynika, że osoby z wykształceniem:

- wyższym i policealnym stanowią prawie 19 % społeczności,
- średnim stanowią 30 %,
- zasadniczym zawodowym stanowią 22 %,
- gimnazjalnym i podstawowym stanowią razem 19 % .

Przy czym należy zauważyć, że w ostatniej grupie osób mieszczą się 13-latkowie, którzy w większości kontynuują naukę w szkołach średnich lub zawodowych, co ostatecznie wpływa na zwiększenie wielkości grup wcześniej wymienionych. Odsetek osób z nieustalonym wykształceniem wynosi 8 % mieszkańców Bolesławca, co nie oznacza, że nie mają wykształcenia i w zasadzie powinni znaleźć się w innej grupie osób z wykształceniem.

Z danych w tabeli trudno też jednoznacznie stwierdzić, że kobiety są lepiej wykształcone od mężczyzn, bo choć rzeczywiście liczbowo stanowią grupę większą od mężczyzn w kategorii osób z wyższym, policealnym i średnim wykształceniem, to w dużej mierze wynika to z faktu większej liczby kobiet w ogóle wśród mieszkańców Bolesławca.

W Bolesławcu istnieje dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych prowadzonych zarówno przez miasto, jak i o statusie publicznym i prywatnym, których oferta jest systematycznie rozwijana zgodnie z potrzebami mieszkańców.

- **Miejskich Przedszkoli Publicznych jest 7** z przewidywaną liczbą miejsc łącznie dla 785 dzieci. W listopadzie 2015 r. w przedszkolach tych przebywało **906 dzieci** (gdy jest taka konieczność zwiększa się liczbę dzieci maksymalnie o 20% z uwagi na częstą nieobecność dzieci z powodów zdrowotnych) . W Przedszkolu nr 5 funkcjonują również **2 oddziały żłobkowe** z liczbą miejsc **dla 40 dzieci**.

Średni koszt utrzymania 1 dziecka w skali roku wynosi ok. 7.884 zł .

- W mieście działa **6 prywatnych przedszkoli**, a przebywa w nich **376 dzieci**.
- W miejskich **5 szkołach podstawowych i 4 gimnazjach** naukę pobiera łącznie **3.340 uczniów**. Średni koszt utrzymania 1 ucznia w szkole podstawowej w skali roku wynosi 6.118 zł, a w gimnazjum 7.240 zł.

Ponadto na terenie miasta funkcjonują szkoły o statusie publicznym (organem prowadzącym jest osoba prywatna):

- Publiczna Szkoła Podstawowa Zakonu Pijarów – w niej uczy się 147 dzieci,
- Publiczne Gimnazjum Zakonu Pijarów z liczbą 107 uczących się dzieci,
- Publiczne Gimnazjum Oxpess, w którym uczy się 41 dzieci.
- W Bolesławcu funkcjonuje również **1 prywatna szkoła podstawowa Oxpess: 209 uczniów i 4 prywatne gimnazja z łączną liczbą 191 uczniów**.

Poza tym w mieście działają **powiatowe szkoły** ponadgimnazjalne:

- 2 licea ogólnokształcące, w których uczy się łącznie **842 uczniów**,
- 5 zespołów szkół, w każdym działa technikum i szkoła zawodowa: w technikum uczy się razem **1.600 uczniów** a w szkołach zawodowych **485**, a także:
- Powiatowy **Zespół Szkół Placówek Specjalnych** dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie: szkoła podstawowa 38 dzieci, gimnazjum specjalne 25 dzieci, szkoła przysposobienia do pracy – 23,
- **7 prywatnych szkół** o uprawnieniach szkół publicznych, w których kształcą się osoby dorosłe – na dzień 30 listopada 2015 r. naukę w nich pobierało **554 dorosłych osób**.

Na podstawie uchwał Rady Miasta Bolesławiec z budżetu Gminy przekazywane są wysokie **dotacje finansowe** dla Niepublicznych Przedszkoli oraz dla Szkół Publicznych i Niepublicznych prowadzonych na terenie miasta, w 2016 r. przewiduje się wydatki na ten cel w łącznej wys. ponad **6.852.600 zł** (w tym 42.300 zł na rozliczenia międzygminne w związku z uczęszczaniem dzieci z Bolesławca do przedszkoli na terenie innych gmin).

Ponadto uczniowie wspierani są finansowo poprzez stypendia dla uczniów wybitnie uzdolnionych – średniorocznie korzysta z nich 28 uczniów w wys. od 700 do 2.000 zł (płatne w 4 ratach) oraz stypendia socjalne, które przyznawane są blisko 320 uczniom w roku.

Systematycznie prowadzone są remonty w budynkach placówek oświatowych (wymiana stolarki okiennej, remont sal lekcyjnych, wymiana instalacji hydrantowej, zakup sprzętu), w 2016 r. zaplanowano na ten cel kwotę **192.000 zł**.

Dodatkowo Gmina Miejska ponosi wydatki finansowe na realizację programów profilaktyki zdrowotnej. W 2016 r. przewiduje się wydanie na ten cel łącznie **50.000,- zł** z przeznaczeniem na programy:

- 1) profilaktyka próchnicy u dzieci: kierowany do uczniów klas II szkół podstawowych, w 2016 r. przewiduje się zbadanie 400 uczniów;
- 2) profilaktyka chorób wzroku: kierowany do dzieci klas I szkół podstawowych, w planie przebadanie ok. 250 dzieci;
- 3) badanie przesiewowe wad postawy i kończyn dolnych u dzieci w wieku 3 i 5 lat, przewiduje się zbadanie ok. 550 dzieci.

Działalność oświaty pochłania największe koszty w budżecie miasta, w 2016 r. stanowią one 31 % wszystkich wydatków bieżących Gminy Miejskiej. W planie finansowym na 2016 r. wynoszą one 37.030.680 zł, z tego z budżetu państwa pochodzą środki w wys. 26.369.324 zł, pozostałą kwotę 10.661.356 zł dopłaca Gmina Miejska.

Biorąc pod uwagę powyższy stan rzeczy należy stwierdzić, że władze miasta przywiązują dużą wagę do utrzymania placówek oświatowych na wysokim poziomie, dbając nie tylko o ich stan techniczny - na bieżąco realizując remonty w miarę potrzeb i możliwości finansowych - ale także o kwestie zdrowotne i socjalne uczniów.

1.3 Polityka mieszkaniowa i zasoby lokalowe

Uchwałą Nr XIII/165/2015 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 23.09.2015 r. przyjęto Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Bolesławiec na lata 2015- 2020 .

Program ten jest dokumentem strategicznym, określającym zasady oraz cel prowadzonej przez Miasto Bolesławiec polityki mieszkaniowej. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie

Kodeksu cywilnego - priorytetowym zadaniem gminy jest dążenie do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych najbardziej potrzebujących członków wspólnoty samorządowej.

Zasób mieszkaniowy miasta w ponad 70% został sprywatyzowany, dotyczy to w szczególności lokali o wyższym standardzie i lepszym wyposażeniu. Jest to główny powód zmniejszania się od wielu lat zasobu lokali miejskich. Na dzień 31 grudnia 2014 r. zasób lokali komunalnych wynosił ogółem **1.573**, a ich łączna powierzchnia mieszkalna: **65.720 m²**, w tym mieszkania socjalne w liczbie **240** o łącznej powierzchni **7.740,1 m²**. W zasobie komunalnym zamieszkuje łącznie **3.543 osoby**. Lokale socjalne umiejscowione są w 18 budynkach a ich największe skupisko znajduje się przy ul. Kościuszki, a także przy ulicach: Wierzbowej i Lipowej. Ponadto w zasobie mieszkań socjalnych 14 lokali to pustostany nie do zasiedlenia.

Teren zajmowany przez omawiane osiedle mieszkań socjalnych stał się charakterystycznym subregionem miasta, oddalonym od zabudowań miejskich o ok. 3 kilometry. Architektura osiedla to 9 parterowych, wielorodzinnych budynków mieszkalnych, które składają się na 114 mieszkań, z czego:

- 65 stanowią lokale socjalne z eksmisji,
- 11 stanowią lokale socjalne z przydziału,
- 35 stanowią lokale mieszkalne z przydziału.

Na osiedlu brakuje infrastruktury miejskiej, zagospodarowanego placu zabaw dla dzieci, boiska sportowego dla młodzieży. Kosze na śmieci nie są zabudowane, osiedle jest zaśmiecone, elewacje niektórych budynków są zniszczone i brudne, co nie pozostaje bez wpływu na inne cechy tego Osiedla jak:

- niski poziom aktywności społecznej mieszkańców i ich konsumpcyjny stosunek do życia,
- wysoki poziom złych wzorców oraz zaburzeń funkcjonowania rodziny,
- niski poziom odpowiedzialności za siebie i innych,
- niski poziom poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców,
- niski poziom zaufania do policji oraz straży miejskiej,
- łatwość wpadania w pułapkę uzależnienia nowych mieszkańców, przybyłych po eksmisji,
- niepełnosprawność osób starszych (często będąca wynikiem wcześniejszego patologicznego trybu życia),
- negatywna tożsamość miejsca zamieszkania powodująca „stygmię” mieszkańca tego osiedla.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w 2014 r. dokonali szczegółowej diagnozy tego środowiska, z której wynika, że **ubóstwo** wśród mieszkańców dotyczy aż **62%** gospodarstw domowych, **bezrobocie** wśród dorosłych w wieku aktywności zawodowej wynosi **32%**, **niskie wykształcenie** posiada ponad **50%** dorosłych osób, które zakończyły edukację na poziomie szkoły podstawowej lub gimnazjalnej. Są to czynniki sprzyjające marginalizacji prowadzącej do wykluczenia społecznego, kształtowania się swoistych relacji i norm charakterystycznych dla tej społeczności, zwykle odbiegających od powszechnie uznawanych wartości społecznych. To też czynniki sprzyjające występowaniu bardzo negatywnych, patologicznych zjawisk i dysfunkcji, jak:

- alkoholizm (17 rodzin)
- spożywanie narkotyków wśród młodzieży
- przestępczość (4 osoby po opuszczeniu zakładu karnego)
- długotrwała i przewlekła choroba (dot. 15 rodzin)
- przemoc w rodzinie (2 rodziny)
- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców względem dzieci (12 rodzin).

Powyższe ustalenia i próby ich rozwiązywania są stałym problemem pracowników socjalnych tut. Ośrodka, bowiem skuteczność pracy z osobami i rodzinami w takiej sytuacji bytowej i środowiskowej jest raczej niska, wymaga podejmowania działań długofalowych i rozłożonych w czasie.

Aktualnie w całym Zasobie lokali komunalnych większość mieszkań ogrzewanych jest piecami węglowymi: 69,7%, centralnym ogrzewaniem: 17,4%, indywidualnym ogrzewaniem gazowym: 8,2% elektrycznym: 4,1% .

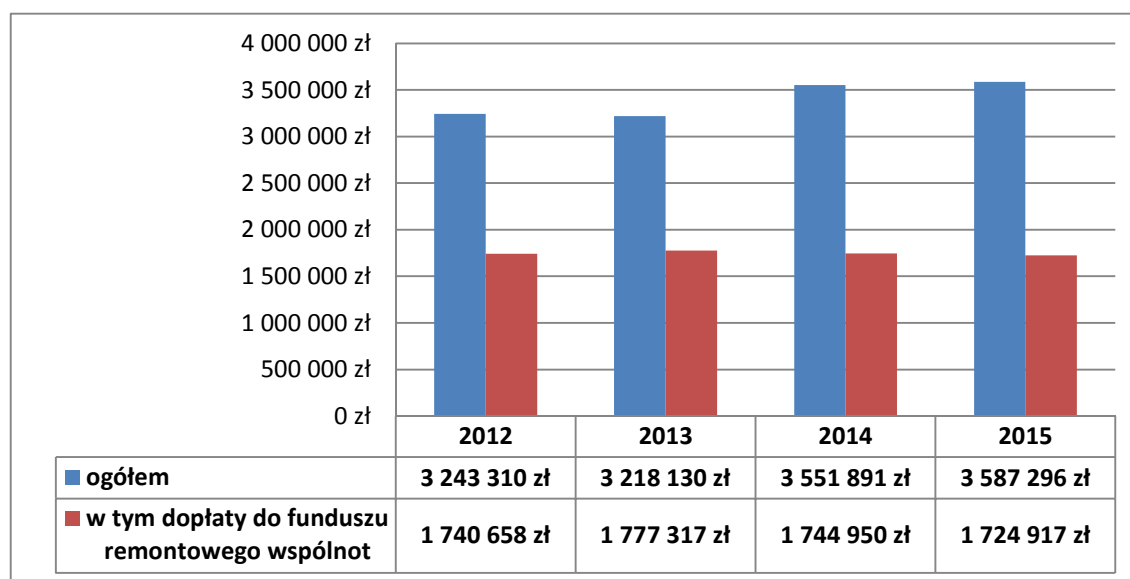
Znaczącym czynnikiem wpływającym na zmniejszenie się zasobu mieszkań komunalnych jest również konieczność wykwaterowania lokatorów z budynków przeznaczonych do sprzedaży z uwagi na zbyt wysokie koszty ich remontów (nieopłacalnych dla miasta). Przewiduje się, że w latach 2015 – 2020 w ten sposób zasób ulegnie zmniejszeniu o ponad 100 mieszkań.

W latach 2012 – 2014 miasto poniosło wydatki z tytułu konieczności wypłacenia odszkodowań za niedostarczenie lokalu socjalnego osobie do tego uprawnionej na mocy wyroku sądu w łącznej wysokości: **206.174 zł** . Wobec potwierdzonych niezaspokojonych potrzeb mieszkaniowych w polityce mieszkaniowej miasta przewidziane są działania prowadzące do ich zaspokojenia poprzez przede wszystkim:

- 1) powiększanie zasobu lokali socjalnych,
- 2) realizację wyroków, w których sąd orzekł o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego, a w przypadku braku uprawnienia do lokalu socjalnego – zapewnienie tymczasowych pomieszczeń,
- 3) zapewnianie lokali zamiennych,
- 4) zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych w pierwszej kolejności a) dla osób pozostających w niedostatku – w przypadku osób ubiegających się o najem lokali socjalnych oraz b) dla osób spełniających kryteria dochodowe, określone w Uchwale Nr XIII/165/2015 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 23.09.2015 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Bolesławiec na lata 2015- 2020 .

Każdego roku przeprowadzane są remonty w budynkach i lokalach komunalnych, w 2016 r. wydatki na ten cel zaplanowano w wys. **3.400.770,- zł** , w tym 1.750.770,- zł stanowi kwota wpłat na fundusz remontowy do 429 wspólnot mieszkaniowych, w których Gmina posiada udziały.

Tabela 2. Wydatki na remonty w budynkach i lokalach komunalnych 2012- 2015

Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej na bieżąco prowadzi postępowania związane ze złożonymi przez mieszkańców Bolesławca wnioskami mieszkaniowymi dotyczącymi m.in. przydziału lokalu:

- 1) socjalnego,
- 2) mieszkalnego, w tym do remontu na własny koszt,
- 3) zamiennego,

- 4) z tytułu zamiany z urzędu,
- 5) o potwierdzenie praw po zgonie lub po wyprowadzeniu się najemcy,
- 6) ponownego zawarcia umowy najmu po całkowitej spłacie zadłużenia, o ile wcześniej nie zapadł wyrok z orzeczeniem eksmisji.

Tabela poniżej wskazuje liczbę wniosków o przydział lokalu mieszkaniowego z zasobów komunalnych na dzień 31 grudnia w latach 2014 - 2015 . Wynika z niej, że jest duże zapotrzebowanie na mieszkania komunalne.

Tabela 3. Liczba wniosków o przydział lokalu z zasobów komunalnych

	2014 rok	2015 rok
Liczba wniosków o przydział lokalu ogółem, w tym z tytułu:	221	223
eksmisji	72	68
przekwaterowania	32	22
zamiany z urzędu	34	39
pozostałe wnioski	83	94

W Bolesławcu oprócz Zasobu Lokali Komunalnych funkcjonują również inne podmioty będące właścicielami lokali mieszkalnych, należą do nich oprócz osób prywatnych:

- **Spółdzielnia Mieszkaniowa „Bolesławianka”**, która dysponuje lokalami w liczbie: **4.556**, zamieszkałymi przez **8.653 osoby**;
- **Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.**, które posiada **202 lokale** mieszkaniowe, zamieszkałe przez **524 osoby**;
- **Agencja Mienia Wojskowego**, w swoich zasobach ma 90 lokali mieszkaniowych, w których zamieszkuje **232 osoby** (stan na 31.12.2014 r.)
- **Polskie Koleje Państwowe**, posiadają w naszym mieście **11 lokali** mieszkalnych zamieszkałych przez **15 osób** ;

Jednocześnie należy podkreślić, że w ostatnich latach w naszym mieście bardzo intensywnie rozwija się budownictwo mieszkaniowe prowadzone przez prywatnych developerów w formie budowy nowych budynków wielorodzinnych, domów jednorodzinnych w szeregowej zabudowie i domów wolno stojących. W okresie ostatnich 4 lat, tj. od 2012 r. do 2015 r. wybudowano łącznie **426 lokali** mieszkalnych o łącznej

powierzchni **44.441 m²** (dane od Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Bolesławcu).

Tabela 4. Liczba oddanych (nowo wybudowanych) lokali mieszkalnych

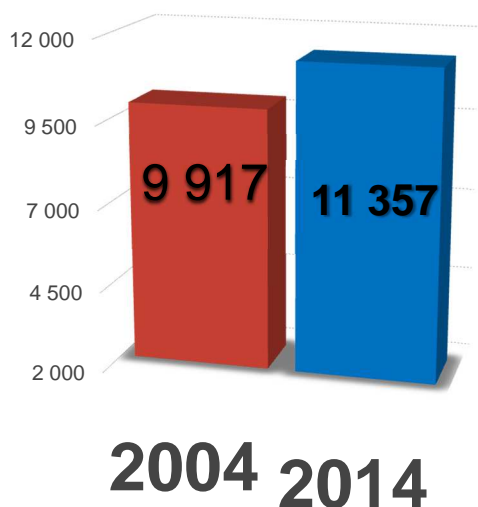
Rok	Ilość lokali mieszkalnych	Powierzchnia użytkowa
2012	60	8 794 m ²
2013	132	11 660 m ²
2014	93	10 213 m ²
2015	141	13 774 m ²

Rynek pierwotny lokali mieszkaniowych w zasadzie służyć może mieszkańcom zamożniejszym lub dysponującym możliwościami otrzymania kredytów hipotecznych. Wtórny rynek mieszkań jest tańszy i dość obszerny jeśli chodzi o liczbę ofert, nadal jednak niedostępny dla uboższych mieszkańców miasta. W tych okolicznościach wydaje się, że w przyszłości budownictwo społeczne ma przed sobą większą i dobrą perspektywę dalszego rozwoju. Trzeba jednak pamiętać, że dla uboższych mieszkańców wciąż jedyną szansą na uzyskanie samodzielnego mieszkania, które będą w stanie utrzymać (czyli na bieżąco opłacać czynsz i inne rachunki) jest lokal komunalny. Stąd zwiększanie Zasobu Mieszkań Komunalnych, w tym także socjalnych, powinno być jednym z priorytetowych celów władz miasta.

1.4 Rynek pracy w Bolesławcu

W przeciągu 11 lat licząc od 2004 r. do 2014 r. liczba osób pracujących w mieście zwiększyła się o 1.440 , co wynika z porównania danych z Banku Danych Regionalnych (GUS) z roku 2004 i roku 2014 (dane nie uwzględniają pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (od 2000 r.).

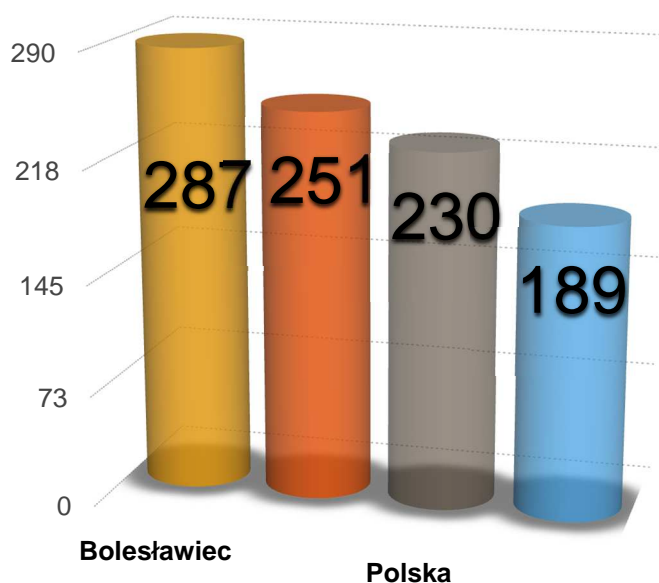
Wykres 5. Porównanie liczby pracujących w latach 2004 i 2014

Bardzo dobrze dla naszego miasta wypada wykres przedstawiający liczbę osób pracujących na 1000 mieszkańców, z którego wynika, że Bolesławiec z wynikiem 287 klasyfikuje się wyżej niż liczba pracujących na 1000 mieszkańców w województwie dolnośląskim - 251, a także w całym kraju – 230.

Wykres 6. Liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców

(Dane z 2014 r., Bank Danych Lokalnych, GUS - bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności).

Równie dobrze wygląda porównanie wielkości procentowych osób bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym w roku 2014 r. w Bolesławcu z miastami sąsiednimi :

Lwówek Śląski	10,2 %
Złotoryja	9,7 %
Legnica	6,1 %
Zgorzelec	5,6 %
Jelenia Góra	5,1 %
Bolesławiec	4,8 %
Lubin	4,5 %

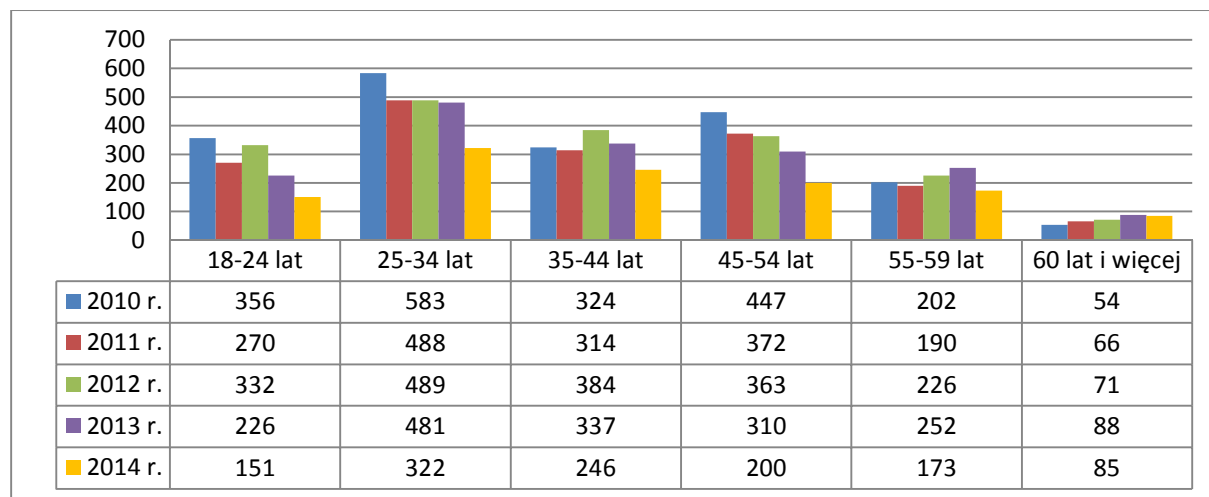
źródło danych: Baza Danych Regionalnych GUS.

Takie wyniki są w dużej części zasługą działań podejmowanych przez władze, w tym m.in. utworzenie w 2005 r. w północnej części miasta przy ulicach Kościuszki i Modłowej tzw. Bolesławieckiej Strefy Aktywności Gospodarczej o powierzchni 120 ha, a następnie w 2007 r. w ramach Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (WSSE) „Inwest Park” utworzenie Podstrefy Bolesławiec ze specjalnymi ulgami na powierzchni 70 ha wydzielonych z ww. terenu. W specjalnej strefie ekonomicznej wydano 12 zezwoleń na prowadzenie działalności 10 inwestorom z kapitałem z Polski, Niemiec, USA, Szwajcarii i Holandii. Prawie 70 % powierzchni Podstrefy Bolesławiec jest już zainwestowane, a 6 % powierzchni Podstrefy jest zarezerwowane.

Inwestorzy deklarują :

- minimalne zatrudnienie blisko 900 osób,
- minimalne nakłady inwestycyjne w wys. prawie 330 milionów złotych,
- prowadzenie działalności w branży: motoryzacyjnej, przemyśle metalowym i energetycznym, w logistyce, poligrafii .

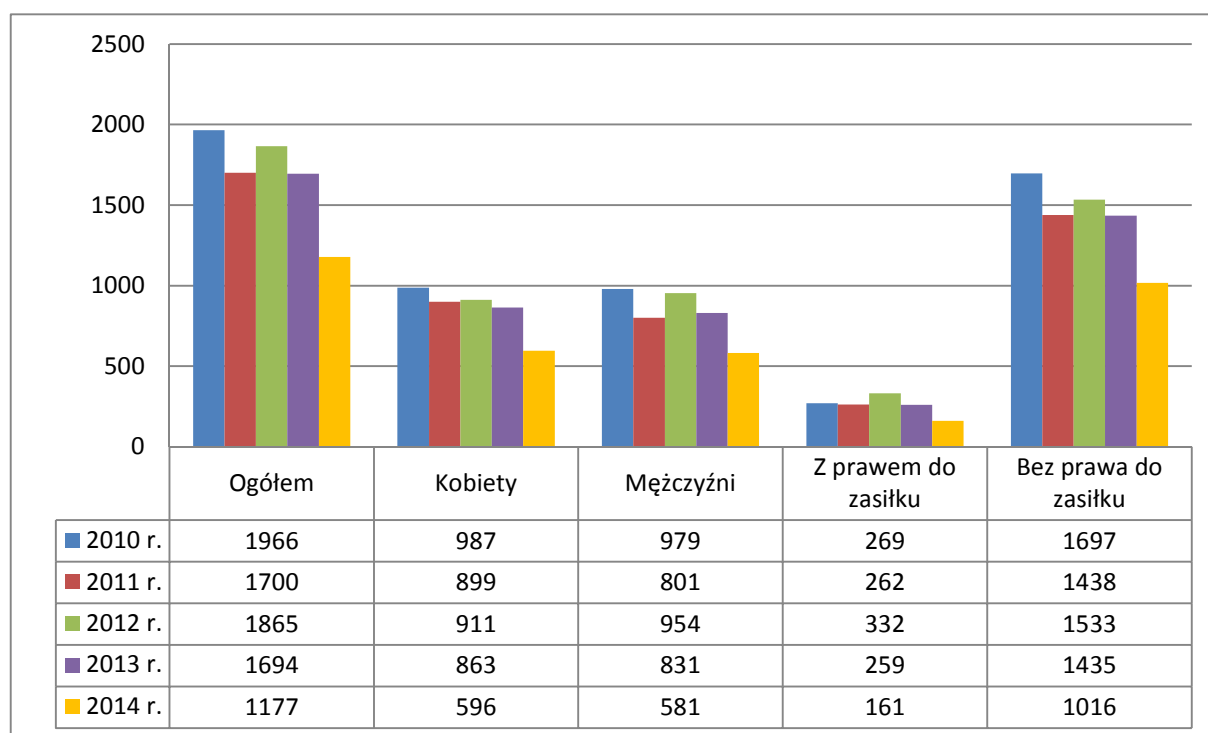
Wykres 7. Liczba osób bezrobotnych według wieku w latach 2010 -2014 (dane z PUP)

Z informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Bolesławcu wynika, że liczba bezrobotnych mieszkańców Bolesławca w latach 2010 – 2012 systematycznie zmniejszała się i wynosiła odpowiednio: 1966, 1700, 1565 osób, wzrosła nieco w 2013 r. do 1.694 osób i dość znacznie spadła w kolejnym roku 2014 do 1.177 osób. We wrześniu 2015 r. liczba bezrobotnych z miasta wynosiła już **972 osoby**.

Zdecydowana większość osób bezrobotnych w latach od 2010 do 2014 r. nie posiadała uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych, średnio tylko 18 % z nich pobierało taki zasiłek. Liczba pozostających bez pracy kobiet i mężczyzn w tym okresie jest podobna, co przedstawia wykres poniżej:

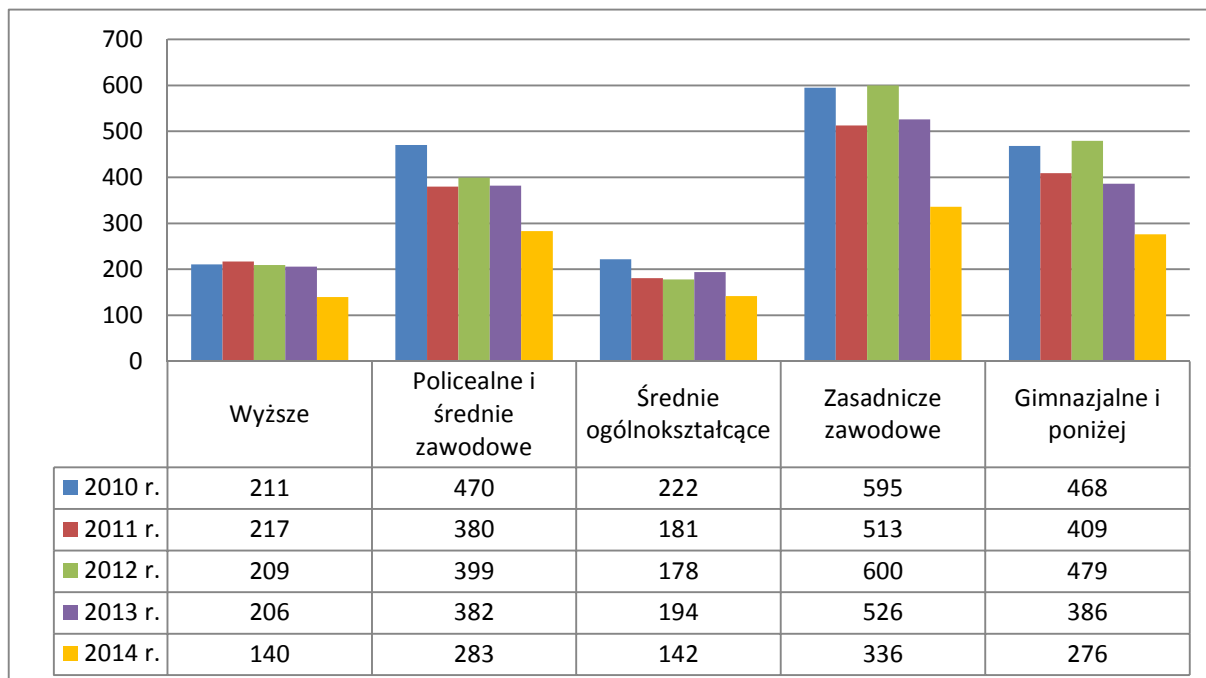
Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych według płci w latach 2010-2014

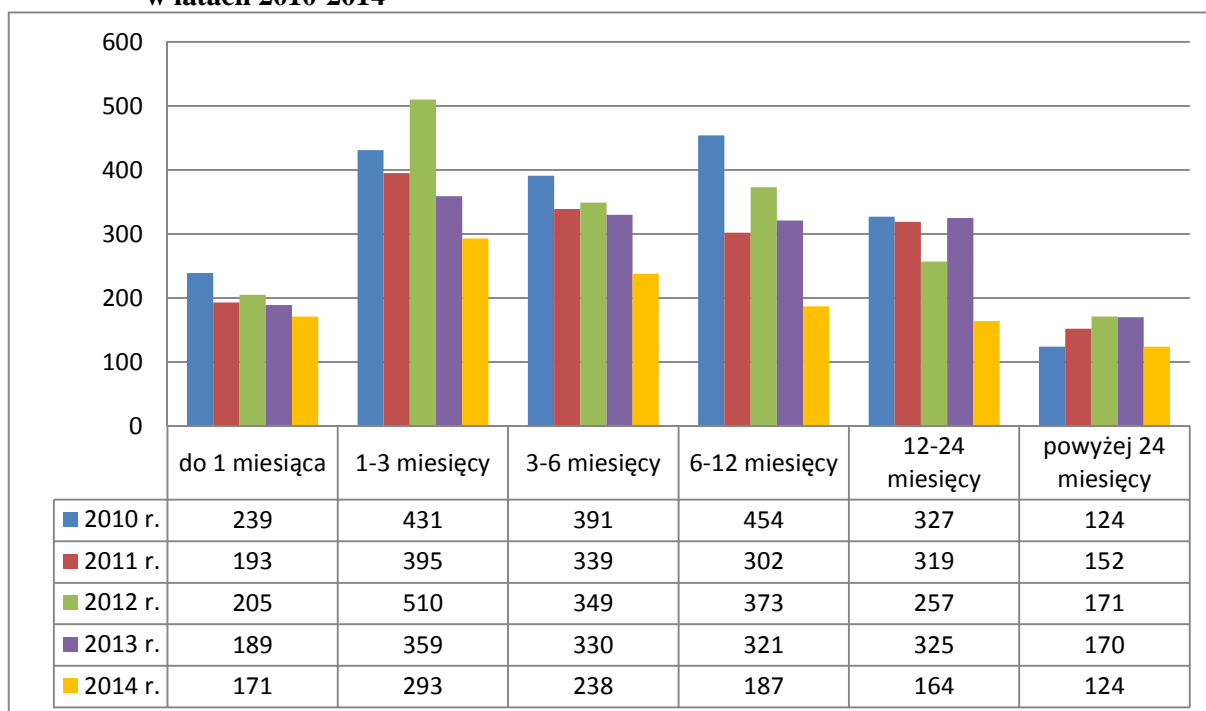
Najmniejsza grupa bezrobotnych to osoby z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym (w 2014 r. stanowiły ok. 24 % ogólnej liczby bezrobotnych), natomiast największą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (średnio ok. 30% w stosunku do wszystkich bezrobotnych). Porównywalne co do wielkości stanowią grupy osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz osoby, które ukończyły gimnazjum lub zakończyły swoją edukację jeszcze wcześniej. Zastanawia fakt, iż osoby ze średnim ogólnym wykształceniem lepiej radzą sobie z zatrudnieniem niż osoby, które ukończyły szkoły policealne lub średnie zawodowe. Może to świadczyć o tym, iż ci pierwsi są bardziej elastyczni, drudzy mimo trudności ze znalezieniem pracy nie decydują się

łatwo na zatrudnienie np. niezgodne z ich wyuczonym zawodem lub niespełniającym ich oczekiwań finansowych.

Wykres 9. Liczba osób bezrobotnych według wykształcenia w latach 2010-2014

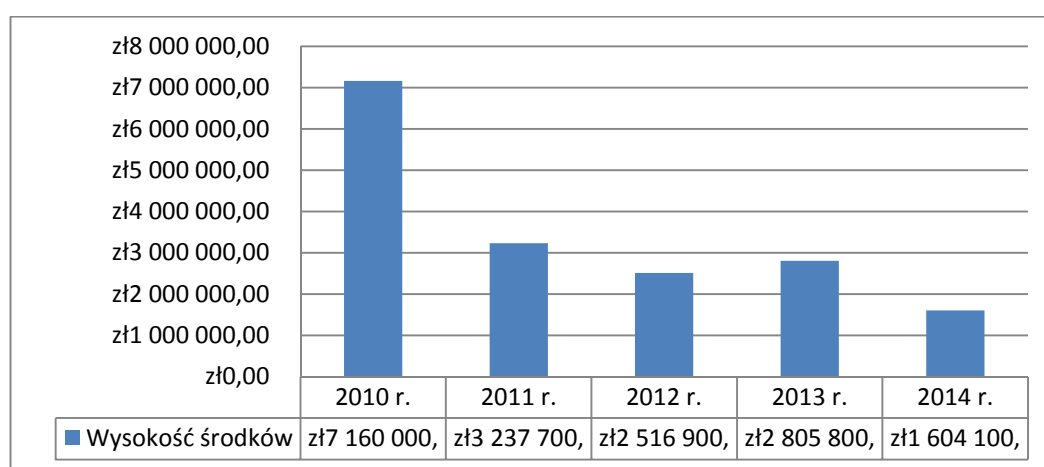

Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w latach 2010-2014

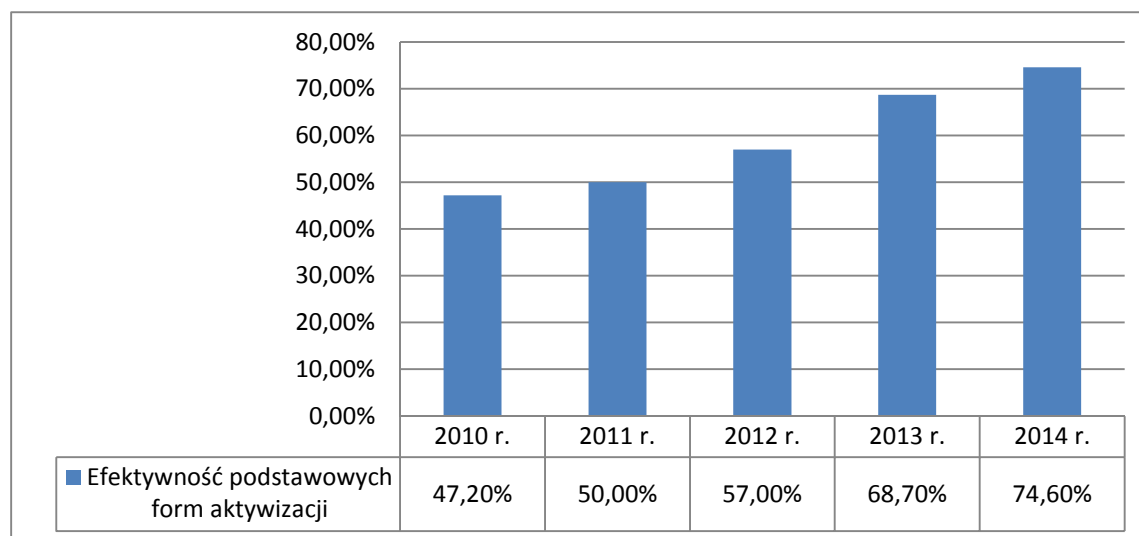
Z danych Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że w ostatnich latach systematycznie zmniejszają się środki finansowe na realizację zadań tej instytucji. Najwięcej środków wydano w 2010 r. bo ponad 7 milionów zł, już w kolejnym 2011 r. kwota ta zmniejszyła się o ponad 50%, a w 2014 r. wynosiła zaledwie 22% środków wydatkowanych 4 lata wcześniej. Fakt ten przedstawiony w wykresie poniżej trudno ocenić negatywnie, zwłaszcza w kontekście wyżej opisanej sytuacji zmniejszania się liczby bezrobotnych w mieście, ale także w związku z danymi nt. skuteczności działań podejmowanych w zakresie aktywizacji środowiska bezrobotnych, które – jak pokazuje następujący wykres są coraz bardziej efektywne.

Wykres 11. Podział środków z Funduszu Pracy na finansowanie zadań w powiecie bolesławieckim w latach 2010-2014

Powiatowy Urząd Pracy badając skuteczność podejmowanych przez siebie działań w kierunku aktywizacji osób bezrobotnych wykazuje, że efektywność tych prac wyraźnie wzrasta z każdym rokiem osiągając w 2014 r. prawie 75% skuteczności.

Wykres 12. Efektywność podstawowych form aktywizacji w latach 2010-2014

1.5 Bezpieczeństwo i porządek w mieście

Bezpieczeństwo i porządek w mieście zapewnia na terenie Bolesławca Powiatowa Komenda Policji oraz finansowana z budżetu gminy Straż Miejska i miasta.

Z danych pozyskanych z Komendy Policji wynika, że w 2015 roku wzrosła liczba popełnionych na terenie Bolesławca przestępstw. Poniżej w tabeli przedstawiono zestawienia przestępczości popełnione w latach 2012- 2015 z podziałem na główne kategorie.

Tabela 5. Kategorie i liczba popełnionych przestępstw

Kategoria przestępstw	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Rozboje	18	10	12	15
Bójki, pobicia, uszkodzenia ciała	16	28	24	22
Kradzież rzeczy cudzej, w tym: kradzież pojazdu	193	180	213	205
	33	22	25	33
Kradzież z włamaniem	89	135	110	154
Uszkodzenie mienia	107	62	44	45
Ogółem	463	415	403	474

Zwraca uwagę raczej niski poziom rozbojów oraz bójek i pobić, ale rosnąca liczba kradzieży i kradzieży z włamaniem.

W ramach działań prewencyjnych Policja prowadzi stałe programy profilaktyczne:

- 1) „Komisarz Lew Moim Przewodnikiem” – program skierowany do dzieci przedszkolnych,
- 2) „Twoje życie -Twój wybór” – program skierowany do młodzieży szkolnej na temat szkodliwości zażywania używek i substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze, itp.),
- 3) „ABC Seniora” – program skierowany do ludzi starszych.

Ponadto cyklicznie organizowane są akcje i działania nt.: „Bezpiecznych wakacji”, „Bezpiecznych ferii” i „Bezpiecznej wody”.

W celu zwiększenia porządku publicznego na terenie miasta Bolesławiec uchwałą XXV/249/04 Rady Miasta z dnia 27 października 2004 r., powołano Straż Miejską, która rozpoczęła swoją działalność od 01 marca 2005 r. Aktualnie w Straży Miejskiej zatrudnionych jest 14 strażników. Do głównych zadań Straży należy m.in.:

- 1)ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych,
- 2) czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego,
- 3) ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej,
- 4) doprowadzanie osób nietrzeźwych do ich miejsca zamieszkania lub na Komendę Powiatową Policji,
- 5) współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych.

Straż Miejska w Bolesławcu współpracuje ściśle z Komendą Powiatową Policji w Bolesławcu organizując m.in. wspólne patrole (w 2015 r. odbyło się **61** takich patroli), wykorzystując łączność telefoniczną, a także monitoring wizyjny miasta, którego centrum znajduje się w siedzibie Straży. Monitoring wizyjny składa się w Bolesławcu z 31 punktów kamerowych, zlokalizowanych w różnych częściach miasta oraz z 1 samochodu służbowego wyposażonego w kamerę obrotową. Wyposażenie miasta w ten nowoczesny sprzęt pełni nie tylko rolę prewencyjną – w obszarze objętym zasięgiem kamer dochodzi do mniejszej ilości czynów zabronionych – ale jest także wykorzystywany jako materiał dowodowy w postępowaniach prowadzonych przez Straż i Policję.

Ponadto Straż Miejska angażuje się w szeregu działań o charakterze profilaktycznym, np.

- „Olimpiada Bezpiecznego Malucha”,
- „Z nami Bezpieczniej”,
- „Bezpieczne Wakacje”,
- „Bezpieczna Droga do Szkoły Przez Cały Rok Szkolny” (w ramach tego programu zrealizowano 410 patroli pod szkołami),
- „Używki ?! Nie Dziękuję”,
- „Bezpieczny Przedszkolak”,

W działaniach tych w 2015 r. wzięło udział łącznie ponad **1.500 uczestników**. W ramach programu Mój Rower – Moja Własność oznakowano **271 rowerów**. Poza tym Straż Miejska

przeprowadziła w 2015 r. w lokalnych mediach kampanie informacyjne na tematy: „Mądry właściciel – bezpieczny mieszkaniec”, „Dlaczego warto zaczipować psa ?”, „Nie spalaj odpadów !!! Szanuj zdrowie swoje i swoich bliskich”, „Barszcz Sosnowskiego”. Nie można także nie docenić działań Straży Miejskiej w obszarze pomocy bezdomnym – w 2015 r. starżnicy przeprowadzili **1.303 kontrole** miejsc, gdzie przebywają osoby bezdomne .

Bezspornie można stwierdzić, że działalność w mieście Straży Miejskiej przyczynia się do większego porządku i poczucia bezpieczeństwa jego mieszkańców.

II Problemy społeczne wg mieszkańców Bolesławca ustalone na podstawie badania ankietowego

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu w 2015 r. przeprowadził anonimową ankietę skierowaną do pełnoletnich mieszkańców naszego miasta na temat problemów społecznych. Z spośród 518 kwestionariuszy do Ośrodka wróciło wypełnionych 329 ankiet . Zdecydowana większość bo 77% ankietowanych to kobiety. Ustalono również, że ponad połowę (56%) wypełniających ankietę stanowiła grupa osób w wieku 26 – 35 lat, w wieku powyżej 50 lat: 23% , w wieku 36 – 50 lat: 19% . Co czwarta osoba posiada wykształcenie wyższe (43%), natomiast wykształcenie średnie i policealne reprezentowała grupa osób rzędu 25%, wykształcenie zawodowe: 19% , gimnazjalne: 3%, podstawowe: 9% . Zdecydowanie ponad połowa ankietowanych (56%) to osoby żyjące w związkach małżeńskich, zatrudnione w instytucjach publicznych, osoby bezrobotne reprezentowała grupa wielkości ok. 24 % . Stwierdzono także, że 36% ankietowanych ma 2 dzieci, a 26% - 1 dziecko , nie posiada dzieci 22% uczestniczących w badaniu.

77 % - badanych to kobiety,

78 % - ankietowanych wychowuje co najmniej 1 dziecko,

68 % - posiada wykształcenie wyższe lub średnie,

61 % - to osoby pracujące,

56 % - pozostaje w związkach małżeńskich,

55 % - osoby w wieku od 26 do 35 lat.

W ankiecie zadano 26 pytań, które dotyczyły takich kwestii jak standard życia, powody ubóstwa, dominujące problemy społeczne w Bolesławcu, zaangażowanie władz

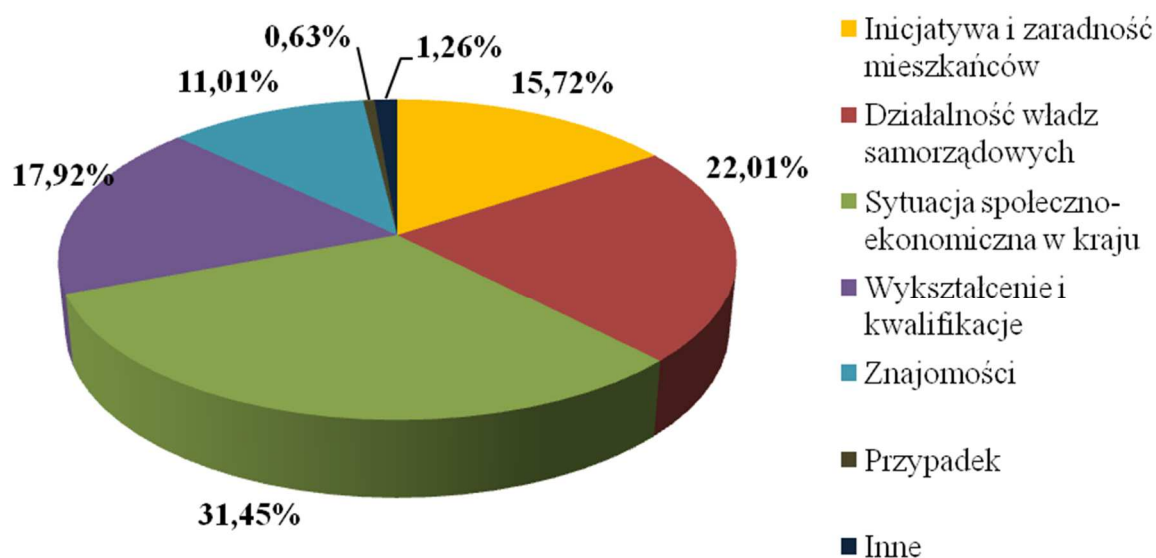
lokalnych w ich rozwiązywanie, a także spraw związanych z niepełnosprawnością, uzależnieniem od alkoholu, przemocą w rodzinie, bezdomnością.

Na pytanie: *co ma największe znaczenie / wpływ na standard życia* - ankietowani uznali, że jest to sytuacja społeczno-ekonomiczna kraju -31 %, na drugim miejscu uznali, że działalność władz samorządowych - 22% oraz wykształcenie i kwalifikacje - 18%, a także inicjatywa i zaradność mieszkańców - prawie 16% .

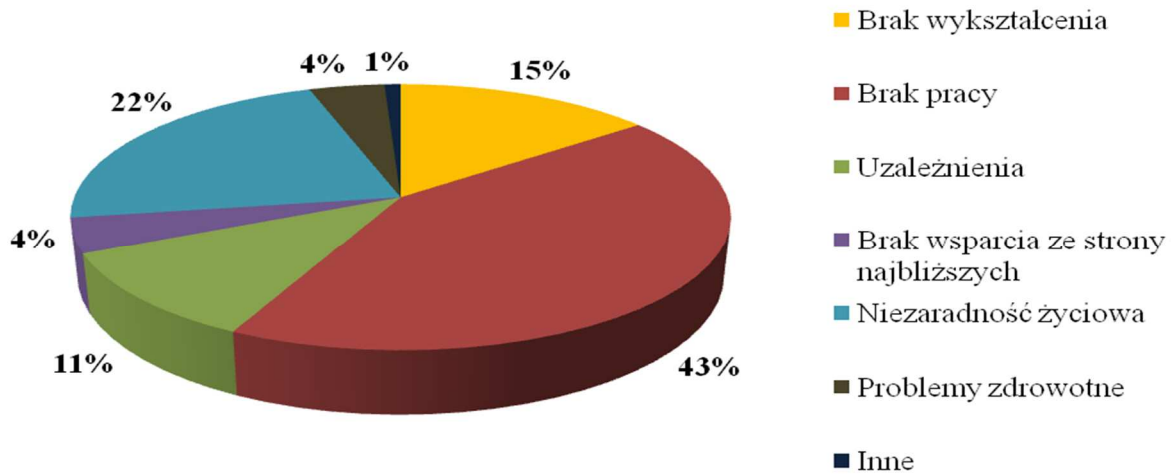
Wg badanych *przyczyną tego, że niektórzy ludzie nie radzą sobie z problemem ubóstwa czy trudną sytuacją materialną* jest przede wszystkim brak pracy - 43 %, niezaradność życiowa - 22 % oraz brak wykształcenia – 15% i uzależnienia – 11 %.

Uczestnicy badania stwierdzili również, że *występujące problemy społeczne w Bolesławcu* to głównie bezrobocie - ponad 22 % , następnie uzależnienia – 17 %, ubóstwo – 13%, starzenie się społeczeństwa – 11 %, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – prawie 11 %, wykluczenie osób niepełnosprawnych – 6 % i przemoc w rodzinie wskazało również 6 % ankietowanych; zjawisko bezdomności z wynikiem 5,8 % było wskazane jako 8. problem społeczny w kolejności.

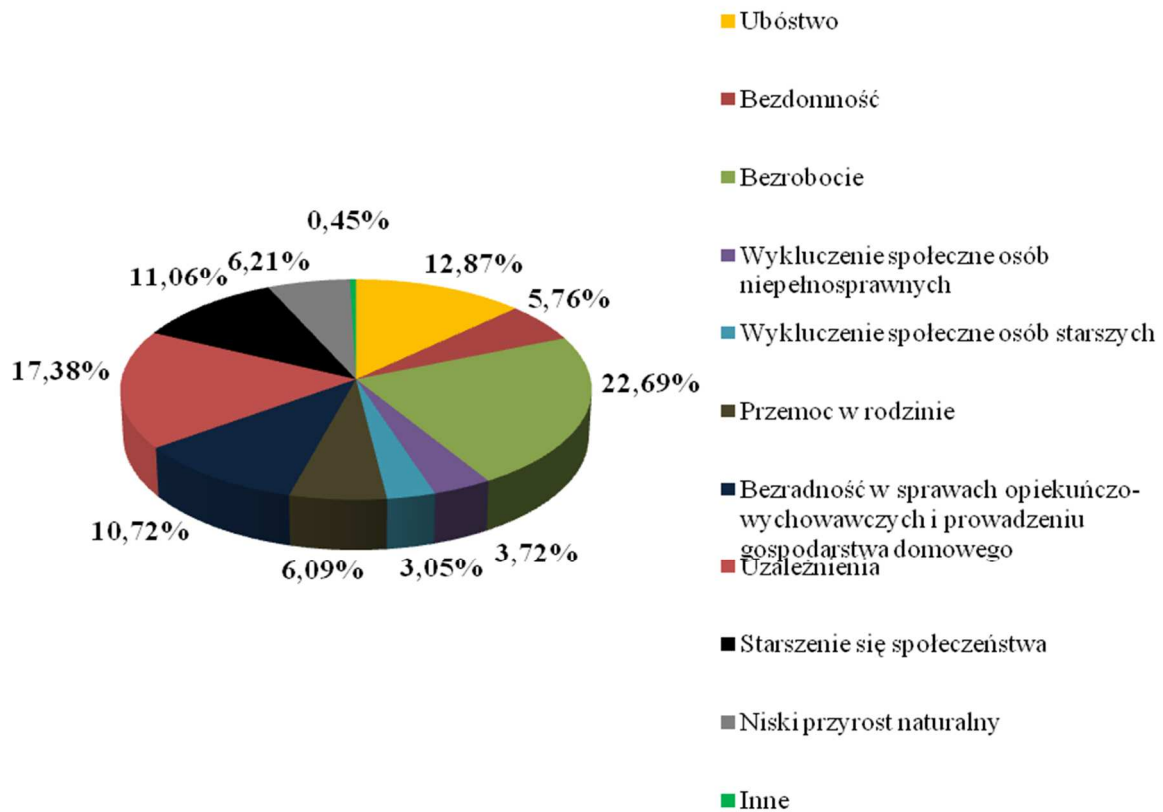
Wykres 13. Co ma największe znaczenie na standard życia?

Wykres 14. Co decyduje, o tym, że niektórzy ludzie nie radzą sobie z problemem ubóstwa czy trudną sytuacją materialną?

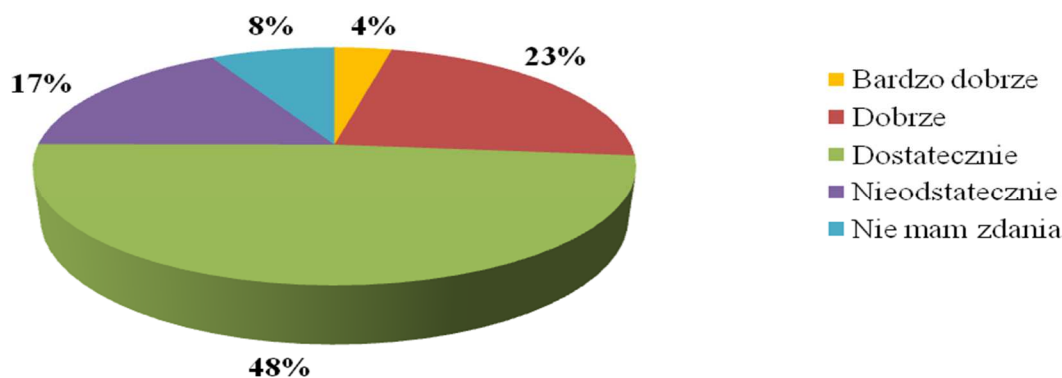
Wykres 15. Problemy społeczne występujące w Bolesławcu

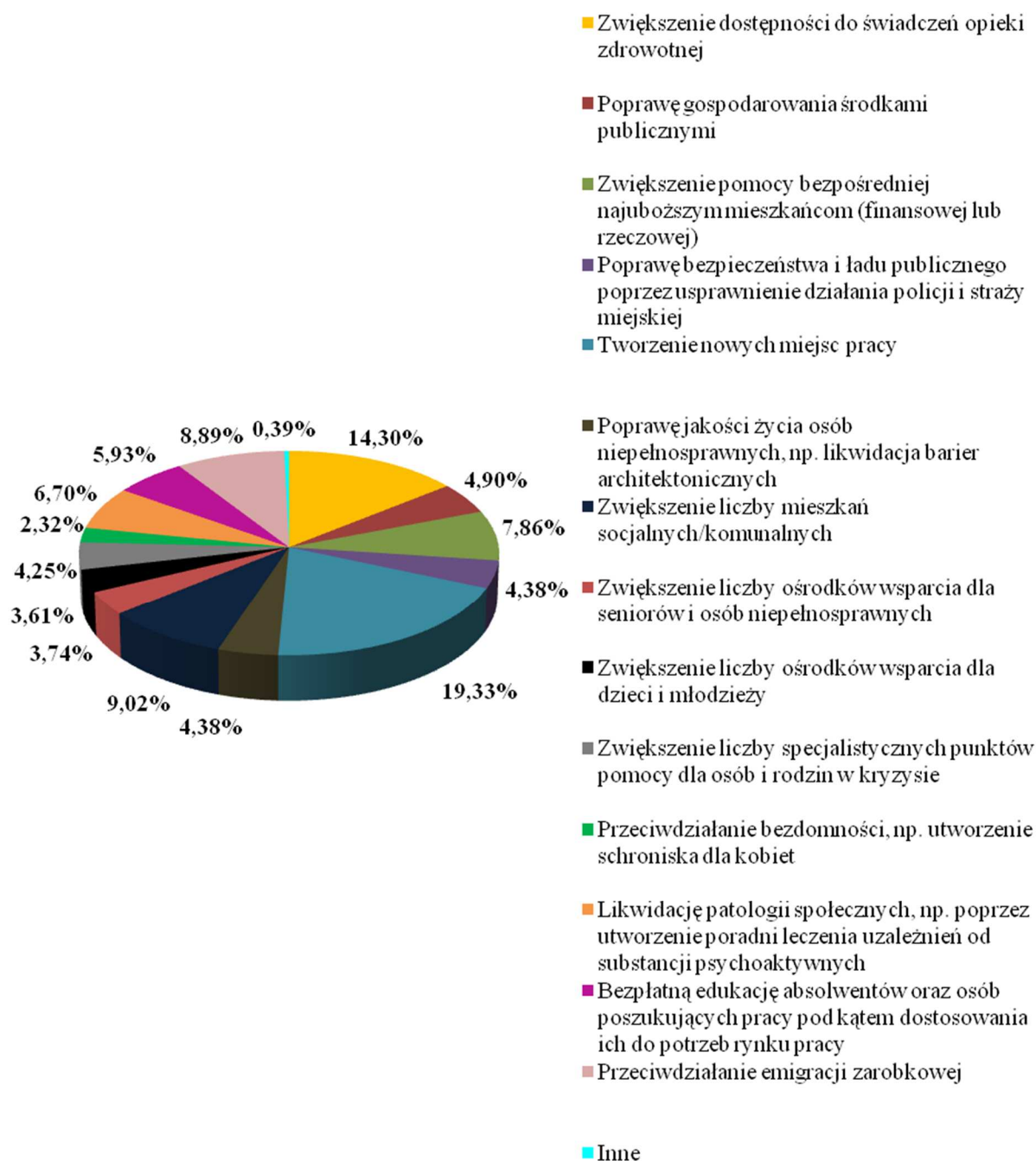
Oceniając *zaangażowanie władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych* prawie połowa ankietowanych uznała, że jest ono dostateczne – 48%, a 17 % - że niedostateczne, natomiast 23 % oceniła zaangażowanie władz lokalnych na poziomie dobrym i tylko 4 % na poziomie bardzo dobrym.

Spośród 14 możliwych odpowiedzi na pytanie: *na co samorząd lokalny powinien położyć największy nacisk w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych* ponad 19 % uznało, że powinno to być tworzenie nowych miejsc pracy, a 14 % stwierdziło, że zwiększenie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej. Na kolejnym miejscu wskazano zwiększenie liczby mieszkań socjalnych/komunalnych - 9 %, dalej przeciwdziałanie emigracji zawodowej – 8,9 % i poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych przez np. likwidację barier architektonicznych – 7,9 % .

Wykres 16. Ocena zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych

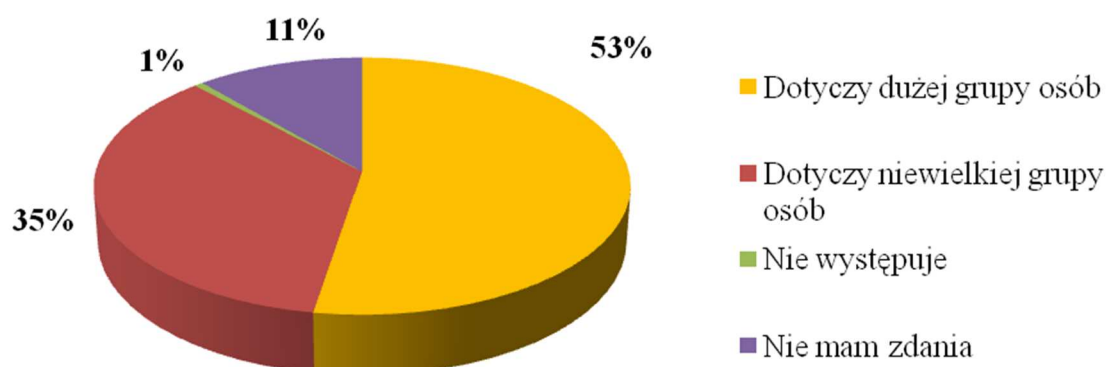

Wykresy 17. Na co samorząd lokalny powinien położyć największy nacisk w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych?

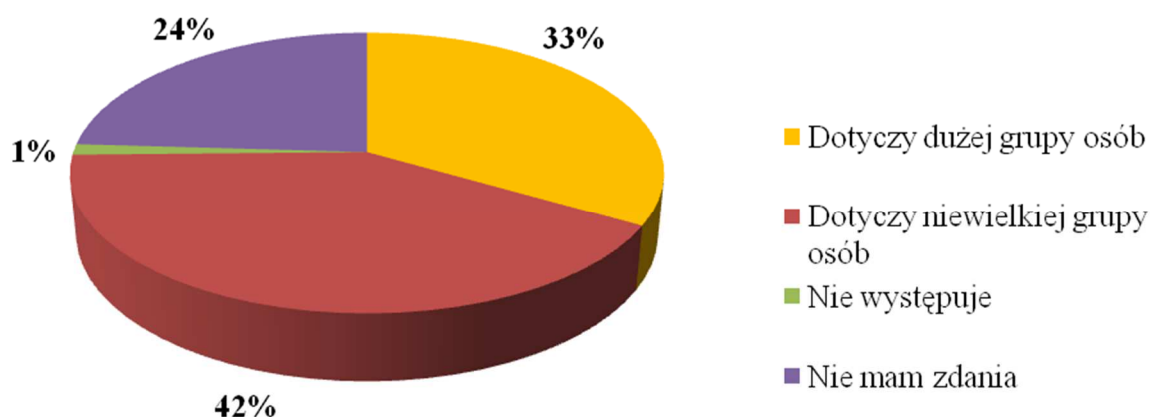

Na pytanie *czy w mieście występuje problem związany z alkoholizmem* 53 % badanych odpowiedziało, że dotyczy on dużej grupy osób, natomiast 35 % - że niewielkiej grupy osób; z kolei na to samo pytanie *dotyczące problemu narkomanii* większość, bo 42 % wskazała, że dotyczy on niewielkiej grupy osób, zaś 33 % - że dotyczy dużej grupy osób. Z czego można wysnuć wniosek, że ankietowani słusznie dostrzegają, że problem alkoholizmu jest znaczniejszy i dotyczy większej grupy osób w porównaniu z uzależnieniem od innych substancji psychoaktywnych.

Wykres 18. Czy w mieście występuje problem alkoholizmu?

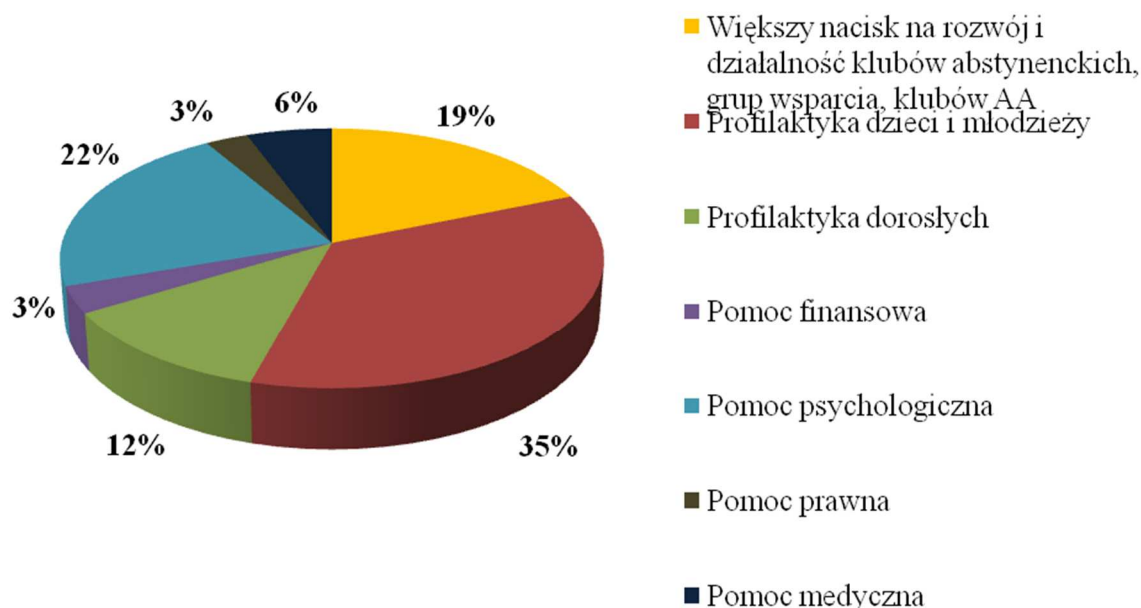

Wykres 19. Czy w mieście istnieje problem narkomanii?

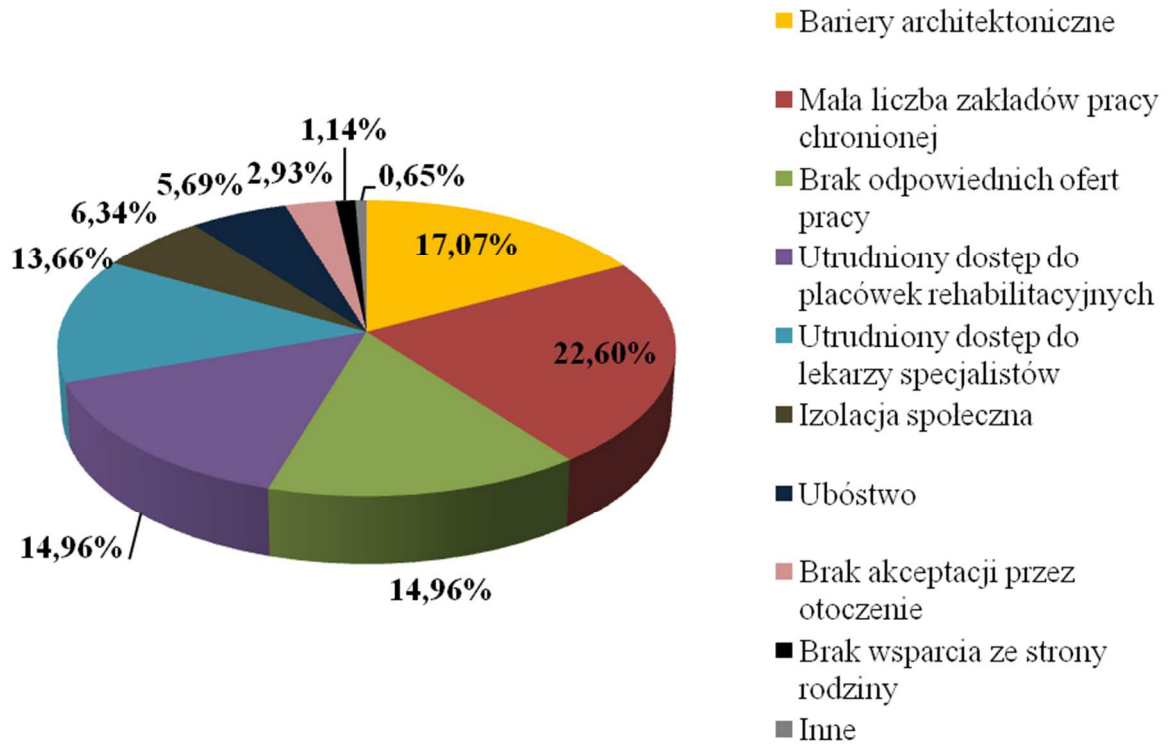
Badani odpowiedzieli zdecydowaną większością głosów – 35 %, że w pierwszej kolejności *na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin* powinno się prowadzić profilaktykę wśród dzieci i młodzieży, potem pomoc psychologiczną – 22 % i większy nacisk na rozwój i działalność klubów abstynenckich, grup wsparcia, klubów Wspólnot AA -19%. Zwraca uwagę fakt, iż tylko 3 % uznało za słuszne udzielenie tej grupie osób pomocy finansowej:

Wykres 20. Jakie kroki powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

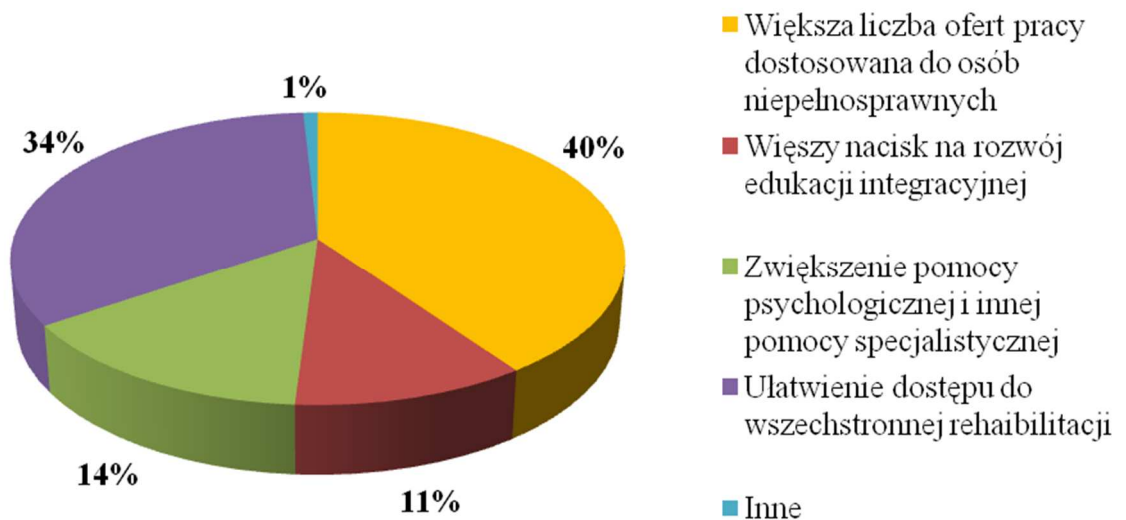

W grupie pytań dotyczących *problemów osób niepełnosprawnych* ankietowani ocenili działalność miasta w tym zakresie na poziomie dobrym – 37 % i dostatecznym – 35 %. Wskazali również, że najczęściej osoby niepełnosprawne borykają się z problemem małej liczby zakładów pracy chronionej – ponad 22 %, z barierami architektonicznymi – 17% oraz w równym stopniu – po 15 % - brakiem odpowiednich miejsc pracy i utrudnionym dostępem do placówek rehabilitacyjnych. Ponad 13 % uznało także, że niepełnosprawni mają utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów. Wśród badanych 40 % wskazało, że większa liczba ofert pracy dostosowana do osób niepełnosprawnych oraz 34 % - ułatwienie dostępu do wszechstronnej rehabilitacji to działania, które umożliwią niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym.

Wykres 21. Problemy z jakimi borykają się najczęściej osoby niepełnosprawne

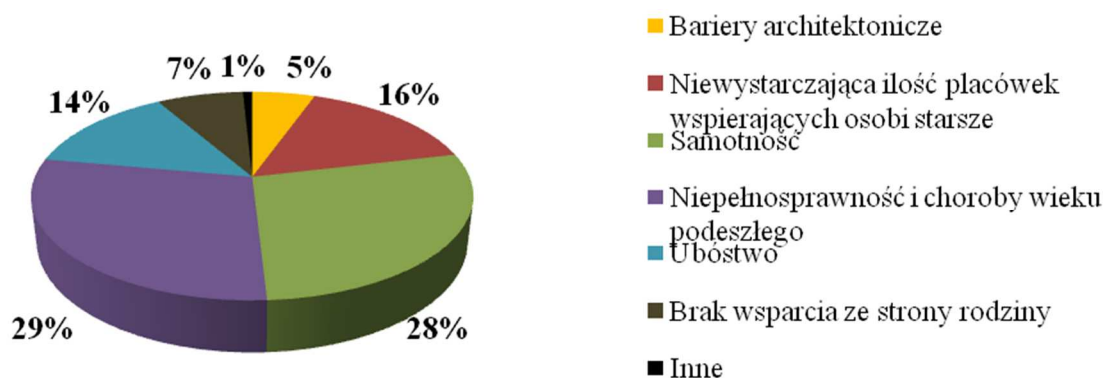

Wykres 22. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

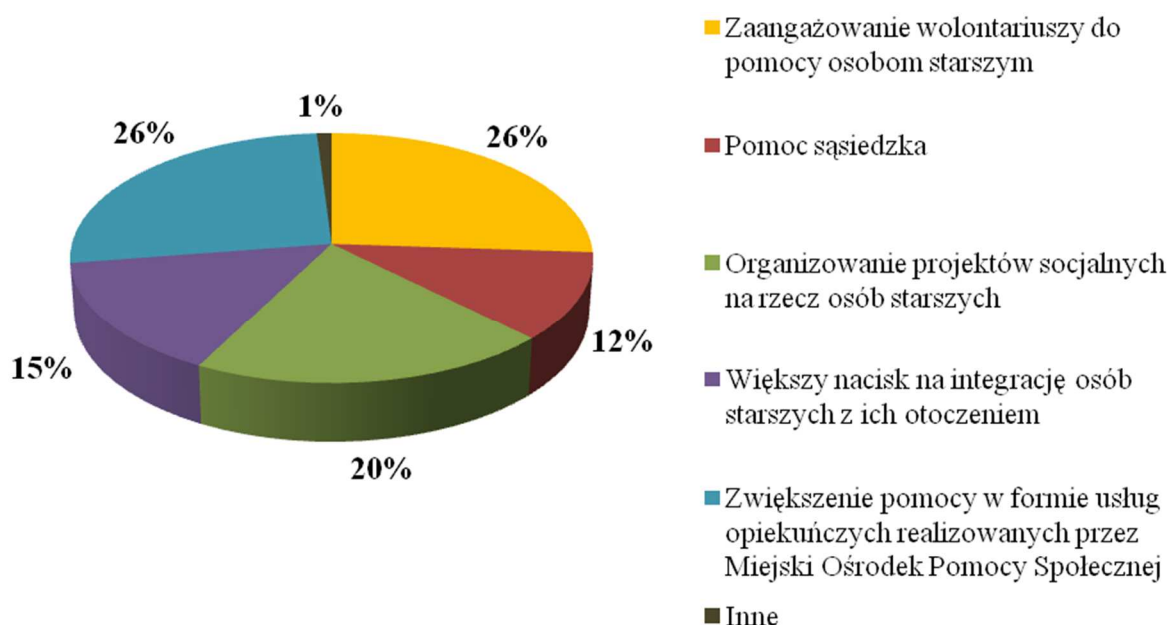

W odniesieniu do *osób starszych* uczestnicy badania dostrzegają, że niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (29%) oraz samotność (28 %) to najczęstsze problemy tej populacji. Dopiero w następnej kolejności wymieniają niewystarczającą liczbę placówek wspierających osoby starsze (16 %) i ubóstwo (14 %). Brak wsparcia ze strony rodziny wskazało tylko 7 % badanych. Jednocześnie uznali oni, że do działań, które ich zdaniem poprawią sytuację osób starszych należy w równym stopniu – po 26 % - zwiększyć pomoc w formie usług opiekuńczych realizowanych przez MOPS w Bolesławcu oraz zaangażować wolontariuszy do pomocy osobom starszym, następnie: organizować projekty socjalne na rzecz tych osób – 20%.

Wykres 23. Jakie problemy najczęściej dotyczą osoby starsze?

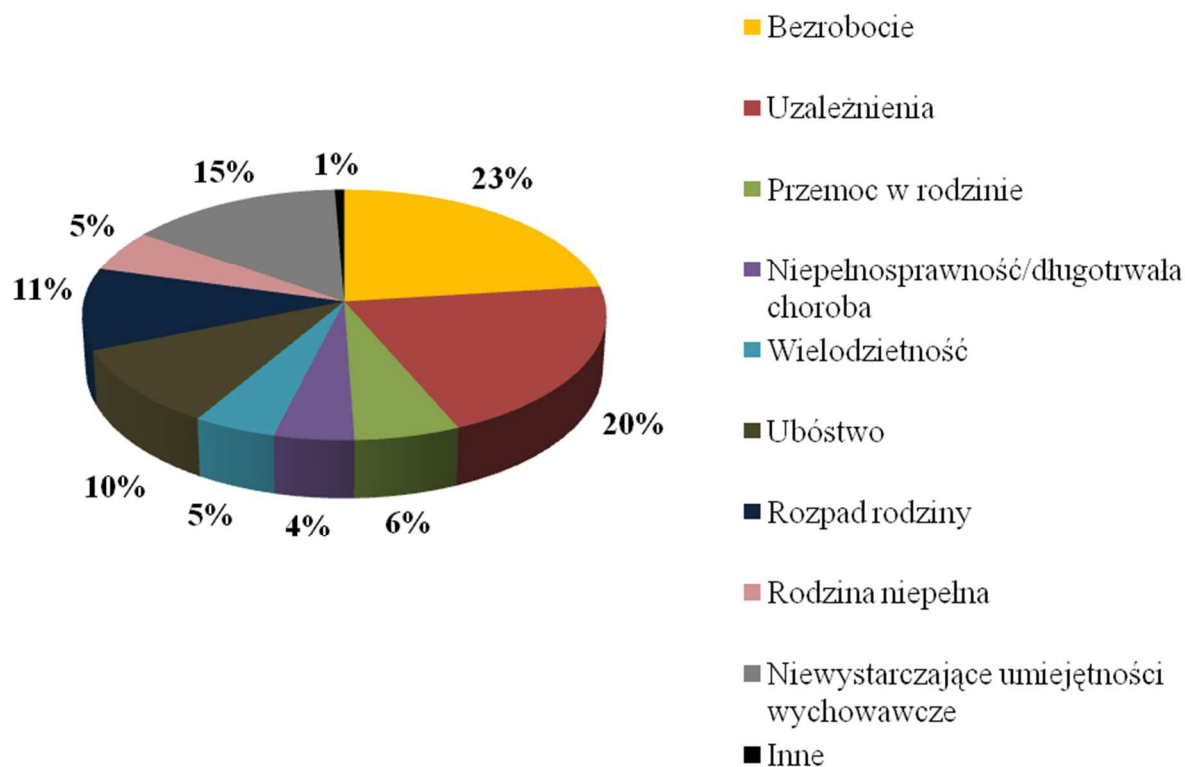

Wykres 24. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych?

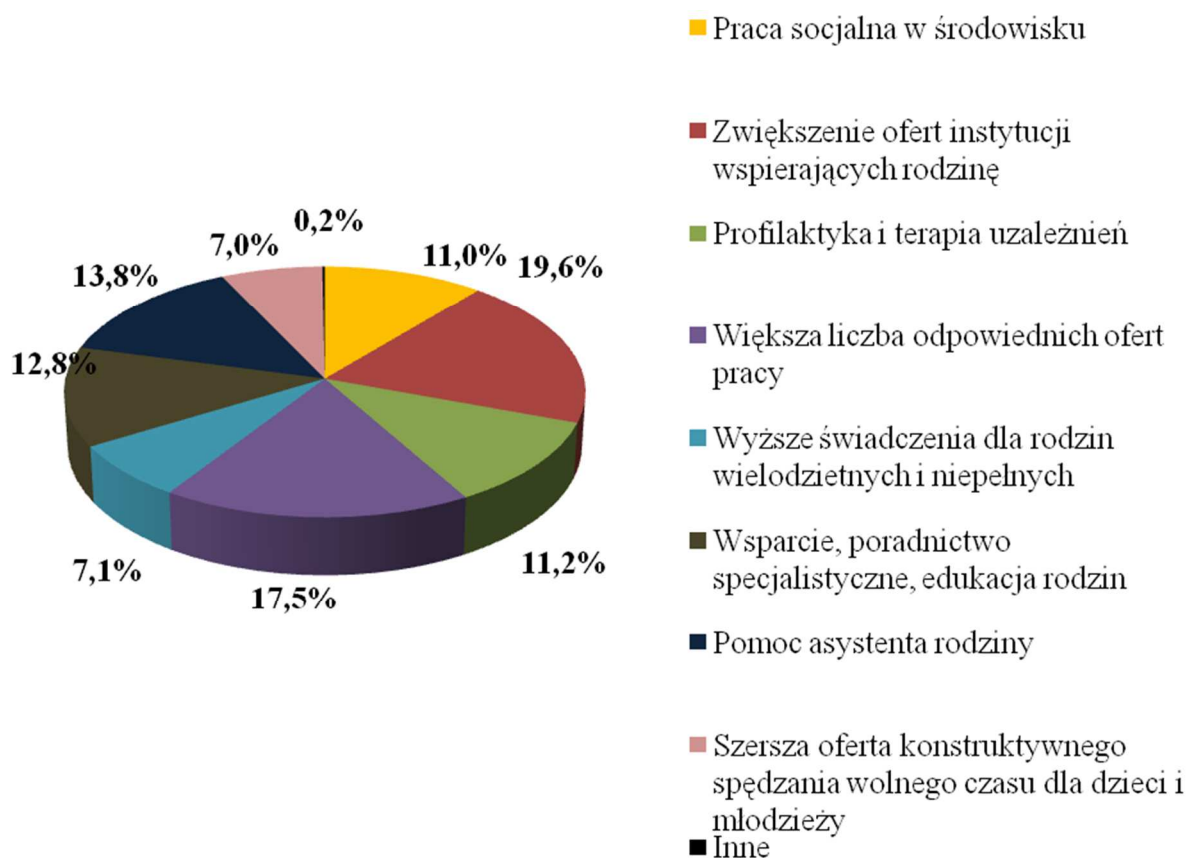
Wśród przyczyn występowania bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego ankietowani upatrują głównie w bezrobociu – 23 %, uzależnieniach – 20%, niewystarczających umiejętnościach wychowawczych -15 %, w rozpadzie rodziny – 11%, ubóstwie – 10 %.

Wykres 25. Przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego

Zdaniem badanych sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo polepszyłyby działania takie jak: 19,6 % - zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę, 17,5 % - większa liczba odpowiednich miejsc pracy, 13,8 % - pomoc asystenta rodziny, 12,8 % - wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin. Ciekawe, że tylko 7,1 % ankietowanych wskazało na wyższe świadczenia dla rodzin wielodzietnych i niepełnych jako sposób na poprawę ich sytuacji.

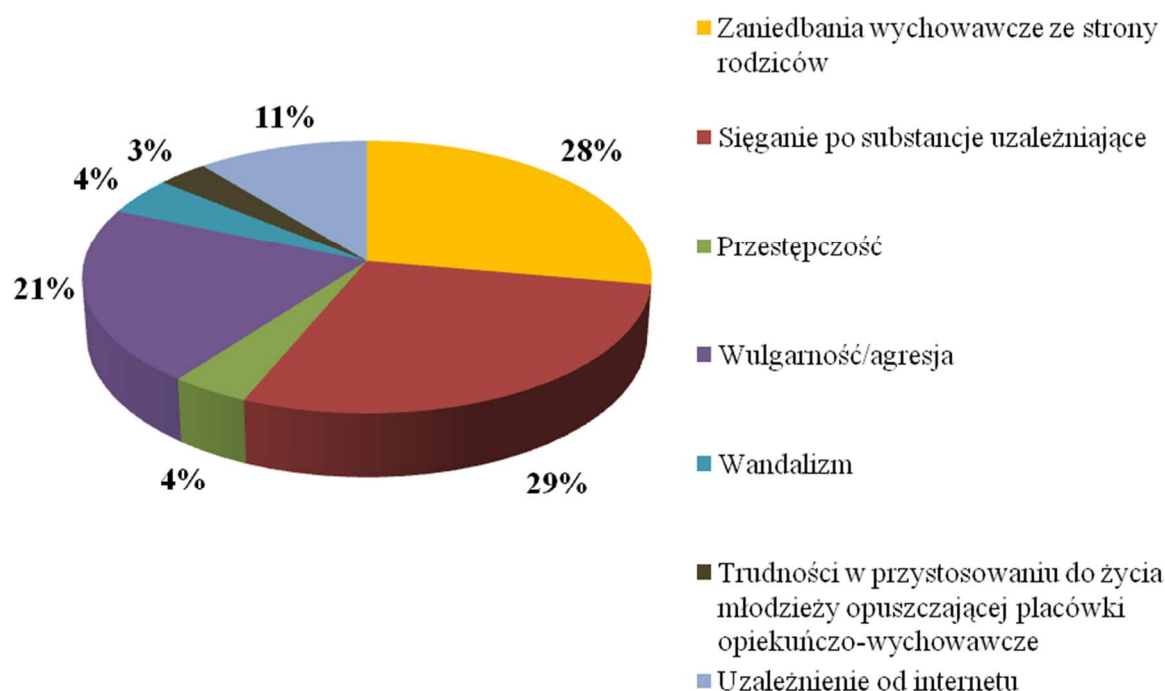
Wykres 26. Jakie działania polepszyłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo?

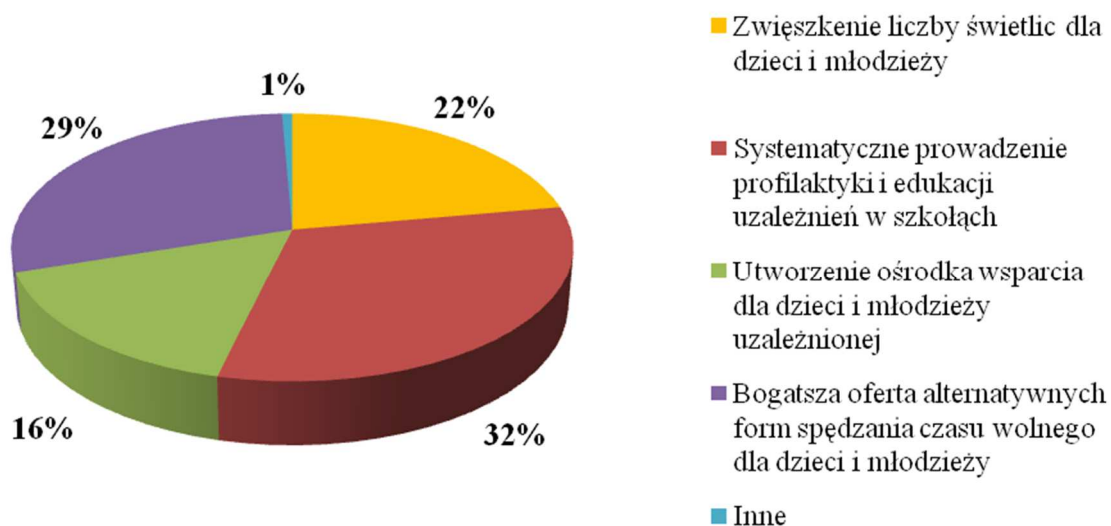
Za *negatywne zjawiska społeczne na jakie narażone są dzieci i młodzież* uczestnicy badania uznali: sięganie po substancje uzależniające – 29%, zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców – 28 %, wulgarność i agresja – 21 %. Interesującym jest fakt, iż jako następne w kolejce zagrożeń wskazano uzależnienie od Internetu – 11 % !

Wśród sposobów zapobiegania *negatywnym zjawiskom w tej grupie społecznej* wymieniono następujące działania: systematyczna profilaktyka i edukacja o uzależnieniach w szkołach – 32 %, bogatsza oferta alternatywnych form spędzania wolnego czasu – 29 %, zwiększenie liczby świetlic dla dzieci i młodzieży – 22 %, utworzenie ośrodka wsparcia dla dzieci i młodzieży uzależnionej – 16 %.

Wykres 27. Negatywne zjawiska społeczne na jakie narażone są dzieci i młodzież

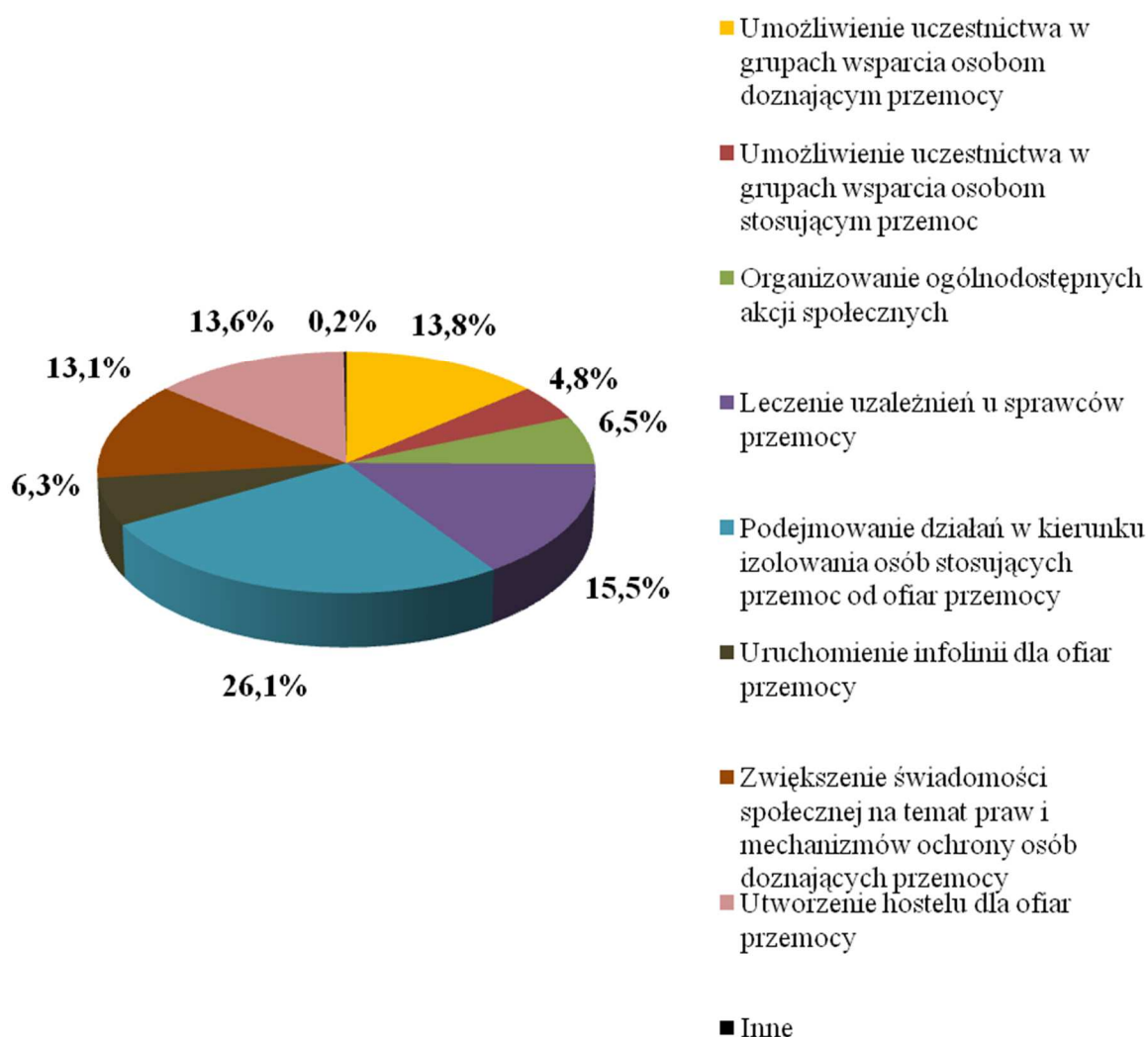
Wykres 28. Jakie działania należałoby podjąć, żeby zapobiegać negatywnym zjawiskom wśród dzieci i młodzieży?

W odniesieniu do zjawiska przemocy w rodzinie zdecydowana większość odpowiedziała, że zna takie przypadki – 33 % lub, że słyszała o takich przypadkach – 31 %; natomiast 36 % ankietowanych nie zna i nie słyszała o takich przypadkach. Poza tym uznali

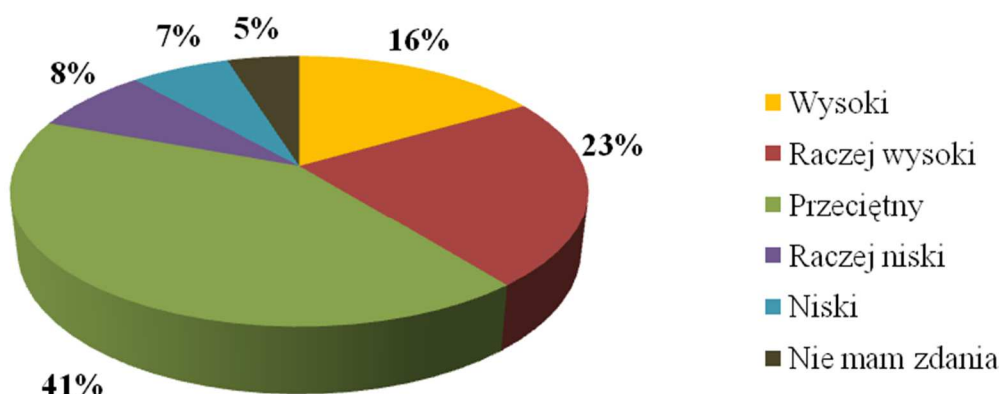
oni, że najskuteczniejszą formą pomocy stosowaną wobec ofiar przemocy w rodzinie byłoby działanie w kierunku izolowania sprawców przemocy od ich ofiar – 26,1 %, następnie leczenie uzależnień u sprawców przemocy – 15,5 % . W ponad 13 % badani wskazali na prawie równym poziomie działania w kierunku utworzenia hotelu dla ofiar przemocy, umożliwienie im uczestnictwa w grupach wsparcia oraz zwiększenie świadomości społecznej nt. praw i mechanizmów ochrony osób doznających przemocy.

Wykres 29. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze wobec ofiar przemocy w rodzinie?

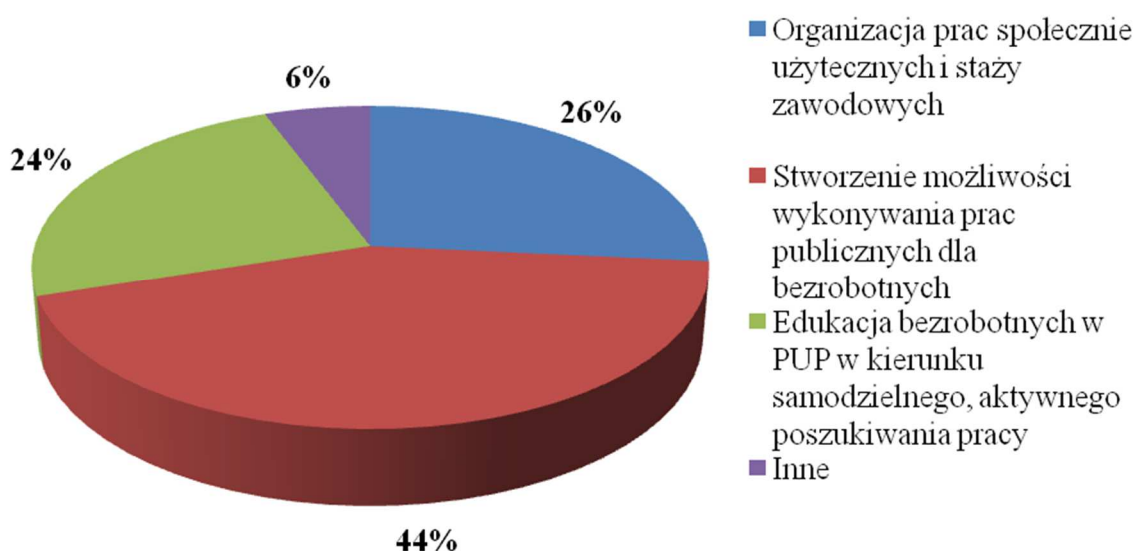
Nie do końca zgodne z rzeczywistym stanem – opisanym w części niniejszego dokumentu - okazały się odpowiedzi ankietowanych *na temat bezrobocia*. Otóż 41 % badanych uznało, iż poziom bezrobocia w naszym mieście jest przeciętny. Tylko 23 % - że raczej wysoki, a 16 % oceniło bezrobocie na poziomie wysokim.

Wykres 30. Jaki jest poziom bezrobocia na terenie miasta?

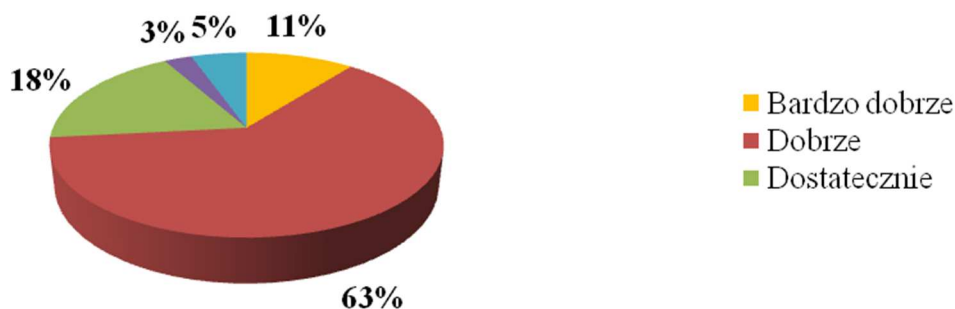
W celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych ankietowani uznali w 44 % , że należy stworzyć możliwość wykonywania prac publicznych dla bezrobotnych. Na drugim miejscu wskazano organizację prac społecznie użytecznych i staży zawodowych – 26 % , na kolejnym – edukację bezrobotnych w PUP w kierunku samodzielnego, aktywnego poszukiwania pracy – 24 % .

Wykres 31. Jakie kroki należy podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

Na pytanie *oceniające poziom edukacji i kształcenia w Bolesławcu* uczestnicy badania w większości uznali, iż jest on dobry – 63 % , bardzo dobry 11 % , dostateczny – 18 % .

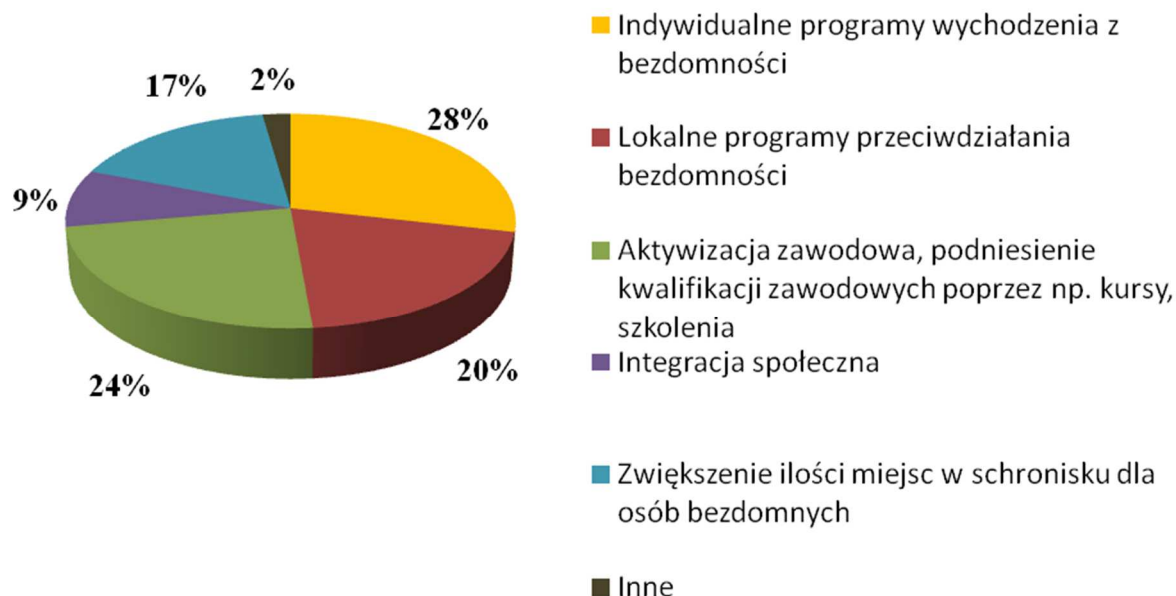
Wykres 32. Ocena poziomu edukacji i kształcenia w mieście

Problem bezdomności w mieście ankietowani zdecydowanie, bo w 71 %, uznali za znaczący dla mieszkańców Bolesławca. Tylko 23 % odpowiedziało, że: nie wie, a 6 % - że: nie. Natomiast za działania najskuteczniejsze w rozwiązaniu problemu bezdomności uznano:

- indywidualne programy wychodzenia z bezdomności: 28 %,
- aktywizację zawodową, podniesienie kwalifikacji zawodowych: 24 %,
- lokalne programy przeciwdziałania bezdomności: 20 %,
- zwiększenie ilości miejsc w schronisku dla osób bezdomnych: 17 %.

Wykres 33. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w rozwiązaniu problemu bezdomności

III Identyfikacja dominujących problemów społecznych w perspektywie Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu

3.1 Podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu

Wiodącym zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu jest niesienie pomocy wszystkim mieszkańcom Bolesławca, którzy z różnych powodów znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie samodzielnie rozwiązać i wymagają pomocy finansowej lub innego wsparcia.

Wśród podopiecznych Ośrodka są więc osoby i rodziny korzystające ze świadczeń na podstawie wielu ustaw, w których przyznanie pomocy warunkowane jest spełnieniem przez osoby i rodziny odpowiednich kryteriów dochodowych. Do ustaw tych należą:

1) ustawa o pomocy społecznej, w której progiem dochodowym jest kwota 634 zł netto miesięcznie na jednoosobowe gospodarstwo domowe oraz kwota 514 zł netto miesięcznie na osobę w rodzinie (kryteria obowiązujące od października 2015 r.). W 2014 r. z różnych form pomocy w ramach zadań własnych gminy oraz zadań zleconych skorzystało 1.157 rodzin w nich 2.194 osób.

2) ustawa o świadczeniach rodzinnych, w której kryterium dochodowe wynosi:

- a) do zasiłku rodzinnego to kwota 674 zł netto na osobę w rodzinie, lub 764 zł netto na osobę w rodzinie z dzieckiem niepełnosprawnym,
- b) do świadczenia pielęgnacyjnego dla osoby opiekującej się niepełnosprawnym dzieckiem nie obowiązuje kryterium dochodowe,
- c) do specjalnego zasiłku opiekuńczego dla osoby sprawującej opiekę nad dorosłym członkiem rodziny obowiązuje kryterium w wys. 764 zł netto na osobę w rodzinie,
- d) do świadczenia rodzicielskiego dla matki/ojca w przypadku nie korzystania ze świadczenia macierzyńskiego z innych instytucji ubezpieczenia społecznego (np. ZUS, KRUS) przysługuje bez kryterium dochodowego z powodu opieki nad dzieckiem do ukończenia przez nie 1. roku życia (obowiązuje od stycznia 2016 r.),

- e) do zasiłku pielęgnacyjnego przysługującego osobom niepełnosprawnym w stopniu znacznym (lub umiarkowanym powstałym przed 21 r.ż.) nie obowiązuje kryterium dochodowe,
- f) do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka to kwota 1.922 zł netto na rodzinę;

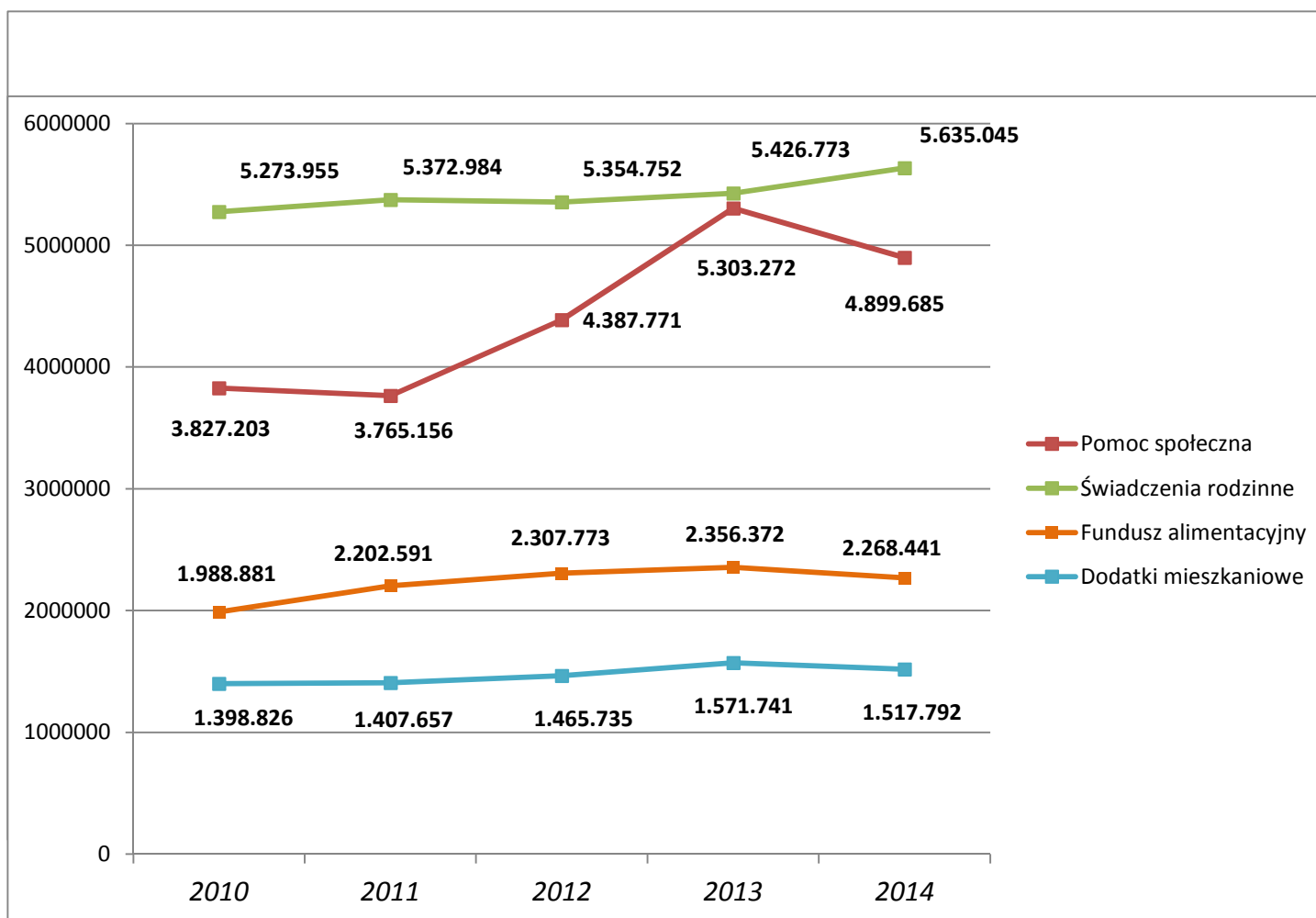
w 2014 r. średnio miesięcznie ze świadczeń rodzinnych korzystało 1.425 rodzin;

3) ustawa o świadczeniach z Funduszu Alimentacyjnego i postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych: kryterium uzyskania świadczenia wynosi 725 zł netto na osobę w rodzinie, w 2014 r. średnio miesięcznie z Funduszu korzystało 446 dzieci;

4) ustawa o dodatkach mieszkaniowych: kryterium dla 1-osobowego gospodarstwa domowego wynosi: 175% najniższej emerytury: 880,45 zł , tj. aktualnie kwota 1.540,79 zł brutto, a dla rodziny: 125 % najniższej emerytury, tj. aktualnie 1.100,56 zł brutto na osobę, w 2014 r. z tych dodatków skorzystało 839 gospodarstw domowych.

5) ustawa o dodatkach energetycznych: pierwszym warunkiem otrzymania dodatku energetycznego jest uprawnienie i korzystanie z dodatku mieszkaniowego. Dodatek energetyczny jest świadczeniem finansowanym z budżetu państwa jako zadanie zlecone. Jego wysokość jest niewielka, w skali roku 2015 wydatki na ten cel wyniosły 30.633,- zł, a skorzystało z nich 294 gospodarstw domowych.

Poniżej w postaci wykresu przedstawiono wielkość wydatków ponoszonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu w związku z realizacją zadań wynikających z ww. ustaw .

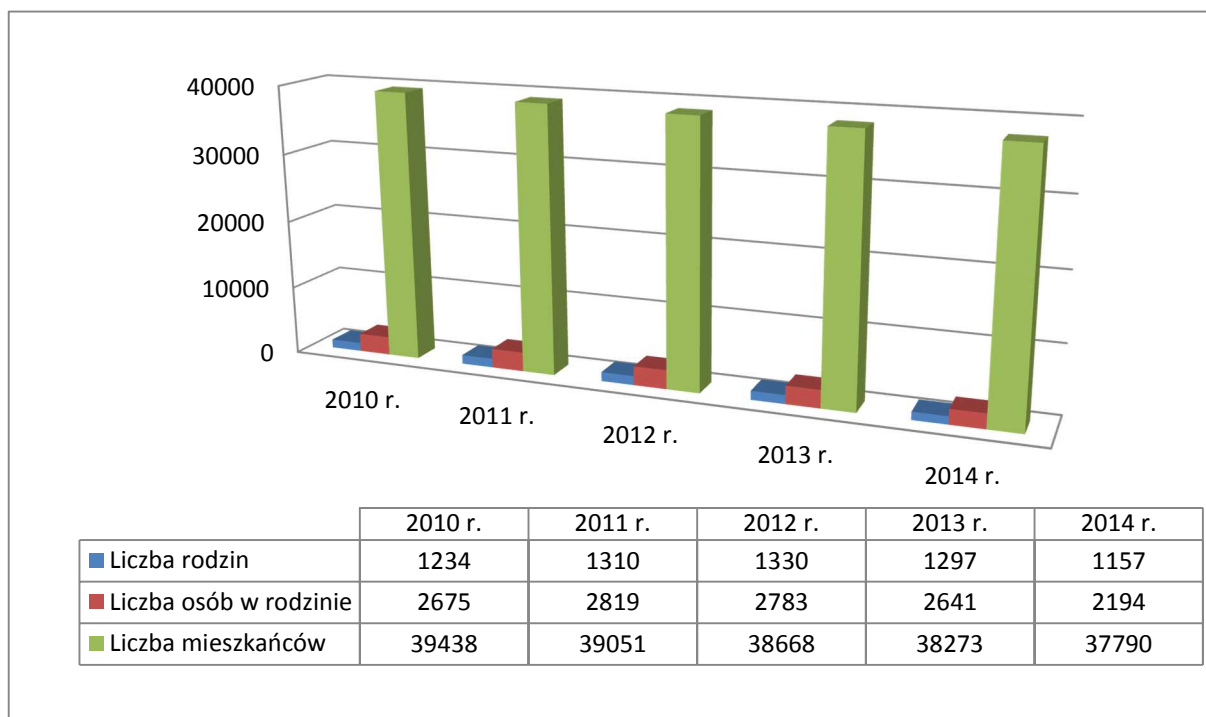

Wykres 34.
Wysokość pomocy w zł realizowana na rzecz mieszkańców Bolesławca z podziałem na główne formy świadczeń w latach 2010 – 2014

3.1.1 Klienci pomocy społecznej

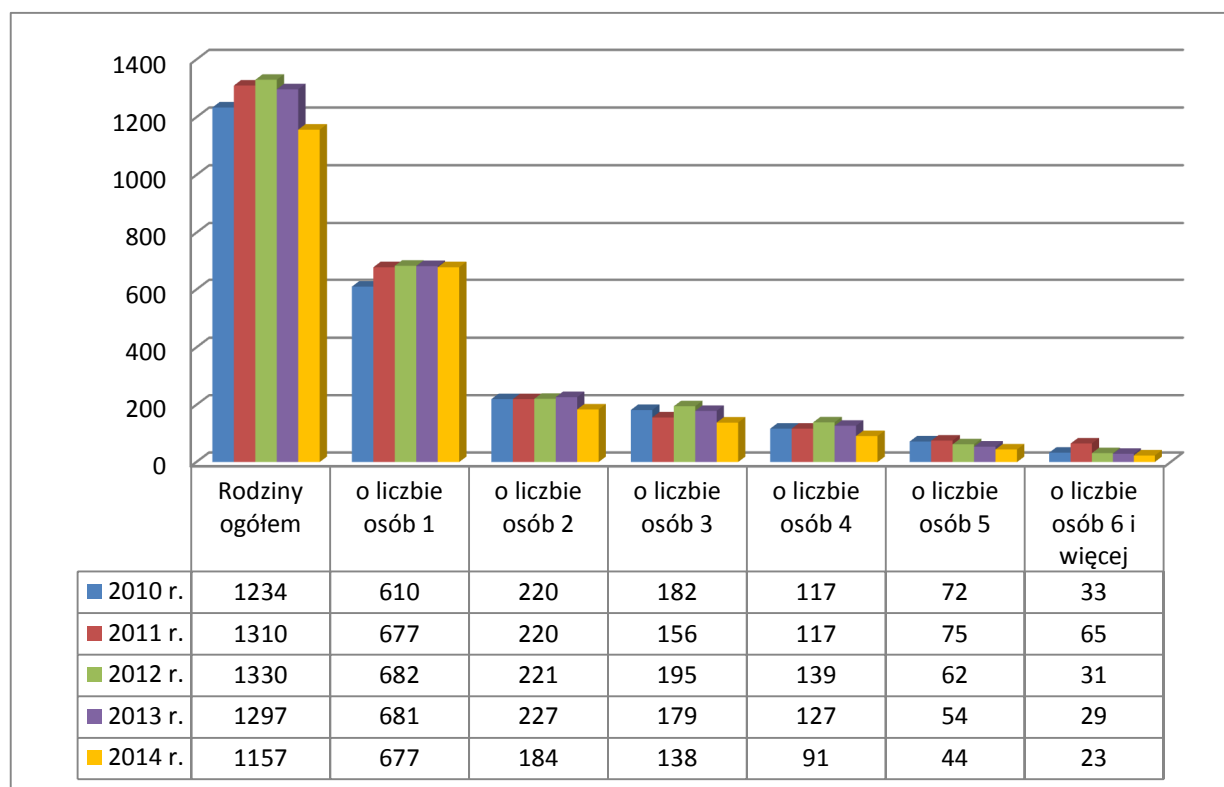
Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej powoli lecz systematycznie zmniejsza się z 2675 osób w 2010 r. do 2194 osób w 2014 r. Odzwierciedla to także stosunek liczby osób objętych pomocą społeczną do ogólnej liczby mieszkańców naszego miasta, który zmniejszył się odpowiednio z prawie 7 % do 5,8 %, co obrazuje wykres poniżej:

Wykres 35. Liczba osób objętych pomocą społeczną w porównaniu z liczbą mieszkańców w latach 2010-2014

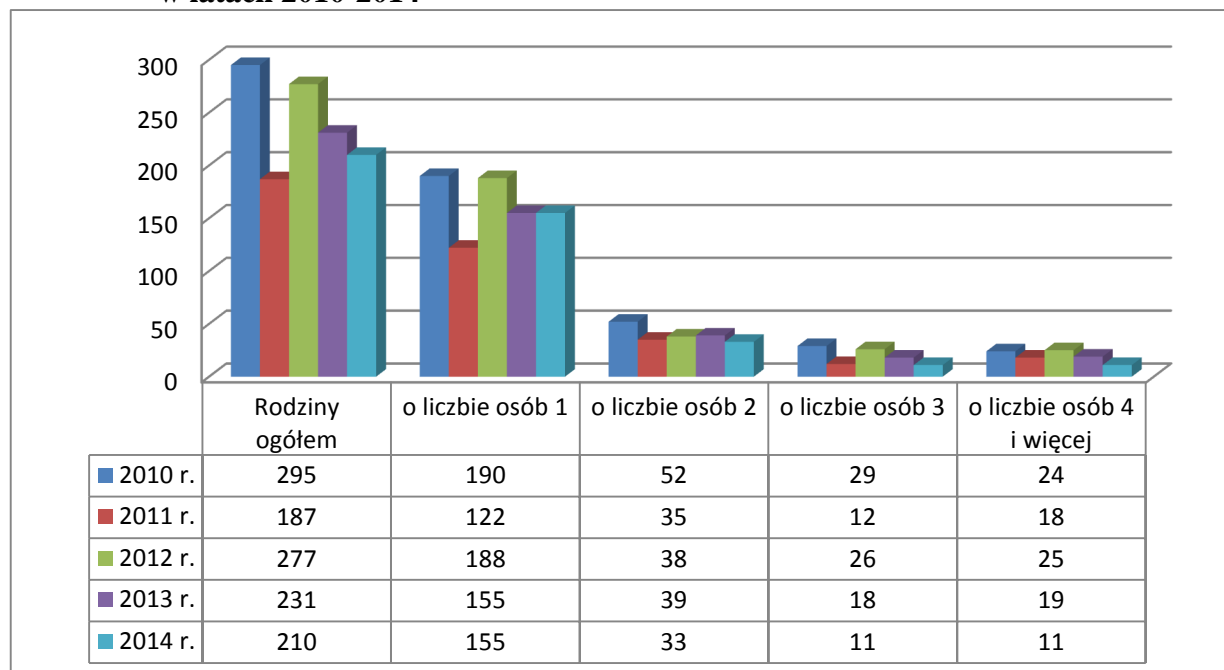

Następne wykresy wskazują, iż największą grupę korzystających z pomocy w każdym roku stanowią gospodarstwa/rodziny 1-osobowe (zawsze ponad 52%, a w 2014 r. nawet ponad 58% ogólnej liczby rodzin objętych wsparciem). Kolejny wykres pokazuje z kolei, iż gospodarstwa domowe emerytów i rencistów wśród tych rodzin stanowią zaledwie 18%. Powyższe dowodzi, iż większość 1-osobowych rodzin korzystających z pomocy społecznej tworzą osoby samotnie gospodarujące, bez świadczeń społecznych, nie pracujące lub zajmujące się pracą dorywczą, z której uzyskują dochód poniżej kryterium dochodowego. Są to najczęściej osoby korzystające z pomocy pieniężnej w formie zasiłków stałych i okresowych oraz z usług opiekuńczych, a także z całodobowej opieki w domach pomocy społecznej oraz w schroniskach dla osób bezdomnych.

Wykres 36. Liczba i typy gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014

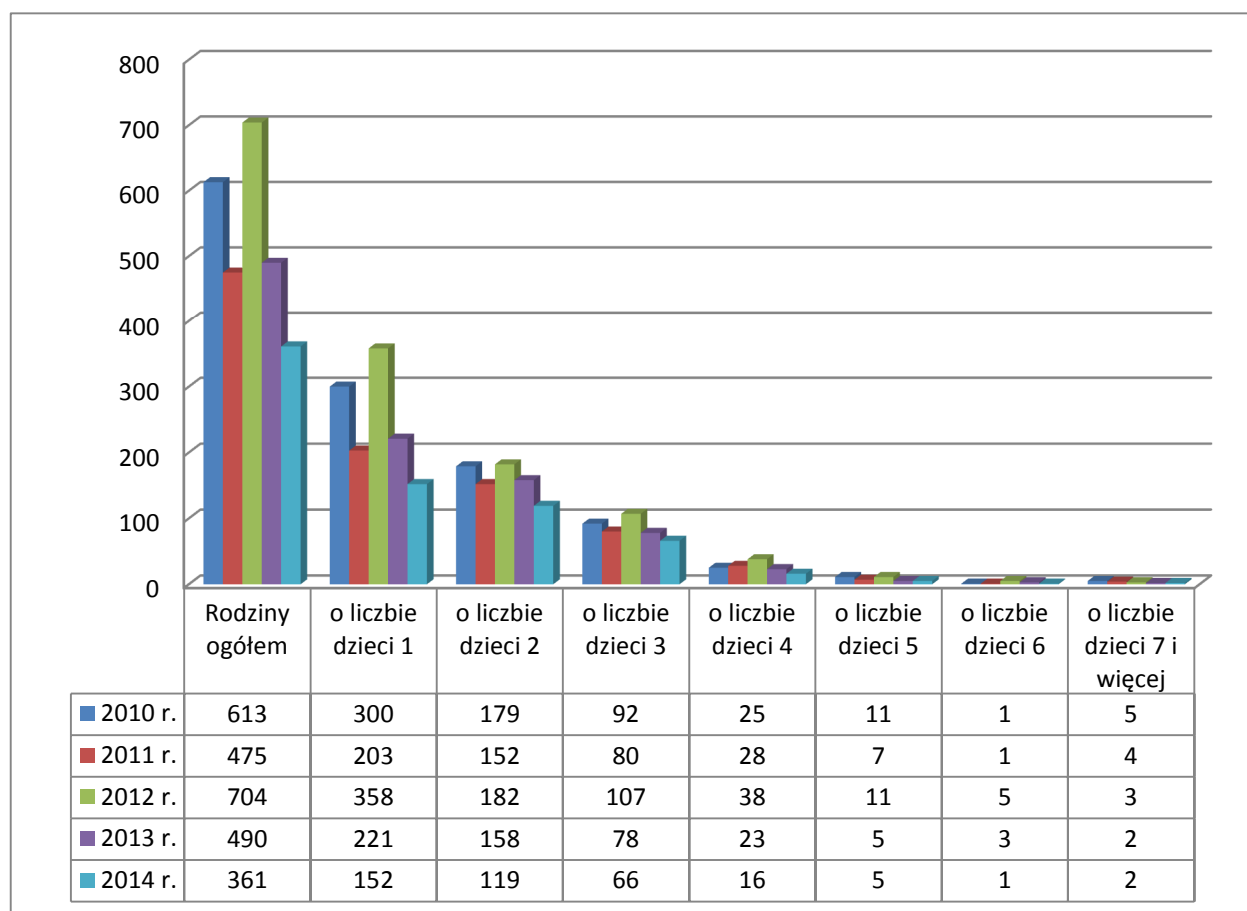

Wykres 37. Liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014

Natomiast wśród korzystających z pomocy rodzin z dziećmi obserwuje się znaczny spadek ich liczby, która w 2014 r. wynosiła 361 stanowiąc niecałe 59% liczby rodzin objętych pomocą w 2010 r. Wśród tej kategorii podopiecznych największą grupę tworzą rodziny z jednym dzieckiem: średnio 46%, a w dalszej kolejności rodziny z 2 i 3 dzieci.

Wykres 38. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014

Z analizy przeprowadzonej przez pracowników socjalnych MOPS wynika, że wśród osób i rodzin korzystających z pieniężnych form pomocy społecznej w 2015 r. aż **215** z nich korzysta przez okres **od 20 do 10 lat** (tj. po raz pierwszy skorzystali z pomocy w latach od 1995 r. do 2005 r. i korzystają nadal), a wśród nich **47 rodzin** stanowi już **drugie pokolenie** objęte wsparciem Ośrodka, **3 rodziny** stanowią **trzecie pokolenie** korzystających. Natomiast **334 osób/rodzin** korzysta z pomocy przez okres **od 9 do 3 lat**, wśród nich **62 rodziny** stanowią już **drugie pokolenie** klientów pomocy społecznej.

Jest to fakt bardzo niepokojący, który może świadczyć o uzależnieniu tych osób od pomocy, przyzwyczajeniu się do niej, uznaniu, że ubieganie się i korzystanie z pomocy społecznej jest korzystniejsze i łatwiejsze niż dążenie do samodzielności poprzez podjęcie np. systematycznej pracy. Być może obowiązująca wysokość minimalnego wynagrodzenia jest zbyt niska aby stanowić argument motywujący do zmiany tego stanu rzeczy.

3.1.2 Rodziny korzystające ze świadczeń rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego

Tutejszy Ośrodek jest jedynym organem właściwym do wypłacania świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla uprawnionych mieszkańców Gminy Miejskiej Bolesławiec. Wysokość wypłacanych zasiłków rodzinnych od 01 listopada 2015 r. wynosi:

- 89 zł miesięcznie na dziecko do ukończenia 5 roku życia,
- 118 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 r. ż.
- 129 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 r. ż.

Świadczenie alimentacyjne wypłacane jest w wysokości zasądzonych alimentów, nie więcej niż 500 zł na dziecko,

Tabela 6. Rodzaje świadczeń rodzinnych i koszt ich realizacji w 2014 r. z możliwością porównania danych z roku 2013

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki w zł		Liczba świadczeń narastająco od początku roku	
		3/2014 rok	3/2013 rok	4/2014	4/2013
<i>1</i>	<i>2</i>				
1.	Zasiłki rodzinne	1.445.460	1.558.979	14.680	16.094
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	803.067	909.584	5.916	6.238
2.1.	urodzenie dziecka (1.000 zł)	68.000	107.000	68	107
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (400 zł m-nie)	224.987	263.854	573	670
2.3.	samotnego wychowywania dziecka (170 zł m-nie)	134.630	159.150	767	907

2.4.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	82.640	80.780	1.079	1.057
2.4.1	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5. roku życia (60 zł m-nie)	11.040	11.340	184	189
2.4.2	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5. roku życia (80 zł m-nie)	71.600	69.440	895	868
2.5.	rozpoczęcia roku szkolnego (jednorazowo 100 zł)	91.700	96.800	917	968
2.6.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	7.750	8.640	95	112
2.6.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła (90 zł m-nie)	6.750	6.840	75	76
2.6.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła (50 zł m-nie)	1.000	1.800	20	36
2.7.	wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej (80 zł m-nie)	193.360	193.360	2.417	2.417
3.	zasiłki pielęgnacyjne (153 zł m-nie)	1.624.707	1.587.373	10.619	10.375
4.	świadczenia pielęgnacyjne (800 zł m-nie)	674.260	679.421	912	1.231
5.	Specjalny zas. opiekuńczy (520 zł m-nie)	31.217	16.692	61	33
6.	jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (1.000 zł)	202.000	374.000	202	374
7.	Razem	4.780.711	5.126.049	32.390	34.345

Tabela 7. Miesięczne wydatkowanie świadczeń rodzinnych dla rodzin

Lp	Liczba rodzin pobierających:	Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne w 2014 roku											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1.	świadczenia rodzinne	1384	1405	1426	1447	1438	1474	1488	1485	1464	1479	1269	1349
2.	zasiłek rodzinny, w tym:	630	649	666	679	686	680	692	690	672	685	431	619
3.	na 1 dziecko	272	282	291	303	304	300	308	304	310	313	192	290
4.	na 2 dzieci	222	229	234	235	238	236	240	242	227	236	134	200
5.	na 3 dzieci	94	94	95	95	98	97	96	96	90	91	69	87
6.	na 4 i więcej dzieci	41	42	44	44	44	45	46	46	43	43	36	42

Tabela 8. Miesięczne wydatkowanie świadczeń alimentacyjnych dla rodzin

Lp.	Liczba	2014 rok											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1.	rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego	317	319	322	327	328	327	328	331	311	202	274	304
2.	osób uprawnionych do świadczenia z funduszu alimentacyjnego	462	464	469	473	477	475	474	477	450	297	398	437

Średnia miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego w 2014 r. wyniosła 307. Natomiast liczba osób uprawnionych do świadczenia z funduszu alimentacyjnego oznacza liczbę dzieci, na które zasądzone były alimenty nie egzekwowalne przez komorników. Średnio miesięcznie liczba dzieci wyniosła 446.

Od stycznia 2016 r. w ustawie o świadczeniach rodzinnych wprowadzono nowe świadczenie, tzw. świadczenie rodzicielskie w wys. 1.000 zł m-nie dla matki lub ojca (dotyczy także rodzin zastępczych) sprawującego opiekę nad dzieckiem do ukończenia 1. roku życia w przypadku braku możliwości korzystania ze świadczeń z innych instytucji takich jak ZUS czy KRUS.

Zapowiadane są także przez rząd nowe przepisy w postaci ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wprowadzającej dodatkowe wsparcia finansowe dla rodzin z dziećmi, tzw. świadczenie wychowawcze w wys. 500 zł miesięcznie na każde drugie i następne dziecko bez względu na dochód osiągany przez rodzinę, a także na pierwsze dziecko w rodzinach uboższych spełniających określone kryterium dochodowe. Powyższe regulacje o charakterze wybitnie prorodzinnym mogą spowodować, iż część rodzin z dziećmi „wypadnie” z systemu świadczeń pieniężnych pomocy społecznej. Przybędzie jednak znacznie liczba rodzin korzystająca z nowych świadczeń. Obecnie trudno jest oszacować i przewidzieć w liczbach jaki to będzie miało wpływ na system zasiłków w pomocy społecznej - prawdopodobnie zmniejszy się zapotrzebowanie na pomoc społeczną, ale zdecydowanie wzrośnie liczba rodzin korzystających z tych „nowych świadczeń rodzinnych” oraz na pewno wzrosną wydatki na ich sfinansowanie, które mają obciążać budżet państwa, a nie budżety gmin.

W związku z powyższymi informacjami tut. Ośrodek przygotował wstępne szacunki dotyczące kosztów i liczby dzieci, które mogłyby skorzystać z nowych zapowiadanych przepisów czyniąc to na podstawie danych z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Bolesławiec . Ustalono, że w Bolesławcu liczba rodzin z dziećmi w wieku od 0 do 18 roku życia, zameldowanych na stałe lub tymczasowo, wynosi **4.153**, zaś ogółem liczba dzieci wynosi **6.244** . Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Tabela 9. Liczba rodzin z dziećmi w Bolesławcu (stan z grudnia 2015 r.)

<i>Liczba rodzin i dzieci zameldowanych na stałe lub tymczasowo w Bolesławcu</i>	<i>Liczba rodzin z 1 dzieckiem</i>		<i>Liczba rodzin z 2 i więcej dzieci</i>	
		<i>w tym liczba dzieci</i>		<i>w tym liczba dzieci</i>
	2.517	2.517	1.636	3.727

Gdy od liczby dzieci z rodzin z 2 i więcej dzieci odjąć „pierwsze dzieci”, to wynik będzie oznaczał liczbę dzieci uprawnionych do świadczenia pieniężnego w wys. 500 zł bez względu na dochód rodziny, a koszt tej pomocy w skali roku może wynieść wtedy:

$$3.727 \text{ dzieci} - 1.636 \text{ dzieci} = 2.091 \text{ dzieci} \times 500 \text{ zł} \times 12 \text{ m-cy} = \mathbf{12.546.000 \text{ zł}}$$

Kwota tych wydatków wzrośnie o koszt wypłaty świadczenia na „pierwsze dzieci” o ile rodzina spełni kryterium dochodowe, ale szacowanie tych kosztów jest już czystą spekulacją, ponieważ Ośrodek nie dysponuje żadnymi danymi w tym zakresie.

3.1.3 Gospodarstwa domowe korzystające z dodatków mieszkaniowych

W 2014 r. z pomocy w formie dodatków mieszkaniowych skorzystało pobierając łącznie: **839 gospodarstw domowych.**

Kwoty przyznanych dodatków mieszkaniowych przekazywane są przelewami na konta zarządców lokali mieszkaniowych znajdujących się w niżej wymienionych zasobach:

- **gminnych** - Gmina Miejska Bolesławiec,
- **spółdzielczych** - Spółdzielnia Mieszkaniowa "Bolesławianka" i S.M. "POMONA",
- **wspólnot mieszkaniowych**, dla których zarządcami nieruchomości są:
 - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.,
 - Jarosław Molenda, Antoni Mariowski,
 - Joanna Strzelecka - "CIVITAS",
 - Zespół Zarządców Nieruchomości WAM Sp. z o.o.,
 - Wsp. Mieszk. Bud. Wielorodzinnego przy ul. Gdańskiej Nr 56 i 57,
- **prywatnych** - właściciele domków jednorodzinnych,
- **T.B.S.** - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.,
- **innych** - Wojskowa Agencja Mieszkaniowa, PKP, P.P.H.U "GAMMA," Sp. J., TAURON (EnergiaPro), Lokale "Tirod".

Porównując dane z lat 2012-2015 należy stwierdzić, że w ostatnich 2 latach – szczególnie w 2015 r. – spada liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych i tym samym wielkość ponoszonych na nie wydatków. Trzeba jednak pamiętać, że w okresie tym nie podwyższano stawek czynszu w MZGM, co ma się zmienić w 2016 r. i może spowodować zmianę tego trendu. Z drugiej jednak strony perspektywa powstawania nowych miejsc pracy w SSE i zmniejszanie się bezrobocia w Bolesławcu prowadzić będzie do wzrostu wynagrodzeń mieszkańców, a to z kolei wpływa ujemnie na uprawnienia do dodatku mieszkaniowego.

Tabela 10. Koszt dodatków mieszkaniowych i liczba korzystających z nich gospodarstw domowych w latach 2012 - 2015

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Wielkość wydatków w zł	1.465.755,--	1.571.741,-	1.490.905,-	1.263.076,-
Liczba gospodarstw domowych	853	887	839	723

Tabela poniżej wskazuje jakie gospodarstwa domowe reprezentują osoby wnioskujące o dodatek mieszkaniowy. Okazuje się, że największą grupę wnioskodawców stanowią osoby samotnie gospodarujące, bo właśnie im utrzymanie regularnych płatności za mieszkanie sprawia najwięcej trudności, dysponują bowiem tylko swoim dochodem. Nie będzie pomyłką założenie, że są to gospodarstwa osób starszych, tj. emerytów i rencistów, których świadczenia są niewystarczające na zabezpieczenie wszystkich niezbędnych potrzeb bytowych. Prawie o połowę mniejsza jest grupa wnioskodawców tworzących 2 i 3 osobowe gospodarstwa domowe.

Tabela 11. Zestawienie przyznanych dodatków mieszkaniowych wg ilości osób w gospodarstwie domowym

Liczba osób w gosp. dom.	1	2	3	4	5	> 5	RAZEM
Liczba wnioskodawców:	410	257	203	166	90	38	1.164

3.2 Ubóstwo i inne powody przyznawania pomocy społecznej

3.2.1 Ubóstwo.

Wykaz okoliczności stanowiących uzasadnienie do ubiegania się o pomoc społeczną jest bardzo szeroki, ale podstawowym warunkiem jej udzielenia jest **ubóstwo** przy jednoczesnym wystąpieniu innych dysfunkcji, jak długotrwała choroba, bezrobocie, bezdomność, niepełnosprawność, powrót z zakładu karnego, alkoholizm, ... W literaturze fachowej mówi się, iż ustalenie kryterium ubóstwa odbywa się poprzez ocenę poziomu zaspokojenia potrzeb przez pryzmat dochodów i wydatków. Wskaźnikiem określającym dolną granicę ubóstwa jest minimum egzystencji, a górną granicę wskazuje minimum socjalne. **Minimum egzystencji** określa Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, uwzględniając jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia. **Minimum socjalne** - również ustalane przez Instytut Pracy obejmuje taki koszyk dóbr i usług, aby rodzina danego typu mogła zaspokoić potrzeby biologiczne, społeczne i kulturalne na poziomie uznanym za niezbędny. W grudniu 2013 r. minimum socjalne w Polsce dla osoby samotnej w wieku produkcyjnym wynosiło 1.060,46 zł, dla samotnego emeryta – 1.064,76 zł, dla rodziny z trójką dzieci – 828,73 zł na osobę w rodzinie. Według danych GUS pochodzących z badania pn. *Ubóstwo w Polsce w 2012 r.*, odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej granicy ubóstwa skrajnego (tzn. poniżej poziomu minimum egzystencji) wynosił zarówno w 2011 r. jak i 2012 r. 6,7 %. Poniżej ustawowej granicy ubóstwa, czyli poniżej kwoty uprawniającej do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w Polsce żyło w 2012 r. 7 % osób.

Bezpośrednie skutki ubóstwa wpływające negatywnie na jakość kapitału ludzkiego to:

- ograniczenie perspektywy życiowej dzieci,
- wzrost przestępczości,
- sytuacje konfliktowe w rodzinie,
- nierówności w dostępie do systemu edukacji,
- ograniczenie aktywności obywatelskiej i ekonomicznej,
- ograniczenie w dostępie do opieki zdrowotnej.

Wyniki cytowanego wyżej badania GUS wskazują, że do czynników zwiększających ryzyko ubóstwa należą:

1) **bezrobocie**: wśród gospodarstw domowych, w skład których wchodziła przynajmniej jedna osoba bezrobotna, zagrożonych ubóstwem było ok. 13 % gospodarstw, w przypadku

gospodarstw, gdzie bezrobotne były przynajmniej 2 osoby – stopa ubóstwa skrajnego wynosiła już ok. 33 %;

- 2) **niski poziom wykształcenia:** w gospodarstwach, w których osoba posiadała wykształcenie co najwyżej gimnazjalne odsetek osób żyjących poniżej minimum egzystencji wyniósł ok. 16 %;
- 3) **niepełnosprawność:** wśród rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem do 16 r.ż. stopa ubóstwa ustawowego wynosiła 12 %, w przypadku niepełnosprawności osoby dorosłej blisko 9 %;
- 4) **wielodzietność rodzin lub niepełność rodziny:** w rodzinach z co najmniej 4 dzieci – ubóstwo dot. 34 % takich rodzin.

Także w Bolesławcu najliczniejszą grupę klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu stanowiły osoby i rodziny dotknięte bezrobociem, ale także długotrwałą chorobą i niepełnosprawnością. Dużo dalej klasyfikują się osoby i rodziny ze zdiagnozowaną bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, szczególnie w rodzinach wielodzietnych i niepełnych oraz z rozpoznany alkoholisizmem.

Tabela 12. Powody przyznania pomocy przez MOPS w 2014 r.

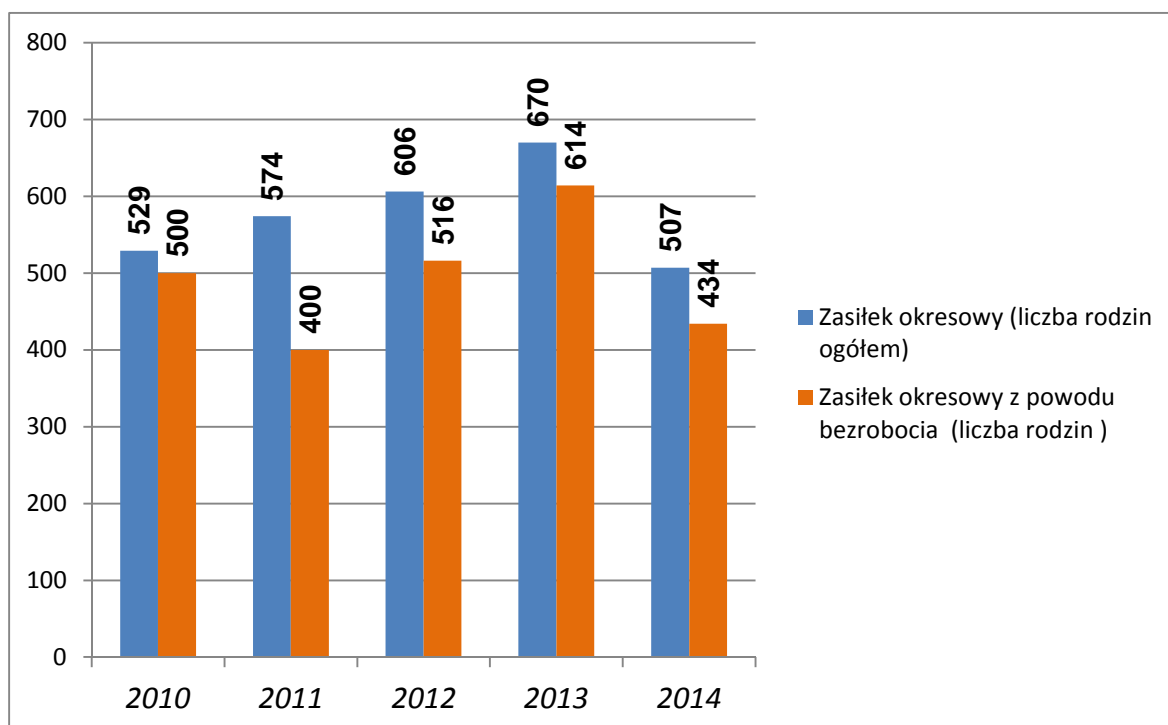
Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w tych gospodarstwach
Ubóstwo	01	649	1.300
Sieroctwo	02	3	3
Bezdomność	03	98	108
Potrzeba ochrony macierzyństwa	04	60	255
Bezrobocie	05	497 spadek o 22%	1.103
Niepełnosprawność	06	426 wzrost o 8%	756
Długotrwała choroba	07	533 wzrost o 7%	872
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego – ogółem	08	171	596
W tym: - rodziny niepełne - rodziny wielodzietne	09	124	367
	10	34	192
Alkoholizm	11	100	141
Narkomania	12	11	11

Przemoc w rodzinie	13	8	18
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	14	37	47
Sytuacja kryzysowa	15	4	14
Zdarzenie losowe	16	4	7

3.2.2 Bezrobocie.

W Bolesławcu przeciwdziałanie bezrobociu od lat jest ważną kwestią społeczną, której władze miasta poświęciły wiele uwagi i ważkich decyzji dzięki którym zjawisko bezrobocia osiągnęło w naszym mieście najniższą wartość od lat. W utworzonej Specjalnej Strefie Ekonomicznej powstało wiele nowych miejsc pracy i zapowiadane są kolejne, co wyraźnie znalazło odzwierciedlenie również w liczbie osób korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 39. Liczba rodzin korzystających z zasiłków okresowych w latach 2010 – 2014 z uwzględnieniem bezrobocia jako głównego powodu przyznanej pomocy

Zasiłek okresowy jest obligatoryjną formą pomocy pieniężnej przyznawaną osobom i rodzinom, których dochody nie przekraczają kryterium dochodowego (minimum egzystencji) określonego w ustawie o pomocy społecznej przy jednoczesnym wystąpieniu problemu braku pracy, niepełnosprawności długotrwałej choroby itp. Z wykresu powyżej wynika, że w 2014 r. zmniejszyła się nie tylko liczba zasiłków okresowych przyznawanych w zw. z bezrobociem, ale także liczba zasiłków okresowych w ogóle osiągnęła w omawianym roku najniższą wartość od 2010 roku. Jednocześnie warto podkreślić, iż w ustawie o pomocy społecznej nie zdefiniowano pojęcia „bezrobocia” ani pojęcia „osoba bezrobotna”. Stąd zgłaszające się do Ośrodka osoby w celu uzyskania pomocy finansowej, taką pomoc uzyskiwały zarówno w przypadku posiadania statusu osoby bezrobotnej (wtedy za taką osobę PUP odprowadza składki na ubezpieczenie zdrowotne), jak i w przypadku rejestracji jako osoba poszukująca pracy w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (osoba nie posiada ubezpieczenia zdrowotnego z PUP).

3.2.3 Niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Oprócz bezrobocia najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest długotrwała choroba i niepełnosprawność. Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej. W literaturze mówi się także o niepełnosprawności rozumianej również jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie osoba napotyka w środowisku zamieszkania.

Według danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu pochodzących ze Spisu Powszechnego 2011 roku, liczba osób niepełnosprawnych w Bolesławcu wynosiła **6.462**, co stanowiło **16,5 %** ogółu mieszkańców (w 2011 r. – 39.051 osób). Osób z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością było 4.292 , z biologiczną: 2.170 .

Tabela 13. Niepełnosprawni według kategorii niepełnosprawności w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Męż- czyźni	Kobiety	Niepełnosprawni prawnie			Niepełnosprawni tylko biologicznie		
				razem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety
OGÓŁEM	6462	2882	3580	4292	2136	2156	2170	747	1423

W porównaniu z danymi GUS z 2002 r. liczba niepełnoprawnych w Bolesławcu w przeciągu 10 lat zwiększyła się o 361 osób ogółem, głównie w kategorii niepełnosprawności biologicznej (z 1.053 do 2.170 osób), co potwierdza fakt starzenia się społeczności i sprzężenia jej z dysfunkcją fizycznej sprawności.

Tak więc natężenie zjawiska niepełnosprawności nasila się wraz z wiekiem:

Tabela 14. Niepełnosprawni według grup wieku w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Grupy wieku			
		0-24 lata	25-44	45-64	65 lat i więcej
OGÓŁEM	6462	303	515	2823	2821

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Bolesławcu wydaje orzeczenia dla celów pozarentowych, ustalając określony stopień niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia.

Tabela 15. Liczba wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności

Rok	lekki	umiarkowany	znaczny	razem
2011	594	736	547	1877
2012	547	763	551	1861
2013	408	742	515	1665
2014	420	805	562	1787

Dla osób poniżej 16 roku życia Zespół wydaje orzeczenia zaliczające je do osób niepełnosprawnych. W latach 2011 – 2014 wydano takich orzeczeń odpowiednio: **209, 211, 182, 221**. Oczywiście dane powyższe dotyczą całego powiatu bolesławieckiego, choć większość z nich można przypisać osobom zamieszkałym w Bolesławcu z racji największej liczby mieszkańców.

Zadaniem Powiatu Bolesławieckiego jest wykorzystanie przyznawanych każdego roku środków finansowych z **Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)** na realizację rehabilitacji zawodowej i społecznej. W latach 2011 -2014 wydatki te ogółem wynosiły:

2011 rok –	1.114.985 zł	2012 rok –	1.685.085 zł
2013 rok –	1.238.789 zł	2014 rok –	1.441.882 zł

W ramach **rehabilitacji zawodowej** środki pieniężne w wys. średnio rocznie ok. **107.590,- zł** przyznawane są na:

- 1) sfinansowanie kosztów podjęcia działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- 2) zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osoby niepełnosprawnej,
- 3) sfinansowanie kosztów szkolenia zawodowego,
- 4) zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy osób niepełnosprawnych (np. staże zawodowe).

W ramach **rehabilitacji społecznej** środki pieniężne w wys. średnio rocznie ok. **758.135,- zł** przyznawane są na:

- 1) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- 2) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- 3) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- 4) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w zw. z indywidualnymi potrzebami.

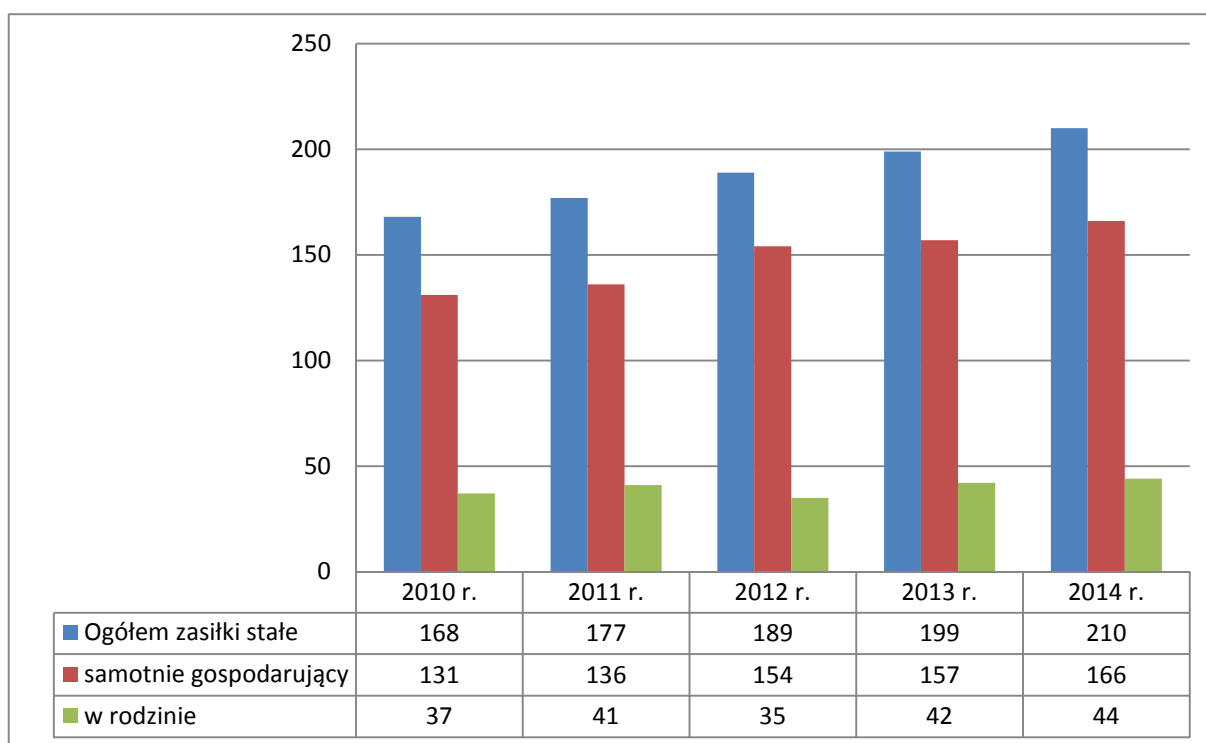
Ponadto część środków przyznawana jest organizacjom pozarządowym na działalność, w której wykorzystywane są jednocześnie elementy rehabilitacji zawodowej i społecznej, w tym zdecydowana większość funduszu przeznaczana jest głównie na dofinansowanie działalności **Warsztatów Terapii Zajęciowej**, w 2015 r. była to kwota **517.860,- zł**

Osobie niezdolnej do pracy z powodu niepełnosprawności (w stopniu umiarkowanym lub znacznym) lub z powodu wieku, której dochód własny (lub dochód na osobę w rodzinie) nie przekracza kryterium dochodowego wynikającego z ustawy o pomocy społecznej, przysługuje

zasiłek stały przyznawany na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub na czas nieokreślony.

W 2014 roku osoby korzystające z zasiłku stałego stanowiły drugą grupę pod względem wielkości liczby osób objętych pomocą (210 osób), a koszt wydatków w skali roku wyniósł **762.000,- zł.** Część z tych osób ma również opłacaną **składkę na ubezpieczenie zdrowotne** (9% od wysokości otrzymywanego zasiłku stałego), na którą w 2014 r. wydano łącznie **70.341 zł.** Poniżej przedstawiono wykres liczby osób korzystających z pomocy w latach od 2010 – 2014 w formie zasiłków stałych, z którego wynika, iż liczba takich osób systematycznie wzrasta i w zdecydowanej większości dotyczy osób samotnie gospodarujących.

Wykres 40. Liczba osób z zasiłkami stałymi w latach 2010-2014

Coraz bardziej znaczącą formą pomocy środowiskowej dla osób niepełnosprawnych i w wieku sędziwym są **usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze**, realizowane w miejscu zamieszkania.

Usługi opiekuńcze świadczone są na rzecz osób, które ze względu na stan zdrowia i wiek bezwzględnie tej pomocy wymagają. Są to głównie osoby niepełnosprawne, samotne i samotnie zamieszkujące, którym rodzina nie jest w stanie zabezpieczyć właściwej opieki. Usługi opiekuńcze zapewniają pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną, pielęgnację wg zaleceń lekarskich i w miarę możliwości

spełniają również funkcję podtrzymywania kontaktów z otoczeniem. Samotna starość i związane z nią zniechęcenie i choroby - znacznie ograniczające samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie - coraz częściej wymuszają konieczność korzystania z tej formy pomocy. Specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane są na rzecz osób, których stan zdrowia wymaga specjalnej opieki takiej jak: zmiana opatrunków przy odleżynach, wymiana cewników, terapia, rehabilitacja przy łóżku chorego, itp., czyli wymagają specjalnych kwalifikacji zawodowych. Dlatego wykonują te usługi głównie pielęgniarki, rehabilitanci, pedagodzy, terapeuci. W 2014 r. z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystały **172 osoby**, z łącznej liczby 35.897 godzin usługowych, o wartości **354.130,- zł** .

W wydatkach tych udział kosztów na specjalistyczne usługi opiekuńcze finansowanych ze środków własnych gminy – czyli kierowanych do osób bez zaburzeń psychicznych – wyniósł **85.297,- zł**, a skorzystało z nich **38 osób**, z łącznej liczby 5.690 godzin usługowych.

W ostatnich latach obserwuje się coraz większe zapotrzebowanie na całodobową opiekę wśród osób starszych w formie **pobytu w domach pomocy społecznej**. Mieszkańcy Bolesławca, których stan zdrowia bezwzględnie wymagał skierowania do placówki zapewniającej całodobową opiekę, przebywają w domach pomocy społecznej w najbliższej okolicy, tj. w Zgorzelcu, Legnickim Polu, Nielestnie, Krośnicach, Mirsku, Wrocławiu, a od kwietnia 2012 r. również w Domu Pomocy Społecznej w Bolesławcu.

W 2014 r. w domach pomocy społecznej przebywało **67 osób**, a na opłatę ich pobytu wydatkowano łącznie kwotę **1.301.922,- zł**, w tym w Domu Pomocy Społecznej w Bolesławcu przebywały **42 osoby**, a dopłata do ich pobytu wyniosła **767.604,- zł** . Natomiast poza naszym miastem w domach pomocy społecznej przebywało **25 osób**, dopłata za te osoby wyniosła **534.318 zł**.

3.2.4 Niewydolność ekonomiczna i opiekuńczo-wychowawcza rodzin z dziećmi.

Istotnym powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza wśród rodzin wielodzietnych i niepełnych.

Oprócz świadczeń finansowych rodziny te mogą skorzystać z konsultacji psychologa, a w przypadku występowania wielu dysfunkcji w rodzinie, bardziej utrwalonych,

niekorzystnych dla funkcjonowania całej rodziny, zwłaszcza dzieci - rodzinie proponuje się pomoc w formie przyznania asystenta rodziny. W Ośrodku od 2015 r. zatrudnionych jest w pełnym wymiarze 4 asystentów, którzy maksymalnie swoją pomocą mogą objąć 60 rodzin (zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 1 asystent rodziny może maksymalnie pracować z 15 rodzinami). Pomoc asystenta rodziny może być przyznana pod warunkiem zgody ze strony rodziny, bowiem nawet najlepszy asystent nie rozwiąże problemów (wychowawczych, opiekuńczych, ekonomicznych, organizacyjnych, ...) bez ścisłej współpracy i autentycznej chęci do pozytywnych zmian ze strony danej rodziny.

W okresie od stycznia do grudnia 2015 r. asystenci rodzin objęli pomocą **53 rodziny** z Bolesławca, liczących razem **232 osoby**, w tym **144 dzieci**. Rodziny zostały zakwalifikowane do tego rodzaju wsparcia z powodu rozpoznanych głębokich zaburzeń w ich codziennym funkcjonowaniu, wynikających z wielu jednocześnie występujących dysfunkcji. Poniżej przedstawiono te problemy przez wykazanie ich częstotliwości wystąpienia w omawianych rodzinach:

1. Ubóstwo	- 35
2. Bezrobocie	- 31
3. Niepełnosprawność	- 18
4. Alkoholizm, inne uzależnienia	- 16
5. Niepełna rodzina (samotne wychowywanie)	- 26
6. Wielodzietność	- 22
7. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	- 45
8. Przemoc w rodzinie	- 12
9. Długotrwała i ciężka choroba	- 18

Współpracę zakończono z 5 rodzinami z powodu zmiany miejsca zamieszkania i wyjazdu rodziny poza Bolesławiec (3) oraz z powodu odmowy przez rodzinę współpracy z asystentem (2).

W tym miejscu warto podkreślić, iż wg Johna Bradshaw, autora książki: „Zrozumieć rodzinę”, rodzina dysfunkcyjna jest stworzona przez dysfunkcyjne małżeństwo, takie małżeństwo zaś tworzą dysfunkcyjne osoby, które odnajdują się wzajemnie i żenią się ze sobą. Autor książki twierdzi, że osoby z problemami natury społecznej, psychicznej, prawnej itp. najczęściej znajdują sobie partnerów w podobnej sytuacji, nakręcając tym samym spirale patologicznych zachowań i dysfunkcji, które rzutują potem na kolejne pokolenia. Zdrowa rodzina oznacza prawidłową socjalizację dzieci, zabezpieczenie przetrwania i prawidłowego rozwoju jednostki, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych.

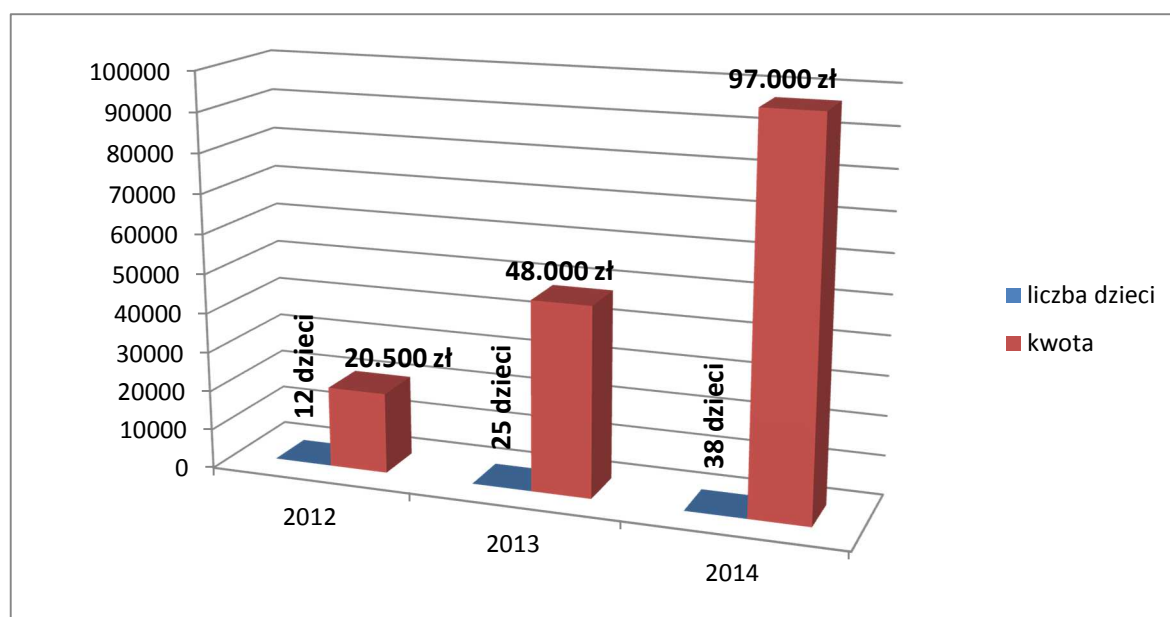
Dysfunkcyjna rodzina generuje dysfunkcyjne dzieci, nie radzące sobie w szkole wchodzące w grupy przestępcze, uciekające w świat narkotyków czy alkoholu. Kłopoty dziecka bardzo często stanowią wyraz zaburzeń funkcjonowania rodziny jak i zaburzeń emocjonalnych rodziców.

Powyższe wskazuje jak ważną rolę przypisuje się asystentom, których zadaniem jest poprawa funkcjonowania całej rodziny z długotrwałymi problemami.

Stosownie do zapisu art. 191 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) **10 %** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej ;
- 2) **30%** na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) **50%** na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej .

Wykres 41. Wydatki Gminy Miejskiej Bolesławiec za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2012 – 2014

Pieczą zastępczą oznacza, iż dziecko przebywa w rodzinie zastępczej spokrewnionej, niespokrewnionej, albo w rodzinie zastępczej zawodowej, albo w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Uznając, że rodzina, zwłaszcza wychowująca większą liczbę dzieci, wymaga szczególnej troski i ochrony oraz doceniając wpływ, jaki wnoszą duże rodziny w rozwój gospodarczy i społeczny gminy, władze miasta Bolesławiec przyjęły do realizacji lokalny program pod nazwą „**Bolesławiecka Karta Dużej Rodziny**”.

Podstawowym celem Programu jest promowanie pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej i wzmocnienie jej funkcji. Wprowadzenie zniżkowych i promocyjnych opłat za korzystanie z usług jednostek miejskich jest formą wsparcia materialnego dla rodzin wielodzietnych, a także sposobem ułatwiającym im dostęp do dóbr kultury, sportu i rozrywki. Adresatami Programu są wszystkie bolesławieckie rodziny, w których wychowuje się troje lub więcej dzieci, bez względu na wysokość osiąganych dochodów.

Program BKDR uruchomiono we wrześniu 2015 r. w strukturach organizacyjnych MOPS. Wydano **335 Kart** dla 68 rodzin, w nich liczba rodziców wyniosła 126, liczba **dzieci 209**. Na koniec 2015 r. liczba partnerów programu, tj. podmiotów prywatnych, które włączyły się do polityki prorodzinnej w Bolesławcu obniżając ceny swoich usług, bądź wyrobów wynosiła aż **35** ! Jak na pierwsze miesiące funkcjonowania Programu liczba ta jest imponująca.

3.2.5 Bezdомność.

Ważnym powodem przyznawania pomocy jest bezdomność, m.in. z powodu kosztów jakie generuje to zjawisko w ostatnich latach. Przez osobę bezdomną należy rozumieć osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Zgodnie z europejskimi rekomendacjami problem bezdomności musi być postrzegany jako zagadnienie szeroko pojmowanej polityki społecznej, nie zaś tylko pomocy społecznej. Na początku grudnia 2015 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zatwierdził resortowy **Program Wspierający Rozwiązywanie Problemu Bezdомności**. Program będzie finansowany ze środków budżetu państwa w wys. 5.000.000 zł . Wysokość

dofinansowania możliwa do uzyskania na realizację projektów w ramach omawianego Programu mogą wynieść 80 % wysokości kosztów całkowitych projektu.

Głównym celem Programu jest: **zmniejszenie liczby osób bezdomnych poprzez wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności.**

Departament Pomocy i Integracji Społecznej prowadzi ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych poprzez liczenie ich w całym kraju w jedną wyznaczoną noc. Badanie to przeprowadzone w Bolesławcu przez Straż Miejską w nocy z 7 na 8 lutego 2013 r. wykazało, iż w naszym mieście przebywało wówczas 32 bezdomnych w Schronisku PCK, a aż 16 bezdomnych przebywało w innych miejscach: w pustostanach, altankach działkowych, śmietnikach, klatkach schodowych. To samo badanie przeprowadzone 2 lata później w nocy z 21 na 22 stycznia 2015 r. wykazało, że na terenie naszego miasta przebywa łącznie **73 osoby bezdomne**, w tym:

- 34 osoby bezdomne przebywały w Schronisku PCK,
- 12 bezdomnych w Ogrzewalni (razem 46)
- i aż 27 osób bezdomnych przebywało w innych miejscach niemieszkalnych.

Wyraźnie zarysowuje się tendencja wzrostowa tego niekorzystnego zjawiska społecznego.

Gmina Miejska Bolesławiec systematycznie od wielu lat przekazuje dotacje finansowe na działalność Schroniska dla osób bezdomnych w Bolesławcu, które prowadzone jest przez Polski Czerwony Krzyż. W planie finansowym na 2016 r. przewiduje się, iż wysokość dotacji wyniesie **140.000 zł**.

Tutejszy Ośrodek współpracuje z innymi schroniskami i noclegowniami w całej Polsce, gdzie przebywają bezdomni z ostatnim meldunkiem na stałe z Bolesławca. Zgodnie z art. 101 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej właściwą miejscowo gminą dla osoby bezdomnej jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały. Za schronienia bezdomnych w placówkach poza naszym miastem Ośrodek pokrywa koszty ich pobytu i wyżywienia wg not obciążeniowych, na podstawie przesyłanego wywiadu środowiskowego i decyzji administracyjnej. W 2014 r. z tego tytułu wydano **95.355,- zł** za pobyt **28 osób bezdomnych** w schroniskach w Zgorzelcu, w Leśnej, we Wrocławiu, w Jeleniej Górze, w Bogatyni, w Zgorzelcu, w Bielicach, w Gdańsku. Koszty utrzymania 1 osoby bezdomnej w

tych placówkach jest różny i wynosi od 20,- zł do 53,- zł za dobę, co w skali miesiąca daje kwoty od 620 zł do 1.674 zł .

3.2.6 Alkoholizm.

Uzależnienie od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest ważną kwestią społeczną . Na terenie naszego miasta działa Stowarzyszenie Abstynentów „Przemiana” oraz Centrum Informacji i Rehabilitacji Uzależnień „My Razem”. Aktywnie działają **Wspólnoty Anonimowych Alkoholików** organizując systematycznie spotkania dla osób pragnących utrzymać trzeźwość i prowadzić życie bez nałogu. Uzależnienie od alkoholu jako zespół objawów klinicznych szacunkowo dotyczy ok. **800 osób** w Bolesławcu. Z danych uzyskanych z Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu wynika, że chorobą alkoholową najbardziej zagrożona jest populacja osób w wieku od 29 do 65 lat.

Nadużywanie alkoholu, uzależnienie od niego jak i od innych substancji zmieniających świadomość było i jest istotnym problemem społecznym, bowiem wpływa znacząco na inne sfery życia: zaburza funkcje zdrowotne, życie rodzinne, zawodowe, wywołuje agresję i przemoc domową. Dlatego jako integralną część niniejszej strategii uważa się corocznie opracowywany **Miejski Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii**, każdorazowo przyjmowany Uchwałą Rady Miasta Bolesławiec. Obejmuje on zadania własne gminy w zakresie realizacji działań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zadania własne gminy w obszarze profilaktyki narkomanii, które wynikają z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W Programie na bieżąco diagnozuje się problem uzależnienia od alkoholu i innych substancji wśród naszych mieszkańców, formułuje cele strategiczne i operacyjne oraz wynikające z nich szczegółowe zadania wraz z wykazaniem wydatków finansowych do ich realizacji.

3.2.7 Przemoc w rodzinie.

Zjawisko rozumiane jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny. Przemoc zwykle prowadzi do niebezpieczeństwa utraty życia lub zdrowia, narusza godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powoduje szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołuje cierpienia i krzywdy moralne. Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy – fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz zaniedbanie.

Od września 2011 r. w przypadku zetknięcia się z przemocą w rodzinie można podejmować działania interwencyjne nawet gdy ofiara przemocy nie wyraża na to zgody. Interwencja zaczyna się od wypełnienia kwestionariusza pod nazwą Niebieska Karta, którym rozpoczyna się całą procedurę: Niebieską Kartę przekazuje się do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego (obowiązek powołania Zespołu spoczywa na każdym wójcie, burmistrzu, prezydencie, w Bolesławcu jest nim aktualnie Dyrektor MOPS), który następnie powołuje tzw. grupę roboczą składającą się z przedstawicieli: Policji, ośrodka pomocy społecznej - pracownika socjalnego, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagoga, psychologa szkolnego lub kuratora sądowego – w zależności od potrzeb danego przypadku.

Tabela 16. Zestawienie Niebieskich Kart sporządzonych w latach 2011 - 2015

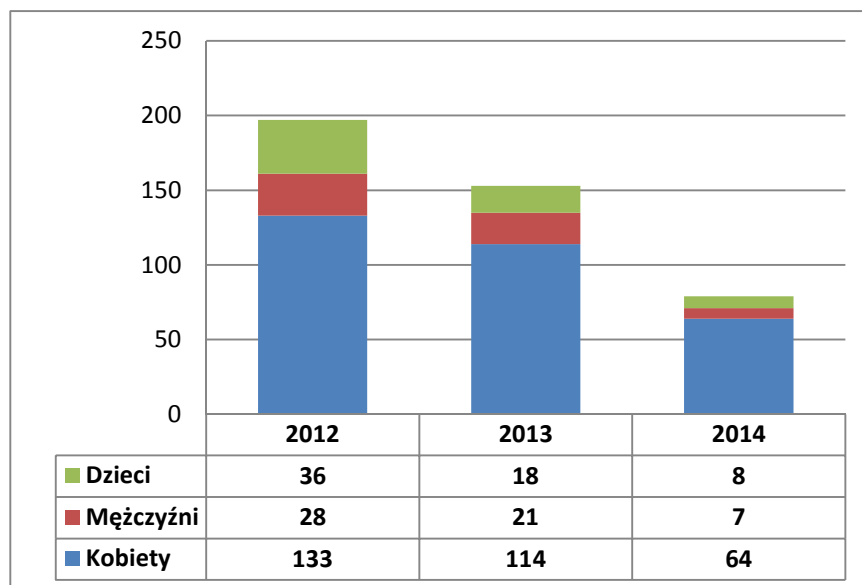
<i>Instytucja zakładająca Niebieską Kartę</i>	<i>Liczba Niebieskich Kart przekazana Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego</i>				
	<i>2011 r.</i>	<i>2012 r.</i>	<i>2013 r.</i>	<i>2014 r.</i>	<i>2015 r.</i>
Policja	21	108	118	79	90
MOPS	1	11	14	9	11
Oświata	-	2	1	2	4
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	-	-	-	-	3
Miejska Komisja Rozw. Problemów Alkohol.	-	1	3	6	4
Razem:	22	122	136	96	112

Przeciwdziałanie przemocy wymaga podejmowania aktywności i współpracy różnych instytucji ukierunkowanych na działania pomocowe, interwencyjne i profilaktyczne, oprócz ośrodka pomocy społecznej należą do nich policja, oświata, ochrona zdrowia oraz gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej odgrywa kluczową rolę w procesie przeciwdziałania przemocy domowej. W jego siedzibie, mimo nieodpowiednich warunków, prowadzi się rejestrację wszystkich Niebieskich Kart, ustala i prowadzi spotkania grup roboczych, sporządza protokoły, opracowuje się plany pomocy.

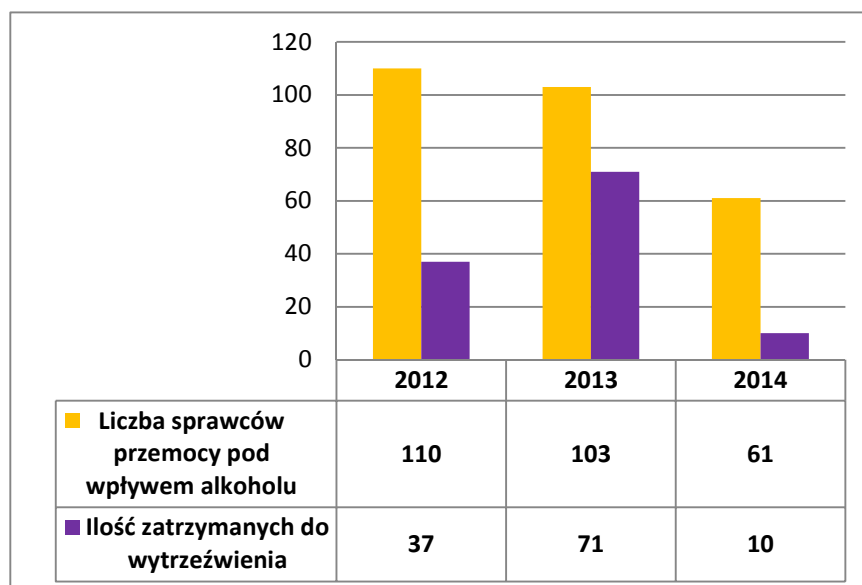
Zdecydowana większość incydentów przemocy wywoływana jest pod wpływem alkoholu.

Potwierdzają to dane uzyskane z Powiatowej Komendy Policji w Bolesławcu, z których wynika także, że ofiarami przemocy domowej są głównie kobiety.

Wykres 42. Liczba ofiar przemocy z podziałem na płeć i wiek w latach 2012-2014

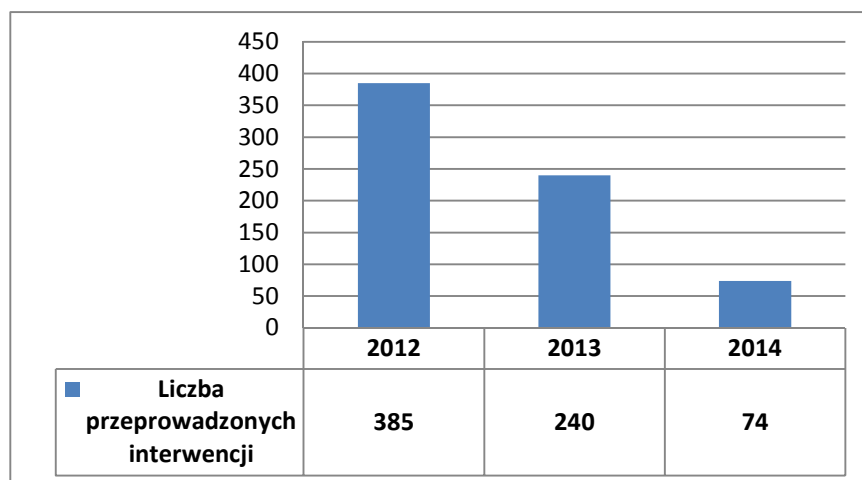

Wykres 43. Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu w latach 2012 – 2014

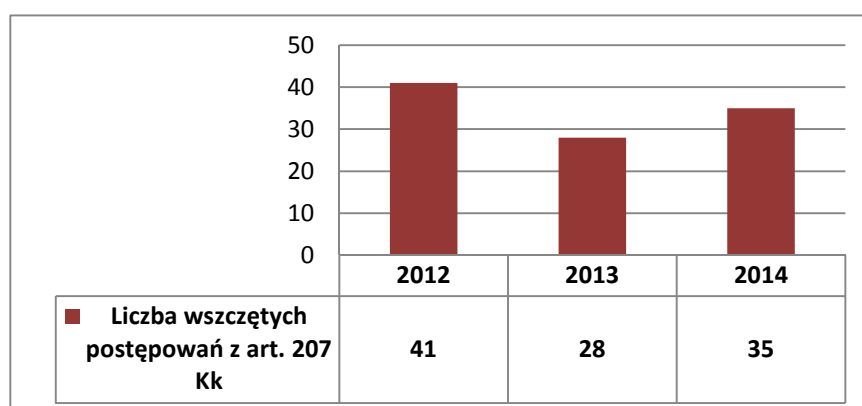

Ogółem liczba przeprowadzonych przez Policję interwencji domowych na terenie samego miasta imponująco się zmniejszyła, tym samym odpowiednio mniejsza była liczba wszczętych postępowań z art. 207 Kodeksu karnego, co przedstawiają wykresy poniżej.

Wykres 44. Liczba przeprowadzonych interwencji domowych przez Policję

Wykres 45. Liczba wszczętych postępowań z art. 207 Kodeksu karnego

W Bolesławcu uchwałą Rady Miasta Bolesławiec (nr LIX/478/10 z dnia 29 września 2010 r.) przyjęto i realizowano 3-letni Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2010 - 2015. W styczniu 2016 r. przyjęto kolejny Program na lata 2016 – 2020 . Dokument ten należy traktować jako integralną część niniejszej Strategii .

IV Zasoby infrastrukturalne: instytucje publiczne i organizacje społeczne

4.1 Jednostki sektora publicznego

W Bolesławcu zadania z zakresu pomocy społecznej oprócz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizują również inne jednostki budżetowe:

1) Dwa Środowiskowe Domy Samopomocy przy ul. Tysiąclecia i ul. Parkowej, przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi; ich finansowanie pochodzi głównie z budżetu państwa. Każdy Dom sprawuje opiekę nad maksymalnie 30 podopiecznymi. Z każdym pensjonariuszem realizowane są indywidualne plany postępowania wspierająco-aktywizującego dostosowane do potrzeb i możliwości psychofizycznych uczestników zajęć. Osoby upośledzone umysłowo, oprócz zajęć terapeutycznych, mają regularnie organizowane zajęcia rewalidacyjne. Uczestnictwo w zajęciach Środowiskowego Domu Samopomocy uwarunkowane jest koniecznością przeprowadzenia wywiadu rodzinnego, dołączenia zaświadczeń od lekarza rodzinnego oraz lekarza psychiatrii i otrzymania stosownej decyzji administracyjnej z Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu, określającej czasookres korzystania ze wsparcia placówki oraz wysokość odpłatności koniecznej do ponoszenia przez pensjonariusza a zależnej od dochodu rodziny. Wysokość odpłatności wynosi 5 % z ustalonej wywiadem kwoty dochodu na osobę w rodzinie, pod warunkiem, że dochód ten przekracza wysokość 300 % odpowiedniego kryterium dochodowego, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej.

2) Dom Dziennego Pobytu przy ul. Staroszkolnej 6, z którego usług korzystają także często osoby niepełnosprawne, samotne, starsze pragnące aktywnie spędzać czas wśród osób w zbliżonym wieku, o podobnych problemach, najczęściej związanych z wiekiem i chorobami wieku podeszłego.

Działalność placówki służy utrzymaniu seniorów w dobrej sprawności psychofizycznej, niezbędnej do jak najdłuższego, samodzielnego życia, tzn. pozostawania we własnym domu i środowisku. Seniorzy mają możliwość kontynuowania rozwoju umysłowego, utrzymywania sprawności fizycznej oraz angażowania się w różnorodne relacje międzyludzkie. Organizowane w ośrodku zajęcia są dostosowane do różnorodnych potrzeb seniorów, między

innymi ze względu na dużą rozpiętość wiekową. W ofercie Domu znajdują się zajęcia dla sześćdziesięciolatek i dla dziewięćdziesięciolatek.

Przebywanie w ośrodku zachęca do aktywności, przywraca motywację do przebywania wśród innych, życzliwych im ludzi. Do korzystania z usług Domu uprawnia decyzja administracyjna wydana przez Dyrektora MOPS na wniosek osoby zainteresowanej w oparciu o wywiad środowiskowy, przeprowadzony przez pracownika socjalnego. Zakres usług świadczonych przez DDzP obejmuje w szczególności: aktywizację umysłową seniorów, zaspokajanie potrzeb towarzyskich i kulturalnych, terapię zajęciową. Korzystający z ośrodka seniorzy mają możliwość skorzystania odpłatnie z gorącego posiłku w postaci obiadu. Średnio miesięcznie w Domu przebywa ok. 80 osób.

3) Dom Pomocy Społecznej przy ul. Piastów, powstał z inicjatywy władz miasta a jego wybudowanie zostało w całości sfinansowane ze środków finansowych Gminy Miejskiej. Dom zapewnia całodobową opiekę osobom w podeszłym wieku. Przewidywana liczba miejsc – 48. W placówce przebywają osoby, które ze względu na stan zdrowia wymagają całodobowej opieki, a rodzina (lub jej brak) nie jest w stanie tej opieki zapewnić. Średni miesięczny koszt utrzymania 1 mieszkańca wynosił w 2015 r. 2. 994,84 zł. Każdy mieszkaniec zobowiązany jest do ponoszenia opłaty w wys. 70 % swojego dochodu. Różnicę do pełnego kosztu utrzymania pokrywa rodzina (małżonek, zstępni przed wstępnymi), a gdy nadal pozostaje różnica (lub brak jest rodziny zobowiązanej do alimentacji) – pokrywa ją gmina, z której osoba została skierowana do placówki. W latach od 2012 do 2015 r. w Domu przebywało odpowiednio: 53, 52, 58, 59 osób. Z informacji pracowników socjalnych wynika, że mimo wysokich kosztów, zainteresowanie pobytem w takich placówkach jest coraz większe, a jest konsekwencją niewydolności służby zdrowia: zbyt małej liczby miejsc w zakładach opiekuńczo-leczniczych (ZOL), zakładach opiekuńczo- pielęgnacyjnych i hospicjach.

4) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Powiatu Bolesławieckiego działającą w zakresie pomocy społecznej. Realizuje głównie zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym mieszkańców Bolesławca, poprzez działania w obszarze rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz wykonuje zadania rodzinnej opieki zastępczej wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przy PCPR działa Powiatowy Zespół ds. Orzekania Stopnia Niepełnosprawności dla celów nierentownych.

5) **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna** kolejna publiczna powiatowa jednostka organizacyjna zatrudniająca 15 specjalistów z różnych dziedzin, która udziela pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej dzieciom, rodzicom i nauczycielom. Swoim wsparciem obejmuje ponad 17.000 dzieci z miasta Bolesławiec i całego Powiatu Bolesławieckiego. Celem placówki jest wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, wspieranie rodziców, opiekunów i nauczycieli w rozwiązywaniu trudności wychowawczych i dydaktycznych. Pod opieką Poradni znajdują się dzieci od urodzenia do 6 r. życia nie uczęszczające do placówek (objęte wczesnym wspomaganie rozwoju) oraz dzieci uczęszczające do przedszkoli, szkół podstawowych oraz młodzież ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Poradnia zajmuje się:

- terapią zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych,
- pomocą uczniom w dokonaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu,
- pomocą rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów,
- wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny,
- wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji szkoły.

Swoje działania Poradnia realizuje poprzez diagnozę, terapię, konsultacje i doradztwo, działalność psychoedukacyjną i profilaktyczną, interwencję w środowisku ucznia, działalność informacyjną.

6) Nie sposób nie docenić działalności **instytucji kultury, sportu i rekreacji**.

Choć nie kojarzą się nam z rozwiązywaniem problemów społecznych to przecież nietrudno zauważyć, że im bogatsza oferta spędzania czasu wolnego, tym realnie mniejsza możliwość występowania dysfunkcji zachowań i postaw zarówno wśród młodzieży jak i osób dorosłych.

- **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji** w Bolesławcu umożliwia korzystanie z wielu kompleksów, jak:
 - Termy Solankowe przy ul. Zgorzeleckiej 52,
 - Stadion Miejski, położony w centrum Bolesławca, czynny codziennie w godzinach od 7.00 do 22.00, przy ul. Spokojnej,
 - kompleks basenów letnich (odkrytych), z boiskiem sportowym, przy ul. Spacerowej,
 - Skate Park przy ul. Dolne Młyny,
 - „Leśny Potok” czyli letnie centrum sportów plażowych, przy ul. Jeleniogórskiej,
 - Bolesławieckie Lodowisko czynne w sezonie zimowym przy pl. J. Popiełuszki.

Zadaniem MOSiR-u jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb gminnej wspólnoty samorządowej w zakresie kultury fizycznej, w szczególności:

- prowadzenie działalności w zakresie sportu i rekreacji ruchowej,
 - organizowanie zajęć, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych,
 - współpraca z instytucjami: szkoły, kluby sportowe, placówki kulturalne,
 - świadczenie usług turystycznych,
 - tworzenie, utrzymywanie i udostępnianie bazy sportowo-rekreacyjnej, itp.
-
- ***Bolesławiecki Ośrodek Kultury – Międzynarodowe Centrum Ceramiki*** jest ważnym ośrodkiem kultury z siedzibą w centrum miasta przy pl. Piłsudskiego, jest miejscem kulturotwórczym. Posiada ponad 20 pracowni, m.in. : warsztaty taneczne, muzyczne, artystyczne, filmowe, plastyczno-rzeźbiarskie. Poza tym dysponuje nowoczesną salą kinową, w której można oglądać filmy w techn. 3D oraz mniejszą salą kinową - kameralną z bogatym repertuarem filmowym. Poza tym w strukturach BOK-MCC funkcjonuje ***Centrum Integracji Kulturalnej „Orzeł”*** z siedzibą przy ul. Chopina, które prowadzi własne pracownie: filmową, fotograficzną, wokalną oraz Bolesławiecki Chór Miejski. Posiada pokoje gościnne, foyer z kawiarenką, salę wielofunkcyjną na 125 osób dającą możliwość projekcji filmów (także w technologii 3D), organizacji spotkań, konferencji i szkoleń połączonych z prezentacjami multimedialnymi, organizacji koncertów itp. Głównym celem obiektu jest otwarcie się na inicjatywę i pomysły płynące od grup, stowarzyszeń czy osób indywidualnych i pomoc w ich realizacji.

 - ***Kryta Pływalnia Sportowo-Rekreacyjna „Orka”*** przy pl. J. Popiełuszki zapewnia możliwość korzystania przez cały rok z basenu, zjeżdżalni, siłowni, sauny, jacuzzi, uwzględniając zniżki cenowe dla uczniów i posiadaczy Bolesławieckiej Karty Dużej Rodziny.

 - A także ***Muzeum Ceramiki, Miejska Biblioteka Publiczna, Młodzieżowy Dom Kultury, Teatr Stary*** – miejskie i powiatowe jednostki organizacyjne wypełniające zadania samorządu terytorialnego w zakresie kultury, również współpracujące z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bolesławcu.

4.2 Sektor pozarządowy

Na terenie Miasta Bolesławiec swoją działalność prowadzi **64 organizacje pozarządowe**, które działają na rzecz mieszkańców w sferze ochrony i promocji zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, w tym:

- 29 organizacji samodzielnych,
- 11 oddziałów stowarzyszeń,
- 6 uczniowskich klubów sportowych,
- 18 klubów sportowych.

Organizacje pozarządowe są partnerami instytucji samorządowych i przyczyniają się do rozwiązywania wielu problemów społecznych. Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i środowiskami lokalnymi jest jednym z elementów efektywnego kierowania miastem. Przyczynia się do integracji społeczności lokalnej i tworzenia trwałych więzi międzyludzkich, a odbywa się poprzez tworzenie programów oraz powierzanie i wspieranie konkretnych projektów oraz zadań. Finansowanie odbywa się głównie poprzez przekazywanie dotacji stowarzyszeniom i organizacjom dotacji po przeprowadzeniu konkursów na wybrane zadania, głównie z zakresu przedsięwzięć kulturalnych i sportowych, ochrony zdrowia i pomocy społecznej.

W 2015 r. w ramach konkursu ofert Gmina udzieliła dotacji na łączną kwotę **734.140,- zł**, zaś w 2016 r. kwota ta będzie wynosić **732.000,- zł**.

Każdego roku Rada Miasta Bolesławiec uchwała Program Współpracy Gminy Miejskiej Bolesławiec z organizacjami pozarządowymi. Szczegółowe warunki ubiegania się o dotację przez organizacje, zasady i tryb ich przyznawania, rozliczania i kontroli udzielonych dotacji regulują przepisy Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu w wielu obszarach swojej działalności współpracuje ze stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi pożytku publicznego. Ich działalności w zakresie niesienia pomocy potrzebującym nie można przecenić, zwłaszcza gdy pomoc ta kierowana jest do wąskich grup ludzi najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa, bezdomności,

niepełnosprawności, uzależnienia, itp. Poniżej wymienia się najbardziej prężnie działające organizacje społeczne z krótkim opisem realizowanych przez nie zadań.

1) Oddział Miejski Towarzystwa Przyjaciół Dzieci oprócz statutowej działalności od wielu lat zajmuje się dystrybucją żywności w ramach programu – Europejski Program Pomocy Żywnościowej, polegającym na dostarczaniu żywności dla najuboższych mieszkańców. Wielkości wydanych artykułów spożywczych i mlecznych oraz warzyw, konserw, dżemów, itp. są znaczące. Ponadto TPD systematycznie wspiera też rodziny z dziećmi organizując i współfinansując turnusy wypoczynkowe w okresie wakacji dla dzieci i młodzieży nad morzem Bałtyckim w Jarosławcu. W roku 2011 i 2012 z 4 turnusów każdego lata skorzystało **180 dzieci**, a w latach 2013 – 2015 z 3 turnusów każdego lata korzystało **135 dzieci**.

Tabela 17. Ilość wydanej żywności mieszkańcom Bolesławca przez TPD w okresie od 2011 r. – do lutego 2015 r.

<i>Okres wydawania żywności</i>	<i>Łączna ilość wydanej żywności w kg</i>	<i>Liczba osób korzystających z żywności</i>	<i>Średnia ilość żywności wydanej na osobę</i>
<i>marzec – grudzień 2011 rok (10 m-cy)</i>	241.000	21.729	11,09 kg
<i>maj – grudzień 2012 rok (8 m-cy)</i>	454.474	13.9683	32,5 kg
<i>styczeń – grudzień 2013 rok</i>	157.492	17.928	8,78 kg
<i>grudzień 2014 rok luty 2015 rok (3 m-ce)</i>	17.928	1.089	16,3 kg

2) Zarząd Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Bolesławcu od wielu lat prowadzi Schronisko dla Osób Bezdomnych. PCK wypełnia tym samym zadanie własne gminy w zakresie zapewnienia schronienia osobom bezdomnym.

Niepokojącym jest fakt, iż zjawisko bezdomności dotyczy coraz częściej młodych osób: pomiędzy 20 a 30 rokiem życia, w tym osób opuszczających zakłady karne.

W ocenie pracowników Schroniska zdecydowanie zbyt mała liczba osób bezdomnych ma szansę na usamodzielnienie się. Przyczyn tego stanu upatrują w:

- braku mieszkań chronionych,

- niewystarczającej liczbie lokali socjalnych w mieście,
- „czarnym rynku pracy”, który nie ułatwia powrotu do samodzielności (brak udokumentowania dochodów w celu uzyskania lokalu socjalnego),
- coraz większej liczbie osób niepełnosprawnych zgłaszających się do Schroniska, potrzebujących pomocy osoby drugiej, często nie rokujących poprawy zdrowia i powrotu do życia w społeczności.

Schronisko w Bolesławcu nie jest przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Oprócz schronienia i wyżywienia zapewnia bezdomnym nieodpłatne porady prawne i psychologiczne (wolontariat).

PCK przeprowadza również zbiórkę żywności w marketach, którą w formie paczek rozdaje uboższym mieszkańcom miasta w okresach przedświątecznych, organizuje Spotkanie Wigilijne dla dzieci z osiedla Kościuszki, a także przyjmuje sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny, który następnie wypożycza innym osobom potrzebującym.

3) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, powstało w 1997 r. Warunkiem wstąpienia do SON-u jest podpisanie deklaracji oraz opłacanie składki w wys. 25 zł rocznie. Liczba członków w grudniu 2014 r. wynosiła 650, w tym Koło Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intellektualnie. Z terenu miasta zrzeszonych było 480 członków. Stowarzyszenie organizuje imprezy kulturalne – zabawy, spotkania, pikniki, wyjazdy do opery i operetki, popularyzuje aktywność fizyczną przez zajęcia na krytych basenach, wycieczki krajoznawcze, turystyczne, zawody tenisa stołowego. Ponadto prowadzi pomoc interwencyjną zarówno finansową, jak i w zakresie poradnictwa, dopłaca do turnusów rehabilitacyjnych.

4) Związek Emerytów i Rencistów działa w naszym mieście od 1976 roku. Obecnie liczy 500 członków, którzy opłacają składki w wys. 30 zł rocznie. Głównym celem Związku jest integracja i aktywizacja emerytów i rencistów poprzez organizację imprez i spotkań o charakterze integracyjnym, tj. zabawy karnawałowe, spotkania okolicznościowe (święta, „walentynki”, Dzień Kobiet, itp.), a także wczasy w okresie letnim. Swoją siedzibę w Bolesławcu Związek ma przy ul. Bankowej 6 D.

5) Bolesławieckie Stowarzyszenie Rodziców Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski zrzesza aktualnie 36 członków, w tym z terenu miasta - 15. Z inicjatywy tego Stowarzyszenia w 2004 r. powstały *Warsztaty Terapii Zajęciowej*, których celem jest:

- aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Realizacji powyższych celów służy stosowanie technik terapii zajęciowej zmierzających do usamodzielnienia uczestników, poprzez wyposażenie ich w umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijania psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych. Nad całością procesu aktywizacji czuwa wyspecjalizowany zespół pracowników. Do Warsztatów aktualnie uczęszcza 35 osób z terenu powiatu bolesławieckiego, w tym z miasta – 12. Dla każdego uczestnika opracowuje się indywidualny program terapii i rehabilitacji. Uczestnikiem może być każda osoba posiadająca Orzeczenie o Stopniu Niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii zajęciowej.

W Warsztatach prowadzone są zajęcia w pracowniach:

- gospodarstwa domowego,
- obróbki drewna,
- obróbki metalu,
- ogrodniczo-porządkowej,
- rękodzielniczej,
- komputerowej,
- krawiecko-artystycznej

7) Bolesławiecki Klub Amazonek w Bolesławcu powstał w odpowiedzi na potrzeby wszystkich kobiet dotkniętych chorobą nowotworową – głównie piersi. Działalność Klubu polega na udzielaniu kobietom po mastektomii wsparcia emocjonalnego i praktycznego poprzez pomoc w znalezieniu motywacji w powrocie do zdrowia, do rehabilitacji psychofizycznej, integracji środowiskowej. Klub liczy 85 członków. Prowadzi działania na rzecz profilaktyki raka piersi, stara się poprawiać stan wiedzy społecznej nt. zagrożenia chorobą oraz znaczenia wczesnej profilaktyki.

8) Polski Związek Niewidomych, na dzień 31 grudnia 2014 r. liczył 101 członków, w tym 5 dzieci. 62 członków (czyli 62%) Związku to mieszkańcy Bolesławca, a pozostałe 38 % są mieszkańcami naszego powiatu. Działalność Związku finansowana jest ze składek

członkowskich, z odpisu 1% od podatku, darowizn, udziału w konkursach, a także doraźnie z dotacji Gminy Miejskiej Bolesławiec. Siedzibą biura Związku jest pomieszczenie na terenie budynku Domu Dziennego Pobytu przy ul. Staroszkolnej 6c, udostępnione bezpłatnie przez Prezydenta Miasta Bolesławiec. Celem Związku jest rehabilitacja i integracja społeczna, udzielanie pomocy i kierowanie w trudnych przypadkach do właściwej instytucji, np. MOPS, PCPR, PUP itp. Członkowie zarządu wybierani na 4-letnią kadencję wykonują swoje obowiązki społecznie.

10) Uniwersytet Trzeciego Wieku w Bolesławcu działa od 2007 r., został utworzony jako zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Słuchacze Uniwersytetu mają możliwość nauki języków obcych i podstaw obsługi komputera. Współtworzą zespół wokalny, uczestniczą w zajęciach malarskich, uczą się tańca orientalnego i współczesnego. Efekty osiągnięć artystycznych słuchacze prezentują na organizowanych wystawach. Dbają o sprawność fizyczną ćwicząc jogę, gimnastykę chińską i maszerując z kijkami. Swoją siedzibę UTW ma w Miejskim Zespole Szkół Nr 1 przy ul. Jana Pawła II. W roku akademickim 2015/2016 r. przyjęto 163 słuchaczy.

V Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem planowania i zarządzania strategicznego. Nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich wyrazów oznaczających po polsku: mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Analiza SWOT jest postępowaniem badawczym spełniającym funkcje diagnostyczne, pozwala na ocenę całości, jednocześnie wskazuje słabe punkty systemu, które z czasem można przełożyć na konkretne rozwiązania. Punktem wyjścia jest ocena własnych, wewnętrznych możliwości i ograniczeń, które następnie konfrontuje się z oceną zewnętrznych możliwości wykorzystania pojawiających się szans oraz minimalizacji skutków ewentualnych zagrożeń.

MOCNE STRONY:

1. Korzystne uwarunkowania prawne i przestrzenne dla rozwoju i powstawania nowych podmiotów gospodarczych;
2. Zaangażowanie władz miasta;

3. Pozytywne perspektywy w zakresie tworzenia miejsc pracy i dalszego zmniejszania się liczby bezrobotnych;
4. Dobrze rozwinięta baza oświatowo-dydaktyczna;
5. Finansowanie z budżetu miasta programów profilaktycznych w zakresie ochrony zdrowia;
6. Aktywność organizacji pozarządowych;
7. Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura sportu i rekreacji;
8. Rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej, w tym dobrze działająca sieć ośrodków wsparcia dziennego;
9. Profesjonalna kadra pomocy społecznej;
10. Dobrze rozpoznane środowiska osób potrzebujących pomocy;
11. Funkcjonujący system wsparcia dla osób bezdomnych i uzależnionych;
12. Realizacja programów aktywizujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
13. Utworzenie lokalnej Bolesławieckiej Karty Dużej Rodziny;
14. Organizowanie imprez o charakterze ponadlokalnym, np. „Święto Ceramiki”.

SŁABE STRONY:

1. Zmniejszająca się liczba mieszkańców, w tym odpływ młodych ludzi z miasta;
2. Niechęć pracodawców do zatrudniania osób długotrwale bezrobotnych i w wieku powyżej 50 roku życia;
3. Niski poziom zaspokojenia potrzeb w zakresie mieszkań socjalnych i komunalnych;
4. Bariery architektoniczne ograniczające dostęp osób niepełnosprawnych do wszystkich miejsc użyteczności publicznej;

5. Niewydolność służby zdrowia w zakresie opieki nad długotrwale chorymi osobami starszymi i w wieku sędziwym;
6. Niedostateczna promocja wzorów zachowań oraz spędzania wolnego czasu;
7. Brak lokalnych rozwiązań w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych;
8. Występowanie dysfunkcji rodzinnych i społecznych związanych z długotrwałym bezrobociem, wymagających stosowania długookresowej pracy socjalnej;
9. Mała dostępność bezpłatnej terapii dla rodziców, dzieci i młodzieży;
10. Mała świadomość potrzeby wolontariatu w pracach instytucji i organizacji;

SZANSE

1. Dalszy rozwój WSSE „Invet Park” Podregion Bolesławiec;
2. Dofinansowanie programów profilaktycznych w placówkach oświatowych;
3. Wprowadzenie systematycznej opieki zdrowotnej w szkołach;
4. Możliwość pozyskania środków finansowych z Unii Europejskiej na realizację wielu zadań;
5. Dostosowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
6. Organizowanie kampanii informacyjnych nagłaśniających problemy osób starszych i niepełnosprawnych;
7. Zwiększenie funduszy pomocowych dla osób niepełnosprawnych z PFRON;
8. Zwiększenie świadczeń pieniężnych dla rodzin z dziećmi,
9. Realizacja kolejnego Lokalnego Programu Rewitalizacji Społecznej.

ZAGROŻENIA

1. Niestabilna polityka państwa wobec samorządu terytorialnego;
2. Kryzys rodziny – wzrost liczby rozwodów, mała oferta wsparcia w formie terapii;

3. Bierność społeczeństwa – brak zaangażowania w kształtowanie norm moralno-społecznych;
4. Utrudniony dostęp do refundowanej opieki zdrowotnej i rehabilitacji;
5. Narastający problem uzależnień;
6. Problem przemocy w rodzinie – brak instrumentów dyscyplinujących sprawców przemocy;
7. Niski poziom dochodów społeczności lokalnej,
8. Niewystarczająca liczba pomieszczeń użytkowych i zasobów ludzkich w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bolesławcu;
9. Niespójność i niestabilność przepisów prawa.

VI Misja

Misja wskazuje główne kierunki polityki społecznej Bolesławca, wokół których winny skupiać się działania instytucji publicznych, prywatnych i organizacji pozarządowych. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bolesławiec na lata 2016 – 2025 postanowiono przyjąć misję o następującej treści:

Bolesławiec - miastem wyrównanych szans społecznych, sprzyjającym przeciwdziałaniu marginalizacji osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin z dziećmi oraz seniorów.

VII Priorytetowe cele polityki społecznej miasta Bolesławiec, w tym cele operacyjne, zadania, wskaźniki

Przedstawiona aktualna sytuacja społeczna i diagnoza problemów społecznych miasta Bolesławiec stanowi fundament planowania strategicznego. Analiza danych zastanych pozwoliła określić główne kierunki zmian społecznych prezentowanych poniżej w postaci celów strategicznych, celów operacyjnych, zadań i wskaźników umożliwiających ocenę ich realizacji.

Cel strategiczny nr 1: Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji społecznych i opiekuńczo-wychowawczych.

Cel strategiczny nr 2: Rozwijanie systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych oraz zapewnienie im pełnego udziału w życiu społecznym.

Cel strategiczny nr 3: Tworzenie warunków sprzyjających aktywności zawodowej i podejmowaniu zatrudnienia

Cel strategiczny nr 4: Rozwijanie systemu ograniczającego marginalizację grup społecznych z powodu uzależnień, przemocy w rodzinie i bezdomności.

Cel strategiczny nr 1 :

Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji społecznych i opiekuńczo-wychowawczych.

Cele operacyjne	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźniki
1.1 Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego przez zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych,	Realizacja 3-letnich Programów Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Bolesławiec; Realizacja innych programów osłonowych adresowanych do rodzin, np. Bolesławiecka Karta Dużej Rodziny.	- MOPS, - Wydz. Społeczny UM, - PCPR, - organizacje pozarządowe	- Wskaźniki przyjęte w Programie, - liczba realizowanych programów osłonowych, - liczba rodzin korzystających z programów
1.2 Rozwiązywanie sytuacji kryzysowych w rodzinach z dziećmi, wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych,	Realizacja 3-letnich Programów Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Bolesławiec; Realizacja innych programów osłonowych adresowanych do rodzin, np. Bolesławiecka Karta Dużej Rodziny.	- Podmioty wskazane w Programie - MOPS, - placówki oświatowe - PCPR, - organizacje pozarządowe	- Wskaźniki przyjęte w Programie; - liczba realizowanych programów osłonowych, - liczba rodzin korzystających

1.3 Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży	Realizacja 3-letnich Programów Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Bolesławiec; Realizacja innych programów edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży szkolnej,	<ul style="list-style-type: none"> - MOPS, - placówki oświatowe, - Poradnia Psych.-Pedag. - Policja - Straż Miejska, - organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> - wskaźniki przyjęte w Programie, - liczba realizowanych programów, - liczba uczestników
<p>Cel strategiczny nr 2 :</p> <p>Rozwijanie systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych oraz zapewnienie im pełnego udziału w życiu społecznym</p>			
Cele operacyjne	Zadania/Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźniki
2.1 Wzmacnianie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym	<p>2.1.1</p> <p>Promowanie aktywności osób niepełnosprawnych przez podmioty pomocy instytucjonalnej oraz rozwijanie infrastruktury w tym zakresie;</p> <p>2.1.2</p> <p>Promowanie inicjatyw wolontarystycznych na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ŚDS-y, - Warsztaty Terapii Zajęciowej, - Dom Pomocy Społecznej, - PCPR, - Wydz. Społeczny UM, - Starostwo Powiatowe; - MOPS, - organizacje pozarządowe , kościelne, - placówki oświatowe; 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników w Środowiskowych Domach Samopomocy, - liczba uczestników w Warsztatach Terapii, -liczba mieszkańców DPS - liczba nowych placówek; - liczba wolontariuszy, - liczba niepełnosprawnych

	<p>2.1.3</p> <p>Dofinansowywanie zakupu przedmiotów ortopedycznych, sprzętu rehabilitacyjnego i uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR, - MOPS, - organizacje pozarządowe; 	<p>objętych wsparciem wolont.</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj udzielonego dofinansowania, - liczba osób, którym udzielono takiej pomocy;
<p>2.2 Wspieranie seniorów i osób niepełnosprawnych w codziennym funkcjonowaniu</p>	<p>2.2.1</p> <p>Zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;</p> <p>2.2.2</p> <p>Prowadzenie i rozwijanie infrastruktury opieki całodobowej oraz innych form opieki nad osobami niepełnosprawnymi;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MOPS; - Wydz. Społeczny UM; - służba zdrowia, - organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> - wielkość wydatków na realizację usług opiekuńczych, - liczba osób korzystających z usług opiekuńczych; - liczba osób w domach pomocy społecznej, - liczba osób w ZOL i w innych placówkach, np. hospicjach, itp.,
<p>2.3 Tworzenie warunków umożliwiających seniorom aktywność społeczną i samodzielność życiową</p>	<p>2.3.1</p> <p>Wzmacnianie aktywności społecznej i integracji seniorów przez dostosowywanie ofert wydarzeń kulturalnych, sportowych, edukacyjnych do ich potrzeb</p> <p>2.3.2</p> <p>Rozwój ośrodków dziennego pobytu i klubów seniora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dom Dziennego Pobytu, - organ. pozarządowe, - instytucje kultury i sportu; - Wydz. Społeczny UM 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba placówek zaangażowanych w działania na rzecz seniorów, - liczba i rodzaj ofert , - liczba uczestników w działaniach, - liczba nowo powstałych

	2.3.3 Prowadzenie kampanii społecznych upowszechniających prawa, potrzeby i zasoby osób starszych oraz ideę integracji międzypokoleniowej	- Wydz. Społeczny UM - organizacje pozarządowe, - MOPS, - PCPR,	placówek, klubów - liczba zorganizowanych konferencji, debat, spotkań, itp. - liczba placówek zaangażowanych w działania, - liczba seniorów biorących w nich udział.
<p>Cel strategiczny nr 3 :</p> <p style="text-align: center;">Tworzenie warunków sprzyjających aktywności zawodowej i podejmowaniu zatrudnienia</p>			
Cele operacyjne	Zadania /Działania	Podmioty odpowiedzialne	Wskaźniki
3.1 Wzmacnianie umiejętności zawodowych i społecznych osób bezrobotnych	3.1.1 Promowanie i realizacja różnorodnych form zatrudnienia wspieranego, np. szkoleń, staży, prac społecznie użytecznych oraz podnoszenie kwalifikacji	- Powiatowy Urząd Pracy, - Wydz. Społeczny UM,	- liczba szkoleń, staży, prac społecznie użyteczn. - liczba biorących udział w ww. formach aktywizacji zawodowej,

3.2 Łagodzenie skutków bezrobocia	3.1.2	Upowszechnianie usług w zakresie doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy	- Powiatowy Urząd Pracy, - Ośrodki doradztwa zawodowego	- liczba doradców zawod., - liczba osób, które skorzystały z usług,
	3.2.1	Realizacja programów wspierających aktywizację zawodową osób długotrwale bezrobotnych;	- Powiatowy Urząd Pracy, - MOPS, - organizacje pozarządowe;	- liczba programów skierowanych do długotrwale bezrobotnych, - liczba uczestników, - liczba osób, które zakończyły udział w programach;
	3.2.2	Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem;	- MOPS, - organizacje pozarządowe	- koszty i rodzaj przyznanej pomocy, - liczba osób i rodzin, które skorzystały z pomocy;
	3.2.3	Promowanie przedsiębiorczości i ekonomii społecznej	- Wydz. Społeczny UM, - organizacje pozarządowe	- liczba funkcjonujących podmiotów ekonomii społ. - liczba zaangażowanych uczestników/pracowników w tych podmiotach

Cel strategiczny nr 4 :

**Rozwijanie systemu ograniczającego marginalizację grup społecznych z powodu uzależnień,
przemocy w rodzinie i bezdomności**

Cele operacyjne	Zadania /Działania	Podmioty odpowiedzialne	Wskaźniki
4.1 Rozwijanie profilaktyki uzależnień, promowanie zdrowego stylu życia	Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Podmioty wskazane w Programie	Wskaźniki przyjęte w programie

<p>4.2. Systematyczne wspieranie osób uzależnionych i współuzależnionych</p>	<p>4.2.1 Prowadzenie Świetlic dla dzieci z programem wzbogaconym elementami edukacji i profilaktyki uzależnień;</p> <p>4.2.2 Realizacja projektów dotyczących Specjalistycznego Poradnictwa i Terapii uzależnień;</p> <p>4.2.3. Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom uzależnionym i ich rodzinom</p>	<p>- organizacje pozarządowe</p> <p>- MOPS,</p> <p>- Wydz. Społeczny UM;</p> <p>- Wydz. Społeczny UM,</p> <p>- MOPS;</p> <p>- MOPS,</p> <p>- organizacje pozarządowe</p>	<p>- liczba działających świetlic,</p> <p>- liczba osób przebywających w świetlicach,</p> <p>- liczba realizowanych programów,</p> <p>- liczba korzystających z konsultacji i terapii,</p> <p>- wielkość i rodzaj udzielonej pomocy,</p> <p>- liczba osób objętych pomocą</p>
<p>4.3 Zmniejszanie skali zjawiska przemocy w rodzinie</p>	<p>4.3.1. Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie</p> <p>4.3.2 Prowadzenie działań podejmowanych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego</p>	<p>podmioty wskazane w Programie;</p> <p>- MOPS, Policja, Prokuratura, Kuratorzy sądowi, Pedagodzy szkół, PCPR, placówki służby zdrowia; MKRPA</p>	<p>wskaźniki przyjęte w Programie;</p> <p>- liczba spotkań Zespołu,</p> <p>- liczba spotkań grup roboczych,</p> <p>- liczba sporządzonych Niebieskich Kart,</p>

			- liczba ofiar, liczba spotkań, wszczętych postępowań, itp. ;
4.4 Rozwijanie systemu wsparcia na rzecz osób i rodzin zagrożonych bezdomnością i osób bezdomnych	4.4.1 Rozwijanie zasobów mieszkań socjalnych	- MZGM;	- liczba lokali socjalnych w zasobie komunalnym,
	4.4.2 Przyznawanie świadczeń z przeznaczeniem na utrzymanie mieszkania	- MOPS;	- liczba lokali socj. przyznanych os. bezdomnym, - liczba osób, które skorzystały z dodatków mieszkaniowych,
	4.4.3 Prowadzenie działań, których celem jest odpracowanie zadłużeń czynszowych	- MZGM; - Spółdzielnia Mieszkaniowa;	- liczba osób, którym przyznano zasiłki celowe; - liczba podpisanych porozumień w sprawach o odpracowania czynszu, - wielkość spłaconych zadłużeń przez ich odpracowanie;
	4.4.4 Realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności	Schronisko PCK;	- liczba podpisanych programów z bezdomnymi - liczba usamodzielnionych bezdomnych;
	4.4.5 Zabezpieczanie potrzeby schronienia osobom	- MOPS, - Schronisko PCK;	- liczba osób bezdomnych,

	bezdomnym - zwłaszcza w porze zimowej, w tym tworzenie nowych miejsc schronienia;	- Wydział Społ. UM, - organizacje pozarządowe	którym zapewniono schronienie w Bolesławca i w Schroniskach poza nim,
--	---	--	---

VIII Wdrażanie strategii - monitoring i ewaluacja

Wdrażanie Strategii jest procesem rozłożonym w czasie i nie należy oczekiwać, że samo posiadanie strategii rozwiąże wszystkie problemy naszego miasta oraz jego mieszkańców. Prawidłowo prowadzony **monitoring** – czuwanie nad realizacją, bieżące kontrolowanie przebiegu – umożliwi stwierdzenie czy założenia, na których oparto Strategię, nie uległy zmianie. Działania monitorujące umożliwiają;

- obserwację stanu zaawansowania realizacji zadań,
- aktualną identyfikację problemów występujących przy ich wdrażaniu,
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
- weryfikację trafności przyjętych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków, etc.
- sprawnie i elastycznie reagować na wszystkie uwarunkowania zewnętrzne, które mogą wpłynąć na konieczność zmiany celów Strategii oraz wymuszać zmianę sposobu ich realizacji.

Ewaluacja zapisów strategicznych polega na systematycznej ocenie realizowanych zadań wg przyjętych wskaźników .

Długofalowy charakter planowania strategicznego wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i uwzględniania ich w strategii.

Patronat nad realizacją przyjętej Strategii będzie prowadzony przez resortowo odpowiedzialnego Zastępcę Prezydenta Miasta Bolesławiec. Dla zapewnienia maksymalnej skuteczności monitoringu i ewaluacji Prezydent Miasta Bolesławiec może powołać odrębnym zarządzeniem Zespół wdrażający strategię.

Zgodnie z art. 110 ust.4 ustawy o pomocy społecznej realizację Strategii koordynuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu. Za realizację zadań w poszczególnych obszarach interwencji odpowiadają właściwe wydziały i jednostki organizacyjne podległe Prezydentowi Miasta, a także placówki i instytucje współpracujące, organizacje pozarządowe

i kościelne. Wskazane podmioty co 2 lata przygotowują raporty z realizacji działań i do dnia 31 maja każdego roku przekazują do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Stanowią one będą podstawę do opracowania sprawozdania zbiorczego z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Bolesławiec. Przygotowane sprawozdanie zostaje przedstawione Prezydentowi Miasta do 30 września danego roku, wraz z ewentualnymi propozycjami nowych rozwiązań i aktualizacji dokumentu.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców miasta Bolesławiec w latach 2010-2014 z podziałem na płeć	str. 6
Wykres 2. Liczba urodzeń w latach: 2010-2014	str. 6
Wykres 3. Liczba zgonów w latach: 2010-2014	str. 7
Wykres 4. Struktura wiekowa mieszkańców w latach 2012 – 2014	str. 8
Wykres 5. Porównanie liczby pracujących w latach 2004 i 2014.	str. 18
Wykres 6. Liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców	str. 18
Wykres 7. Liczba osób bezrobotnych według wieku w latach 2010 -2014	str. 19
Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych według płci w latach 2010-2014	str. 20
Wykres 9. Liczba osób bezrobotnych według wykształcenia w latach 2010-2014	str. 21
Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w latach 2010-2014	str. 21
Wykres 11. Podział środków z Funduszu Pracy na finansowanie zadań w powiecie bolesławieckim w latach 2010-2014	str. 22
Wykres 12. Efektywność podstawowych form aktywizacji w latach 2010-2014	str. 22
Wykres 13. Co ma największe znaczenie na standard życia?	str. 26
Wykres 14. Co decyduje, o tym, że niektórzy ludzie nie radzą sobie z problemem ubóstwa czy trudną sytuacją materialną?	str. 27
Wykres 15. Problemy społeczne występujące w Bolesławcu	str. 27
Wykres 16. Ocena zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych	str. 28
Wykres 17. Na co samorząd lokalny powinien położyć największy nacisk w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych	str. 29
Wykres 18. Czy w mieście występuje problem alkoholizmu?	str. 30
Wykres 19. Czy w mieście istnieje problem narkomanii?	str. 30

Wykres 20. Jakie kroki powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	str. 31
Wykres 21. Problemy z jakimi borykają się najczęściej osoby niepełnosprawne	str. 32
Wykres 22. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	str. 32
Wykres 23. Jakie problemy najczęściej dotyczą osoby starsze?	str. 33
Wykres 24. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych?	str. 33
Wykres 25. Przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego	str. 34
Wykres 26. Jakie działania polepszyłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo?	str. 35
Wykres 27. Negatywne zjawiska społeczne na jakie narażone są dzieci i młodzież	str. 36
Wykres 28. Jakie działania należałoby podjąć, żeby zapobiegać negatywnym zjawiskom wśród dzieci i młodzieży?	str. 36
Wykres 29. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze wobec ofiar przemocy w rodzinie?	str. 37
Wykres 30. Jaki jest poziom bezrobocia na terenie miasta?	str. 38
Wykres 31. Jakie kroki należy podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	str. 38
Wykres 32. Ocena poziomu edukacji i kształcenia w mieście	str. 39
Wykres 33. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w rozwiązaniu problemu bezdomności?	str. 39
Wykres 34. Wysokość pomocy w zł realizowana na rzecz mieszkańców Bolesławca z podziałem na główne formy świadczeń w latach 2010 – 2014	str. 42
Wykres 35. Liczba osób objętych pomocą społeczną w porównaniu z liczbą mieszkańców w latach 2010-2014	str. 43
Wykres 36. Liczba i typy gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014	str. 44
Wykres 37. Liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014	str. 44

Wykres 38. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014	str. 45
Wykres 39. Liczba rodzin korzystających z zasiłków okresowych w latach 2010 – 2014 z uwzględnieniem bezrobocia jako głównego powodu przyznanej pomocy	str. 54
Wykres 40. Liczba osób z zasiłkami stałymi w latach 2010-2014	str. 58
Wykres 41. Wydatki Gminy Miejskiej Bolesławiec za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2012 – 2014	str. 61
Wykres 42. Liczba ofiar przemocy z podziałem na płeć i wiek w latach 2012-2014	str. 66
Wykres 43. Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu w latach 2012 – 2014	str. 66
Wykres 44. Liczba przeprowadzonych interwencji domowych przez Policję	str. 67
Wykres 45. Liczba wszczętych postępowań z art. 207 Kodeksu karnego	str. 67

SPIS TABEL

Tabela 1. Ludność Bolesławca w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia oraz płci w 2011 r.	str. 10
Tabela 2. Wydatki na remonty w budynkach i lokalach komunalnych 2012- 2015	str. 15
Tabela 3. Liczba wniosków o przydział lokalu z zasobów komunalnych	str. 16
Tabela 4. Liczba oddanych (nowo wybudowanych) lokali mieszkalnych	str. 17
Tabela 5. Kategorie i liczba popełnionych przestępstw	str. 23
Tabela 6. Rodzaje świadczeń rodzinnych i koszt ich realizacji w 2014 r. z możliwością porównania danych z roku 2013	str. 46
Tabela 7. Miesięczne wydatkowanie świadczeń rodzinnych dla rodzin	str. 48
Tabela 8. Miesięczne wydatkowanie świadczeń alimentacyjnych dla rodzin	str. 48
Tabela 9. Liczba rodzin z dziećmi w Bolesławcu (stan z grudnia 2015 r.)	str. 49
Tabela 10. Koszt dodatków mieszkaniowych i liczba korzystających z nich gospodarstw domowych w latach 2012 – 2015	str. 51
Tabela 11. Zestawienie przyznanych dodatków mieszkaniowych wg ilości osób w gospodarstwie domowym	str. 51
Tabela 12. Powody przyznania pomocy przez MOPS w 2014 r.	str. 53
Tabela 13. Niepełnosprawni według kategorii niepełnosprawności w 2011 r.	str. 55
Tabela 14. Niepełnosprawni według grup wieku w 2011 r.	str. 56
Tabela 15. Liczba wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności	str. 56
Tabela 16. Zestawienie Niebieskich Kart sporządzonych w latach 2011 – 2015	str. 65
Tabela 17. Ilość wydanej żywności mieszkańcom Bolesławca przez TPD w okresie od 2011 r. do lutego 2015 r.	str. 73

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Bolesławiec na lata 2016-2025 jest wieloletnim dokumentem programowym, mającym na celu skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych na terenie miasta. Głównym celem Strategii jest dokonanie diagnozy sytuacji społecznej, a następnie opracowanie założeń, priorytetów i celów lokalnej polityki społecznej, które posłużą przygotowaniu programów pomocowych wspierających integrację osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka z resztą społeczeństwa. Tym samym przyjęcie i wdrożenie przedmiotowej Strategii pozwoli na rozwiązanie lub częściowe ograniczenie problemów społecznych mieszkańców Bolesławca.LD/EN

Przewodniczący Rady Miasta

Jarosław Kowalski